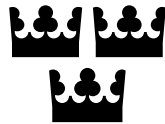

Försvar och samhällets krisberedskap

6

Förslag till statens budget för 2018

Försvaret och samhällets krisberedskap

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	5
Diagramförteckning	8
1 Förslag till riksdagsbeslut	9
2 Utgiftsområde 6 Försvaret och samhällets krisberedskap	11
2.1 Omfattning	11
2.2 Mål för utgiftsområdet	12
2.2.1 Det militära försvaret	12
2.2.2 Samhällets krisberedskap	12
2.3 Totalförsvaret	13
2.3.1 Resultatredovisning	13
2.3.2 Politikens inriktning	13
3 Försvaret	15
3.1 Mål för det militära försvaret	15
3.2 Resultatredovisning	15
3.2.1 Bedömningsgrunder och indikatorer	16
3.2.2 Resultat	16
3.2.3 Analys och slutsatser	39
3.3 Politikens inriktning	40
3.3.1 Försvarens operativa förmåga	40
3.3.2 Krigsduglighet	40
3.3.3 Beredskap och nationella operationer	41
3.3.4 Försvarens underrättelseverksamhet	42
3.3.5 Internationellt försvarssamarbete	42
3.3.6 Personalförsörjning	43
3.3.7 Materiel- och logistikförsörjning	44
3.3.8 Forskning och utveckling	48
3.3.9 Internationella insatser	49
3.3.10 Organisatoriska förändringar	50
3.3.11 Övrigt	50
3.4 Budgetförslag	50
3.4.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	50
3.4.2 1:2 Försvarens insatser internationellt	53
3.4.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	54
3.4.4 1:4 Forskning och teknikutveckling	58

	3.4.5	1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	58
	3.4.6	1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	59
	3.4.7	1:7 Officersutbildning m.m.	60
	3.4.8	1:8 Försvarets radioanstalt.....	61
	3.4.9	1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut.....	62
	3.4.10	1:10 Nämnder m.m.	63
	3.4.11	Försvarets materielverk.....	64
	3.4.12	1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.....	64
	3.4.13	1:12 Försvarsunderrättelsedomstolen	66
	3.5	Beredskapskredit för totalförsvaret.....	67
4		Samhällets krisberedskap	69
	4.1	Mål för samhällets krisberedskap.....	69
	4.2	Resultatredovisning	69
	4.2.1	Bedömningsgrunder och resultatindikatorer.....	70
	4.2.2	Resultat	70
	4.3	Den årliga revisionens iakttagelser	82
	4.4	Politikens inriktning.....	82
	4.5	Budgetförslag	87
	4.5.1	2:1 Kustbevakningen.....	87
	4.5.2	2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	88
	4.5.3	2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	89
	4.5.4	2:4 Krisberedskap.....	90
	4.5.5	2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	91
	4.5.6	2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	92
	4.5.7	2:7 Statens haverikommission	95
5		Strålsäkerhet	97
	5.1	Omfattning	97
	5.2	Utgiftsutveckling.....	97
	5.3	Resultatredovisning.....	97
	5.3.1	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	97
	5.3.2	Resultat	97
	5.3.3	Analys och slutsatser.....	99
	5.4	Politikens inriktning.....	99
	5.5	Budgetförslag	100
	5.5.1	3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten.....	100
6		Elsäkerhet	103
	6.1	Omfattning	103
	6.2	Utgiftsutveckling.....	103
	6.3	Resultatredovisning	103
	6.3.1	Resultat	103
	6.3.2	Analys och slutsatser.....	104
	6.4	Politikens inriktning.....	104
	6.5	Budgetförslag	105
	6.5.1	4:1 Elsäkerhetsverket	105

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	10
Tabell 1.2	Beställningsbemyndiganden	10
Tabell 2.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.....	11
Tabell 2.2	Härledning av ramnivån 2018–2020. Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	12
Tabell 3.1	Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp	21
Tabell 3.2	Personella förändringar i Försvarsmakten	25
Tabell 3.3	Personalkostnader i Försvarsmakten	25
Tabell 3.4	Anslagsförbrukning för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt ...	38
Tabell 3.5	Anslagsutveckling 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	50
Tabell 3.6	Investeringsplan för anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap..	51
Tabell 3.7	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	52
Tabell 3.8	Redovisning av vidmakthållande och avveckling	52
Tabell 3.9	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	53
Tabell 3.10	Anslagsutveckling 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	53
Tabell 3.11	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt	54
Tabell 3.12	Anslagsutveckling 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	54
Tabell 3.13	Investeringsplan för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	55
Tabell 3.14	Redovisning av anskaffningar.....	56
Tabell 3.15	Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	57
Tabell 3.16	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar.....	57
Tabell 3.17	Anslagsutveckling 1:4 Forskning och teknikutveckling.....	58
Tabell 3.18	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:4 Forskning och teknikutveckling.....	58
Tabell 3.19	Anslagsutveckling 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten.....	58
Tabell 3.20	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten.....	59
Tabell 3.21	Anslagsutveckling 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet.....	59
Tabell 3.22	Uppdragsverksamhet	59
Tabell 3.23	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	60
Tabell 3.24	Anslagsutveckling 1:7 Officersutbildning m.m.	60
Tabell 3.25	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:7 Officersutbildning m.m.	61

Tabell 3.26	Anslagsutveckling 1: 8 Försvarets radioanstalt.....	61
Tabell 3.27	Uppdragsverksamhet.....	61
Tabell 3.28	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:8 Försvarets radioanstalt..	62
Tabell 3.29	Anslagsutveckling 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut.....	62
Tabell 3.30	Uppdragsverksamhet.....	62
Tabell 3.31	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	63
Tabell 3.32	Anslagsutveckling 1:10 Nämnder m.m.	63
Tabell 3.33	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:10 Nämnder m.m.	64
Tabell 3.34	Uppdragsverksamhet.....	64
Tabell 3.35	Anslagsutveckling 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.....	64
Tabell 3.36	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.	65
Tabell 3.37	Anslagsutveckling 1:12 Förvarsunderrättsdomstolen.....	66
Tabell 3.38	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:12 Förvarsunderrättsdomstolen	66
Tabell 4.1	Rakel, kostnader och intäkter 2014–2016.....	76
Tabell 4.2	Miljöräddningsoperationer samt kontroll- och tillsynsåtgärder 2012– 2016.....	78
Tabell 4.3	Genomsnittlig utredningstid 2012–2016	81
Tabell 4.4	Anslagsutveckling 2:1 Kustbevakningen.....	87
Tabell 4.5	Offentligrättslig verksamhet.....	87
Tabell 4.6	Uppdragsverksamhet.....	87
Tabell 4.7	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:1 Kustbevakningen.....	88
Tabell 4.8	Anslagsutveckling 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	88
Tabell 4.9	Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	88
Tabell 4.10	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	89
Tabell 4.11	Anslagsutveckling 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.....	89
Tabell 4.12	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	89
Tabell 4.13	Anslagsutveckling 2:4 Krisberedskap.....	90
Tabell 4.14	Beställningsbemyndigande för anslaget 2:4 Krisberedskap	90
Tabell 4.15	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:4 Krisberedskap.....	91
Tabell 4.16	Anslagsutveckling 2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal.....	91
Tabell 4.17	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:5 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal	91
Tabell 4.18	Anslagsutveckling 2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap .	92
Tabell 4.19	Offentligrättslig verksamhet.....	92
Tabell 4.20	Uppdragsverksamhet.....	92
Tabell 4.21	Investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	94
Tabell 4.22	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.....	95
Tabell 4.23	Anslagsutveckling 2:7 Statens haverikommission	95
Tabell 4.24	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:7 Statens haverikommission.....	96
Tabell 5.1	Utgiftsutveckling inom området Strålsäkerhet	97

Tabell 5.2	Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	100
Tabell 5.3	Uppdragsverksamhet	100
Tabell 5.4	Offentligrättslig verksamhet	100
Tabell 5.5	Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	101
Tabell 5.6	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten.....	101
Tabell 6.1	Utgiftsutveckling inom område Elsäkerhet	103
Tabell 6.2	Anslagsutveckling 4:1 Elsäkerhetsverket.....	105
Tabell 6.3	Offentligrättslig verksamhet	105
Tabell 6.4	Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 4:1 Elsäkerhetsverket.....	105

Diagramförteckning

Diagram 3.1	Gångtimmar per fartygstyp.....	20
Diagram 3.2	Antal sökande till militär grundutbildning	24
Diagram 3.3	Tillväxten av GSS/K relativt Försvarmaktens målbild och planering	26
Diagram 3.4	Tillväxten av GSS/T relativt Försvarmaktens målbild och planering	26
Diagram 3.5	Antal som genomfört repetitionsutbildning.....	26
Diagram 3.6	Återinvesteringskvot	28
Diagram 4.1	Antal omkomna i bränder 2007–2016	71
Diagram 4.2	SOS Alarms medelsvarstider på 112-samtal 2008-2016	75
Diagram 4.3	Antal Rakelabonnemang 2012–2016	76
Diagram 4.4	Fördelning av medel från anslag 2:4 2016	81

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. bemyndigar regeringen att fatta beslut om organiseringen m.m. av den verksamhet som bedrivs inom ramen för materiel- och logistikförsörjningen i enlighet med den inriktning som regeringen redogör för i denna proposition (avsnitt 3.3.7),
2. bemyndigar regeringen att inrätta Gotlands regemente som organisationsenhet i Försvarsmakten och lokalisera det till Visby (avsnitt 3.3.10),
3. godkänner investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2018–2023 som riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 3.4.1),
4. godkänner investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2018–2023 som riktlinje för Försvarsmaktens investeringar (avsnitt 3.4.3),
5. bemyndigar regeringen att besluta om anskaffning av nytt medelräckviddigt luftvärnsystem (avsnitt 3.4.3),
6. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 18 500 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital (avsnitt 3.4.11),
7. bemyndigar regeringen att under 2018 besluta om export av JAS 39C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygssystemet och det i övrigt är i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för perioden 2016–2020 (avsnitt 3.4.12),
8. bemyndigar regeringen att för 2018 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden (avsnitt 3.5),
9. bemyndigar regeringen att för 2018 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 550 000 000 kronor för beredskapsinvesteringar (avsnitt 4.5.6),
10. godkänner investeringsplanen för krisberedskap för 2018–2020 som riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps investeringar (avsnitt 4.5.6),
11. för budgetåret 2018 anvisar ramanslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt tabell 1.1,
12. bemyndigar regeringen att under 2018 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom den tidsperiod som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag

1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	34 940 784
1:2	Försvarsmaktens insatser internationellt	1 147 159
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	10 816 324
1:4	Forskning och teknikutveckling	641 905
1:5	Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten	10 792
1:6	Totalförsvarets rekryteringsmyndighet	169 036
1:7	Officersutbildning m.m.	218 329
1:8	Försvarets radioanstalt	1 106 408
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	180 479
1:10	Nämnder m.m.	6 301
1:11	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor m.m.	91 559
1:12	Försvarsunderrättelsedomstolen	9 246
2:1	Kustbevakningen	1 142 760
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	74 850
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	21 080
2:4	Krisberedskap	1 286 310
2:5	Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	305 171
2:6	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 169 221
2:7	Statens haverikommission	46 150
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	393 078
4:1	Elsäkerhetsverket	58 578
Summa		53 835 520

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden*Tusental kronor*

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod	
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	17 100 000	2019-2024
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	78 000 000	2019-2027
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	100 000	2019-2022
2:4	Krisberedskap	1 200 000	2019-2021
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	70 000	2019-2023
Summa beställningsbemyndiganden under utgiftsområdet		96 470 000	

2 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

2.1 Omfattning

Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap är uppdelat i följande områden med tillhörande myndigheter. I respektive avsnitt redogörs närmare för vad som omfattas.

Försvar (avsnitt 3)

- Försvarsmakten inklusive Militära under rättelsetjänsten
- Försvarets materielverk
- Totalförsvarets forskningsinstitut
- Totalförsvarets rekryteringsmyndighet
- Försvarets radioanstalt
- Statens inspektion för försvarsunder rättelseverksamheten
- Försvarsunderrättelsedomstolen

Samhällets krisberedskap (avsnitt 4)

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
- Kustbevakningen
- Statens haverikommission

Strålsäkerhet och Elsäkerhet (avsnitt 5 och 6)

- Strålsäkerhetsmyndigheten
- Elsäkerhetsverket

Totalförsvaret består av det militära och det civila försvaret. Utöver åtgärder för militärt försvar (avsnitt 3) och civilt försvar (avsnitt 4) redovisas i avsnitt 2.3 åtgärder för en sammanhållen utveckling av totalförsvaret.

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Budget 2017 ¹	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Försvar	38 514	46 543	45 847	49 338	51 490	53 426
Samhällets krisberedskap	3 515	3 752	3 830	4 046	4 110	4 177
Strålsäkerhet	380	384	379	393	399	406
Elsäkerhet	58	59	60	59	59	60
Äldreanslag	6 900					
Totalt för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	49 366	50 739	50 116	53 836	56 057	58 068

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

**Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2018–2020.
Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap**

Miljoner kronor	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	50 254	50 254	50 254
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	523	1 316	2 168
Beslut	3 067	4 496	5 655
Varav BP18 ³	2 283	2 283	2 283
Överföring till/från andra utgiftsområden	-14	-14	-14
Varav BP18 ³			
Övrigt	5	5	5
Ny ramnivå	53 835	56 057	58 068

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

2.2 Mål för utgiftsområdet

De övergripande målen för vår säkerhet är att värna samhällets funktionalitet och att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättsäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter (prop. 2008/09:140, bet. 2008/09:FöU10, rskr. 2008/09:292). Hävdandet av vårt lands suveränitet är en förutsättning för att Sverige ska kunna uppnå målen för vår säkerhet.

Det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251).

2.2.1 Det militära försvaret

Riksdagen har beslutat att målet för det militära försvaret från och med 2016 ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251). Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig,
- skydda Sveriges handlingsfrihet vid politisk, militär eller annan påtryckning och om det krävs försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp, och

- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

2.2.2 Samhällets krisberedskap

Krisberedskap

De av regeringen angivna målen, som förtydligades i budgetpropositionen för 2015, indelas i ett förebyggande perspektiv och ett hanterande perspektiv. Med dessa utgångspunkter är målen för krisberedskapen

- att minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet,
- att värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättsäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Arbetet med krisberedskapen bör även bidra till att minska lidande och konsekvenser av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder. Krisberedskapsarbete utgör också en utgångspunkt för arbete med det civila försvaret.

Civilt försvar

Civilt försvar är den verksamhet som myndigheter, kommuner och landsting samt enskilda, företag och föreningar m.fl. vidtar för att förbereda Sverige för krig. I fredstid i form av beredskapsplanering och förmågehöjande åtgärder samt under höjd beredskap och ytterst krig nödvändiga åtgärder för att upprätthålla målet för civilt försvar.

Riksdagen har beslutat (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) att målet för verksamheten inom det civila försvaret ska vara att

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, och
- bidra till Försvarsmakten vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Skydd mot olyckor

Riksdagens mål för skydd mot olyckor är enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett – med hänsyn till de lokala förhållandena – tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

2.3 Totalförsvaret

I detta avsnitt redovisar regeringen vidtagna åtgärder för en sammanhållen utveckling av totalförsvaret. Resultat för det militära försvaret redovisas i avsnitt 3 och resultat för det civila försvaret redovisas i avsnitt 4.

2.3.1 Resultatredovisning

Totalförsvaret består av militär verksamhet (militärt försvar) och civil verksamhet (civilt försvar). Regeringen har konstaterat (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) att totalförsvarets förmåga inför och vid ett angrepp behöver förstärkas och att planeringen för totalförsvaret därför behöver återupptas. En sammanhängande totalförsvarsplanering behöver säkerställas genom planeringsanvisningar till berörda myndigheter. Under 2015, 2016 och 2017 fattade därför regeringen ett antal olika beslut som anger förutsättningar för en sammanhängande totalförsvarsplanering.

Försvarmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och beredskap (MSB) inkom den 10 juni 2016 på uppdrag av regeringen med ett förslag till grundsyn som omfattar en beskrivning av gällande förutsättningar och politisk inriktning, identifierade behov, en handlingsplan för vägen framåt samt en gemensam syn på hotbild som utgångspunkt för planeringen. Den 9 juni 2017 redovisade myndigheterna även den del av regeringens uppdrag som avsåg Försvarmaktens behov av stöd inför och vid höjd beredskap och det civila försvarets möjligheter att lämna stöd. Redovisningen av brister och möjligheter ligger till grund för regeringens prioritering av åtgärder under avsnitten inriktning av militärt respektive civilt försvar.

Regeringen beslutade den 11 maj 2017 att ge Försvarmakten och MSB i uppdrag att fortsätta främja och utveckla en sammanhängande totalförsvarsplanering under perioden fram till och med år 2020. Genom beslutet höjdes även am-

bitionen under 2017 och 2018 vad avser krigsplacering inom totalförsvaret samt inom planering av förnödenhetsförsörjning, aktörsgemensam samverkan och alternativa ledningsplatser. Området totalförsvaret förstärktes även i vårändringsbudgeten för 2017 (prop. 2016/17:99) med 500 miljoner kronor varav 415 miljoner kronor avsåg det militära försvaret och 85 miljoner kronor det civila försvaret.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att det bör genomföras en översyn av länsstyrelsernas och de regionala stabernas funktioner och verksamhet, att de rättsliga förutsättningarna för Försvarmaktens stöd till samhället ses över, en samlad översyn av civila och militära krigsplaceringar samt att de regionala staberna omorganiseras (bet. 2016/17:FöU6, punkt 6, rskr. 2016/17:176).

Regeringen delar riksdagens bedömning av vikten av en väl fungerande civil-militär samordning. Försvarmaktens fyra regionala staber och länsstyrelserna har en viktig roll för detta. En översyn av de regionala stabernas ansvar pågår inom Försvarmakten. Regeringen har också beslutat om krigsplacering av personal vid utvalda myndigheter. Det är en förutsättning för den samordning av civila och militära krigsplaceringar som riksdagen kräver. Regeringen avser återkomma vad gäller riksdagens tillkännagivande allt eftersom arbetet med att stärka förmågan i totalförsvaret fortsätter.

Under 2016 har Försvarshögskolan genomfört totalförsvarskurser och utbildningar med deltagare från myndigheter, länsstyrelser, kommuner och landsting. Detta har bidragit till att sprida kunskap och förståelse hos totalförsvarets olika aktörer.

Totalförsvarets rekryteringsmyndighet redovisar att intresset för totalförsvarsplanering och registrering av personal för krigsorganisationen har ökat från civila myndigheter och organisationer. Rekryteringsmyndigheten har på uppdrag genomfört både informationsinsatser och disponibilitetskontroller för en rad myndigheter under 2016. Regeringen konstaterar att det ligger väl i linje med önskad utveckling på området.

2.3.2 Politikens inriktning

Totalförsvaret är den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då ska bedrivas. Mot bakgrund av den för-

ändrade omvärldssituationen behöver kunskapen och insikten om totalförsvaret och höjd beredskap samt de krav detta ställer på olika aktörer stärkas i hela samhället.

Arbetet med en sammanhängande totalförsvarsplanering genererar åtgärder inom flertalet utgiftsområden.

Regeringens nationella säkerhetsstrategi anger inriktningen och utgör ett ramverk för det arbete som krävs för att värna Sveriges säkerhet, inom och mellan olika politikområden. Strategin syftar till att stärka vår förmåga att effektivt och samordnat möta omedelbara och långsiktiga hot och utmaningar.

Regeringen har tillsammans med Moderaterna och Centerpartiet kommit överens om ytterligare åtgärder och väsentliga resursförstärkningar från 2018 för en ökad operativ förmåga i krigsförbanden och förstärkt förmåga inom totalförsvaret. Regeringen föreslår en ökning med 2,7 miljarder kronor 2018 till totalförsvaret. Av detta föreslås det militära försvaret tillföras ytterligare ca 2,3 miljarder kronor och det civila försvaret ca 0,4 miljarder kronor 2018. Satsningen på stärkt förmåga inom totalförsvaret innebär att förmågan att hantera andra risker och utmaningar inom samhället också ökar.

Under 2018 fokuseras arbetet med totalförsvarsplaneringen särskilt på krigsplacering av personal samt planering av stöd till Försvarmakten, säkra kommunikationer och ledningsplatser inom totalförsvaret. En avgörande del i en sammanhängande planering för totalförsvaret är att Försvarmakten kan delge bevakningsansvariga myndigheter och andra aktörer inom totalförsvaret de planeringsförutsättningar för höjd beredskap de behöver för planering inom sina respektive områden. Regeringen understryker vikten av att alla aktörer utifrån sina uppgifter säkerställer rutiner för hantering av sekretessbelagd information.

I enlighet med den grundsyn för totalförsvarsplanering som Försvarmakten och MSB tagit fram i juni 2016 ser regeringen vikten av att förberedande övningsverksamhet genomförs, med inriktning på totalförsvaret i syfte att förbereda de deltagande aktörerna i en totalförsvarsövning 2020.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör se över bestämmelserna om skyddsobjekt i syfte att förbättra skyddet för vissa militära skyddsändamål och om det finns behov återkomma till riksdagen med förslag till förbättringar (bet. 2015/16:FöU6, punkt 2, rskr. 2015/16:165).

Riksdagen har vidare tillkännagett för regeringen att den skyndsamt bör låta genomföra en bred och genomgripande utredning som syftar till att finna generella lösningar för de olika situationer där totalförsvarets intressen behöver särskilt skydd. Riksdagen anser dessutom att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen med en redovisning av hur regeringen avser att lösa frågan under tiden fram till dess att förslag om permanenta lösningar kan presenteras för riksdagen (bet. 2016/17:FöU5, punkt 8, rskr. 2016/17:175).

I linje med vad som aviserats i den nationella säkerhetsstrategin den 4 januari 2017 beslutade regeringen den 23 mars 2017 kommittédirektiv Förbättrat skydd för totalförsvarsverksamhet (dir. 2017:31). En parlamentarisk kommitté ska kartlägga det regelverk som syftar till att skydda totalförsvarsverksamhet mot yttre hot och bedöma om det finns behov av författningsåtgärder vad gäller ansvarsförhållandet mellan staten, kommunerna och enskilda. Kommittén ska också se över delar av skyddslagstiftningen samt bedöma om åtgärder behöver vidtas för ett ökat skydd för totalförsvaret vid överlåtelse och upplåtelse av fast egendom eller viktigare infrastruktur, som exempelvis hamnar, flygplatser och energianläggningar. Kommittén ska lämna en delredovisning senast den 6 april 2018 om de frågor som rör skyddslagstiftningen. Uppdraget ska i övriga delar slutredovisas senast den 1 april 2019.

Regeringen beslutade den 10 december 2015 (Fö2015/00916/MFI) att Försvarmakten, MSB och övriga berörda civila myndigheter ska återuppta en sammanhängande planering för totalförsvaret. Detta arbete utvecklas successivt och skapar en allt större medvetenhet i samhället om de krav som skyddet av Sverige ställer. Regeringen följer utvecklingen av totalförsvaret mycket noga. Med detta är den del av riksdagens tillkännagivande (bet. 2016/17:FöU5, punkt 8, rskr. 2016/17:175) som avser hur regeringen avser att lösa frågan fram till dess att förslag om permanenta lösningar om särskilt skydd för totalförsvarets intressen kan presenteras för riksdagen tillgodosett.

3 Försvar

3.1 Mål för det militära försvaret

Riksdagen har beslutat (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) att målet för det militära försvaret från och med 2016 ska vara att enskilt och tillsammans med andra, inom och utom landet, försvara Sverige och främja vår säkerhet. Detta ska ske genom att:

- hävda Sveriges suveränitet, värna suveräna rättigheter och nationella intressen,
- förebygga och hantera konflikter och krig,
- skydda Sveriges handlingsfrihet vid politisk, militär eller annan påtryckning och om det krävs försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp, och
- skydda samhället och dess funktionalitet i form av stöd till civila myndigheter.

Regeringen har angett (prop. 2014/15:109) att Försvarsmakten bör bidra till målen för vår säkerhet och målen för det militära försvaret genom att enskilt och tillsammans med andra myndigheter, länder och organisationer lösa följande uppgifter:

- upprätthålla tillgänglighet i fred samt beredskap för intagande av höjd beredskap för att kunna förebygga och hantera konflikter och krig, skydda Sveriges handlingsfrihet inför politisk, militär eller annan påtryckning och, om det krävs, försvara Sverige mot incidenter och väpnat angrepp,
- främja vår säkerhet genom deltagande i operationer på vårt eget territorium, i närområdet och utanför närområdet,

- upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet och i enlighet med internationell rätt värna suveräna rättigheter och nationella intressen i områden utanför detta, och
- med befintlig förmåga och resurser bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

3.2 Resultatredovisning

Omvärldsutvecklingen påverkar måluppfyllelsen

Den säkerhetspolitiska situationen i Sveriges närområde har försämrats över tid. Rysslands aggression mot Ukraina och illegala annektering av Krim utgör flagranta brott mot folkrätten och den största utmaningen mot den europeiska säkerhetsordningen sedan kalla krigets slut. Rysslands militära förmåga och militärstrategiska handlingsfrihet har ökat ytterligare och manifesterats i bl.a. ökad och mer komplex övningsverksamhet. Den ryska förmågan täcker alla arenor; land, sjö, luft, information och cyber. Rysk militär aktivitet är fortsatt utmanande i Sveriges närområde kombinerat med anti-västlig retorik. Den ryska retoriken om användning av kärnvapen är särskilt oroväckande.

Påverkansoperationer bl.a. i form av desinformation och propaganda, cyberattacker och terrorism är också en del av den försämrade säkerhetspolitiska situationen som Sverige måste förhålla sig till.

Massförstörelsevapen utgör ett hot mot internationell säkerhet. Kemiska vapen har vid upp-

repade tillfällen använts i den väpnade konflikten i Syrien.

Sammanhållningen och solidariteten i EU har utmanats bl.a. av konflikterna i Mellanöstern, hanteringen av den svåra flyktingsituationen, utvecklingen i Turkiet, relationen till och sanktionerna mot Ryssland samt den ökade vågen av nationalistisk politisk retorik i flera medlemsstater. Storbritanniens utträde ur EU, Brexit, har medfört osäkerhet och otydlighet som även kan få konsekvenser på det säkerhetspolitiska området.

Regeringen kan samtidigt konstatera att den politiska enigheten om att principfast möta det ryska agerandet, har bestått inom EU och över Atlanten.

3.2.1 Bedömningsgrunder och indikatorer

Regeringens redovisning utgår från följande bedömningsgrunder:

- Försvarsmaktens operativa förmåga
- Krigsduglighet
- Nationell beredskap och operationer
- Internationellt försvarssamarbete
- Personalförsörjning
- Materiel- och logistikförsörjning
- Forskning och utveckling
- Försvarsunderrättelseverksamhet
- Internationella insatser.

De resultatindikatorer som används är följande:

- Andelen bemannade befattningar inom stridskrafterna
- Antal som genomfört repetitionsutbildning
- Gångtimmar per fartygstyp
- Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp
- Materieluppfyllnadsgrad
- Återinvesteringskvot
- Materielförsörjningskostnader.

3.2.2 Resultat

Försvarsmaktens operativa förmåga

Regeringen bedömer att Försvarsmaktens samlade operativa förmåga i stort sett har varit oförändrad 2016 i jämförelse med 2015. Försvarsmaktens operativa förmåga utgörs av krigsförbandens förmåga och myndighetens förmåga att använda krigsförbanden i militära operationer, ytterst för att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp.

Regeringen bedömer att det finns brister i Försvarsmaktens förmåga att hantera händelseutvecklingen som kan uppstå vid ett försämrat omvärldsläge och då ytterst ett väpnat angrepp.

Under 2016 har krigsförbandssättning, organisering och vidmakthållande av tung kustrobot inletts. Samtidigt har etableringen på Gotland tidigarelags. Regeringen bedömer att dessa två åtgärder innebär en viss ökning av förmågan att möta ett väpnat angrepp.

På grund av införandet av den nya, längre militära grundutbildningen har antalet anställda soldater och sjömän minskat under 2016. Därmed gör regeringen bedömningen att krigsorganisationens tillgänglighet inte ökade 2016 jämfört med 2015.

Försvarsmakten har 2016 liksom under 2015 haft förmåga att genomföra nationella operationer. Försvarsmakten har haft förmåga att upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet samt att värna Sveriges suveräna rättigheter och nationella intressen. Vissa begränsningar har funnits, bl.a. avseende möjligheten att uthålligt lösa dessa uppgifter under långvariga påfrestningar.

Försvarsmakten har 2016 ökat förmågan att ta emot militärt stöd jämfört med 2015, även om brister kvarstår.

Regeringen bedömer att Försvarsmakten har haft god förmåga och lämnat ett omfattande stöd till det övriga samhället samt till civila myndigheter.

Regeringen bedömer att Försvarsmakten har haft förmåga att genomföra internationella insatser på en efterfrågad nivå, samt haft förmåga att bedriva omvärldsbevakning för att upptäcka och identifiera hot i internationella insatsområden.

Försvarsmakten ska enligt sin instruktion ha en aktuell operativ planering. Regeringen beslutade i december 2015 om anvisningar för Försvarsmaktens försvarsplanering. Försvarsmakten

har under året bedrivit försvarsplanering i enlighet med givna inriktningar.

Försvarsmaktens operativa förmåga är beroende av stöd från övriga myndigheter och aktörer. Regeringen har i regleringsbrev för 2017 gett Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Totalförsvarets forskningsinstitut respektive Totalförsvarets rekryteringsmyndighet i uppdrag att redovisa arbetsläget i planeringen för höjd beredskap, särskilt arbetet med krigsplacering av personal. Regeringen har även i regleringsbrev för 2017 gett Försvarsmakten i uppdrag att, med stöd av Försvarets materielverk, redovisa resultatet av myndigheternas arbete med att ta fram ett försvarsförsörjningskoncept.

Krigsduglighet

Regeringen bedömer att krigsförbanden i stort har utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut, men att det finns områden som behöver utvecklas. Regeringen följer utvecklingen i krigsförbanden genom Försvarsmaktens värdering av förbandens krigsduglighet. Den sammanfattar förbandens förmåga att lösa sina uppgifter och beror främst på tillgången till materiel och övad personal.

Regeringen konstaterar att några krigsförband under 2016 har ökat sin krigsduglighet som en följd av den pågående reformen, t.ex. genom kvalificerad övningsverksamhet eller materiel-tillförsel. Några krigsförband har lägre krigsduglighet än planerat, bland annat till följd av brist på materiel och personal. Avseende förmågan att kunna agera samtidigt med två krigsdugliga brigader finns kvarstående brister i Försvarsmaktens förmåga.

Regeringen noterar att huvuddelen av alla förband har genomfört beredskapsövning och att komplexiteten i övningarna har ökat för att på sikt öka krigsdugligheten i krigsförbanden. Viss övningsverksamhet har kunnat integreras i den nationella insatsverksamheten.

Repetitionsutbildning med pliktpersonal har genomförts och under 2016 kallades ca 1 500 personer in varav ca 1 000 genomförde utbildningen, varav ca 30 kvinnor och övriga män. Under 2015 kallades ca 500 in varav ca 300 genomförde utbildningen. Dock innebär genomförandet av en stor mängd övningar med mindre delar av krigsförbanden att endast få krigsförband inom armé och logistik har övat i sin helhet

och mot sina huvuduppgifter. Detta innebär i sin tur att den omfattande övningsverksamheten inte alltid lett till en ökning av krigsdugligheten hos aktuella krigsförband.

Omfattande övningsverksamhet och ökad ambition under 2016 har lett till högre verksamhetskostnader främst avseende personal- och materielkostnader.

Krigsförbandsorganisationen under 2016

Krigsförbandsorganisationen utgjordes under 2016 av de förband som riksdagen beslutat för den försvarspolitiska inriktningsperioden (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251).

Försvarsmaktsgemensamma stridskrafter

Lednings- och underrättelseförband

Regeringen bedömer att lednings- och underrättelseförbanden sammantaget har löst sina uppgifter i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Regeringen konstaterar dock att förmågan att samtidigt leda och stödja två brigader i enlighet med ställda krav ännu inte är uppnådd även om den till del utvecklats i jämförelse med föregående år.

I likhet med tidigare år begränsade brist på personal, t.ex. avseende officerare med ledningssystemkompetens, soldater med specialistkompetens och materiel, ledningsförbandens uppbyggnadstakt och verksamhet, samt även förbandens möjlighet att stödja övriga stridskrafter. Krigsdugligheten förbättrades kontinuerligt med införande av ledningssystem inom både lednings- och underrättelseförbanden. Regeringen fortsätter att följa införandet av ledningssystem, med särskilt fokus på markstridskrafterna.

Regeringen konstaterar att förmågan vid lednings- och underrättelseförbanden har utvecklats under året främst genom tillförsel av ny ledningssystemmateriel och en ökad övningsfrekvens i förband. Nationella övningar såväl som internationella militära insatser har också bidragit till utvecklingen.

Delar av ledningsförbanden var fortsatt delaktiga i Maliinsatsen Minusma, där de genomförda insatserna utvecklat förbandens förmåga, men samtidigt begränsat resurstilldelningen för utbildnings- och utvecklingsverksamhet avseende tillgänglighet av materiel.

Ledningsförbanden har deltagit i ett flertal förmågeutvecklande övningar. Den återkommande övningen Combined Joint Exercise

(CJSE) 16 har genomförts, vilken utvecklat ledningsförbandens förmåga att stödja staber. Förbanden deltog även i Vintersol 16, Cold Response 16 och Våreld 16. Vidare har ett omfattande stöd lämnats inför och under lednings- och träningsövningen Geltic Bear 16 vilket bidragit till utvecklad förmåga till ledning och samverkan med civila myndigheter och media. Ledningsförbanden deltog i arméns stabs- och sambandsövning (ASSÖ) 16, Flygvapenövning 16 samt Brigstri 16, vilket bidragit till arméns utveckling av brigadförmåga. Vidare genomförde ledningsförbanden till del repetitionsutbildning och deltog i den marina nationella övningen Swenex 16, och de multilaterala övningarna Baltops 16 och Northern Coast 16.

Etableringen av Försvarsmaktens telekommunikations- och informations-systemförband (FMTIS) fortsatte under 2016 och planeras vara genomförd i sin helhet inom försvarsbeslutsperioden.

Införandet av materiel inom ramen för Försvarsmaktens ledningssystem fortgår och innebär, enligt myndigheten, en utvecklad förmåga inom lednings- och underrättelseförbanden. Samtidigt finns förseningar i flera viktiga anskaffningar som riskerar att inverka negativt på den operativa förmågan. Regeringen avser fortsätta dialogen med ansvariga myndigheter för att identifiera möjliga åtgärder. Tillförseln av det nya samlade stridsledningssystemet för markförband pågår. Trots en positiv utveckling vad avser tillförsel av materiel och personal, kommer brister i ledningsförbandet kvarstå under den nuvarande och den kommande försvarspolitiska inriktningsperioden.

Försvarsmakten har, med stöd av Försvarets radioanstalt, analyserat och redovisat hur förmågan till cyberförsvar, inklusive en förmåga att genomföra aktiva operationer i cybermiljön, kan utvecklas och förstärkas. Analysen har resulterat i att åtgärder vidtagits inom Försvarsmakten.

Logistikförband

Regeringen bedömer att logistikförbanden sammantaget i huvudsak har löst sina uppgifter i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Logistikförbandens förmåga att lösa sina uppgifter i händelse av höjd beredskap eller krig var dock begränsad. Regeringen konstaterar vidare att logistikförbandens nuvarande dimensionering medförde begränsningar avseende förmågan att stödja hela krigsorganisationens samtidigt

mobilisering och användning i händelse av höjd beredskap och då ytterst i krig.

Logistikförbanden har intagit en ny krigsorganisation från och med den 1 januari 2016 varvid samtliga logistikresurser har krigsorganiserats. Repetitionsutbildning av totalförsvarspliktig personal och inkallade tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T) har genomförts. Logistikförband har bland annat deltagit i övningarna Våreld 16 och Brigstri 16. Delar av logistikförbanden har genomfört internationella militära insatser. Regeringen noterar att Försvarsmaktens begränsade tillgång till tidvis tjänstgörande civil avtalspersonal i form av läkare och sjuksköterskor likt tidigare år har inneburit svårigheter att försörja internationella militära insatser med sjukvårdskompetens.

Fortsatt uppbyggnad av teknisk underhållskapacitet har skett över hela landet. Underhåll har genomförts på materiel i bruk vilket bidragit till den tekniska personalens kompetensuppbyggnad. Dock begränsades förbandens materiella tillgänglighet av bland annat brist på reservdelar och att operationer och insatser prioriterades vad avser materielunderhåll.

Krigsplaceringsläget avseende personal var likt övriga delar av Försvarsmakten i huvudsak gott. Repetitionsutbildning av totalförsvarspliktig personal har genomförts i begränsad omfattning. Det materiella läget har förbättrats något genom att Försvarsmakten tidigare lagt renovering av befintliga fordon, anskaffat begagnade samt nyanskaffat enklare lastbilar.

Depåförband

För att säkerställa det lokala behovet av stöd till den ordinarie verksamheten samt som stöd vid aktivering i fredstid och mobilisering vid beslut om höjd beredskap av övriga krigsförband skapas geografiskt spridda depåförband. Depåförbanden kompletteringsutbildar krigsförband som aktiveras eller mobiliseras. I depåförbanden krigsplaceras aktuella organisationsenheters tillgängliga personal och materiel som inte är krigsplacerade vid andra krigsförband. Från den 1 januari 2016 har Försvarsmakten inrättat en depåorganisation där 19 depåer är organiserade.

Armétridskrafterna

Regeringen bedömer att arméförbanden sammantaget i huvudsak har löst sina uppgifter i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Inom armétridskrafterna ska Försvarsmakten prioritera åtgärder för att kunna agera samtidigt

med två brigader inom försvarsbeslutsperioden. Regeringen bedömer att förmågan att leda brigader och att verka i brigadstruktur utvecklas men konstaterar att brister kvarstår. Regeringen konstaterar vidare att en avgörande begränsning av arméförbandens förmåga härrör från förhållandet att alltför få av krigsförbanden övas som kompletta förband mot sina huvuduppgifter.

Arméförbanden har intagit en ny organisation från och med den 1 januari 2016. De mekaniserade bataljonerna har omorganiserats och tillförts stridsvagnskompanier. En motoriserad skyttebataljon och två fristående brigadspaningskompanier har tillförts. Utöver detta har en mekaniserad stridsgrupp på Gotland organiserats. Produktionen av arméns krigsförband har genomförts enligt plan. Arméförbanden har vidare genomfört nationella och internationella militära insatser. Under året har en permanent närvaro på Gotland etablerats genom rotation av element från olika arméförband. Produktionen av den 18. mekaniserade stridsgruppen på Gotland har påskyndats i syfte att ersätta den rotationsvisa närvaron.

Arméförbanden har genomfört omfattande övningsverksamhet. Övningen Cold Response 16 har bidragit till att utveckla brigadförmågan i vintermiljö genom att öva 3. brigadstaben med understödjande förband. Vidare har arméförbanden genomfört regionala förbandsövningar, Vintersol 16 och Våreld 16, som i huvudsak bedrivits som kompaniövningar i bataljons ram med funktionsförband. Därtill har ledningsträningsövningar i bataljons och brigads ram genomförts. Under tredje kvartalet har för första gången på många år arméns stabs- och sambandsövning genomförts med armétaktisk stab och båda brigadstaberna. Samtidigt kan konstateras att övningsverksamheten endast undantagsvis genomförts med kompletta krigsförband och mot förbandens huvuduppgifter. Detta innebär i sin tur att den omfattande övningsverksamheten inte alltid lett till en ökning av krigsdugligheten hos aktuella krigsförband.

Krigsplaceringsläget avseende personal är likt övriga delar av Försvarsmakten i huvudsak gott. Repetitionsutbildning av totalförsvarspliktig personal och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T) har genomförts i begränsad omfattning.

Verksamheten har kunnat genomföras enligt plan trots att begränsningar kvarstår avseende materiel, t.ex. avseende fordon och ledningsma-

teriel. Det materiella läget har förbättrats något genom att Försvarsmakten tidigare lagt renovering av befintliga fordon, anskaffat begagnade samt nyanskaffat enklare lastbilar. Andra viktiga leveranser under året har varit teleskoptruckar, gruppfordon, taktisk underrättelsemateriel och övningsammunition till granatgevär.

Försvarsmakten har lagt särskilt fokus på att följa upp tillförseln av personlig utrustning såsom uniformer, kängor etc. och konstaterar i detta sammanhang att läget förbättrats och att leveranser nu sker successivt.

Hemvärnsförbanden

Regeringen bedömer att hemvärnsförbanden sammantaget har löst sina uppgifter och att verksamheten har genomförts enligt Försvarsmaktens plan. Under 2016 bestod hemvärnsförbanden av 21 687 personer vilket kan jämföras med 21 487 under 2015. Regeringen konstaterar att bemanningen inom hemvärnsförbanden är fortsatt god även om detta i huvudsak möjliggörs genom rekrytering av personal som tidigare genomfört värnpliktsutbildning. Regeringen noterar att samtliga 40 hemvärnsbataljoner har genomfört krigsförbandsövning och därtill har ytterligare övningar i syfte att öva särskilda moment genomförts vid 86 tillfällen. Övningar har bland annat genomförts inom marina basområden och flygbasområden. Hemvärnsförbanden har i ökad omfattning övat med krigsförband ur marin- och flygstridskrafterna.

Ledningsträningsövningarna Celtic Bear har genomförts med stöd av lednings- och underrättelseförband tillsammans med 20 hemvärnsbataljonsstaber, totalt omfattande ca 700 deltagare. Övningarna har bidragit till att utveckla bataljonernas förmåga till ledning inklusive samverkan med andra myndigheter och media. Central chefsutbildning för Hemvärnets personal har genomförts med ca 700 elever. Under 2016 har försök med chefsutbildningar för specialistgruppchefer initierats och genomförts.

Införandet av granatkastarplutoner i Hemvärnet har fortsatt under året. En hemvärnsgranatkastarpluton är nu krigsplacerad och grundutbildad enligt Hemvärnets utbildningssystem. Erfarenheter från försöken har överlämnats till övriga organisationsenheter som fått i uppdrag att etablera motsvarande granatkastarplutoner.

Under 2016 har hemvärnsförbanden lämnat stöd till det övriga samhället omfattande drygt

33 000 timmar, vilket motsvarar samma omfattning på stöd som lämnades under 2015.

Internationella utbyten har genomförts med Norge, Danmark, Estland och Lettland samt i begränsad omfattning med Finland. Hemvärnsförbanden har även genomfört övningar i Danmark och Norge.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den bör ta initiativ till att överväga förutsättningarna att öka hemvärnsförbandens insatsberedskap vid extraordinära kriser (bet. 2012/13:FöU10, rskr. 2012/13:197). Den 14 november 2014 redovisades betänkandet Försvarsmakten i samhället – en långsiktigt hållbar militär personalförsörjning och en modern folkförankring av försvaret (SOU 2014:73). I betänkandet lämnades bl.a. förslag till författningsändringar som syftar till att öka hemvärnets tillgänglighet i fredstid. Betänkandet har remissbehandlats.

Regeringen redovisade i propositionen Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020 (prop. 2014/15:109) en bedömning avseende tillgänglighet och beredskap hos Försvarsmaktens krigsförband inklusive hemvärnsförbanden. Den 25 juni 2015 beslutade regeringen om inriktning för Försvarsmaktens verksamhet för åren 2016–2020. Enligt regeringens beslut ska hemvärnsförbanden även i fredstid snabbt kunna lösa ålagda uppgifter inklusive stöd till samhället vid kris.

Den 28 september 2016 lämnades betänkandet En robust personalförsörjning av det militära försvaret (SOU 2016:63) till regeringen. Betänkandet har remissbehandlats.

I samband med den fortsatta hanteringen av personalförsörjningsutredningarna (SOU 2014:73 och SOU 2016:63) bereds bl.a. frågan om hemvärnets insatsberedskap. Därefter kommer regeringen att återkomma till riksdagen.

Marinstridskrafterna

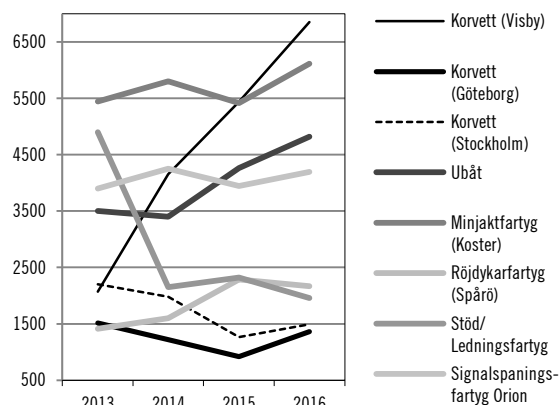
Sammantaget bedömer regeringen att marinstridskrafterna i likhet med 2015 i huvudsak har utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut. Regeringen konstaterar att den operativa förmågan för marinstridskrafterna har utvecklats under 2016, främst med anledning av en omfattande övningsverksamhet samt åtgärder för materiel och plattformar i kombination med en fortsatt god personalluppfyllnad.

Marinstridskrafterna har upprätthållit tillgänglighet och beredskap i enlighet med regeringens beslut.

Antalet gångtimmar har ökat för flertalet plattformar inom marinstridskrafterna under 2016 jämfört med under 2015, främst till följd av ökad övningsverksamhet.

Diagram 3.1 Gångtimmar per fartygstyp

Gångtimmar

Källa: Försvarsmaktens årsredovisning 2016.

Huvuddelen av de marina förbanden har en god personalluppfyllnad. Bristande redundans kvarstår främst inom vissa nyckelkategorier, främst specialistofficerare i teknisk tjänst.

Regeringen bedömer att genomförd insats- och övningsverksamhet, nationellt och internationellt, har bidragit till de marina stridskrafternas förmågeutveckling och operativa förmåga, inte minst vad gäller maringemensamt och försvarsmaktsgemensamt uppträdande. Här kan t.ex. nämnas deltagande i nationella övningar inom ubåtsjakt och sjömålsstrid, den nationella övningen Swenex, den bilaterala övningen Swefinex med Finland samt i de internationella övningarna Baltops och Northern Coasts.

Metoderna för att genomföra förbandsproduktion under pågående nationell övervakningsoperation har utvecklats ytterligare under 2016 vilket bidragit till utvecklad förmåga vid krigsförbanden.

Förbandssättning av tung kustrobot påbörjades under 2016.

Den försvarsindustriella omstruktureringen på det marina området har under 2016 lett till fortsatta produktionsstörningar med leveransförseningar och förseningar av nya projekt som följd. Materielutvecklingen inom marinområdet kommer därför fortsatt att följas nära av regeringen.

Bland viktigare leveranser inom marin materiel finns uppgraderad utbildningssimulator, ledningssystem för ubåtar, modifiering av HMS Skaftö, modifiering av minröjningsfartyg typ Koster samt skjutfältsbåtar.

Flygstridskrafterna

Sammantaget bedömer regeringen att flygstridskrafterna i likhet med 2015 i huvudsak har utvecklats i enlighet med riksdagens och regeringens beslut.

I enlighet med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet (2014/15:109) har tre nya förband krigsorganiserats, 7. flygflottiljen, 71. stridsflygdivisionen samt 72. stridsflygdivisionen, samtliga en del av Skaraborgs flygflottilj.

Regeringen konstaterar att den nationella insatsverksamheten har varit intensiv för flygstridskrafterna och på grund av främst personella resursbrister har insatser och utbildning prioriterats högre än förmågeutveckling.

Vidare har verksamheten generellt varit omfattande och ett stort antal övningar har genomförts, däribland Cold Response 16, Baltops 16, Joint Warrior 16 samt Green Flag 16. Dessa övningar har bidragit till ökad interoperabilitet och vidareutvecklad förmåga inom nationellt försvar.

Det totala antalet flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp redovisas i tabell 3.1. Regeringen noterar att flygtidsproduktionen i flygstridssystemet har minskat något men i stort sett ligger kvar på samma nivå som under 2015. Skälet till nedgång är framförallt kopplat till rådande personalbrist samt vissa kvarvarande brister i bland annat utbytesenheter och reservdelar.

Tabell 3.1 Flygtimmar per flygplans- och helikoptertyp

Flygtimmar	2014	2015	2016
JAS 39	10 643	11 287	10 974
SK 60	4 937	4 905	5 118
Tp 84	2 250	2 504	2 242
Fpl 100	1 495	1 512	1 495
Fpl 102	1 599	1 987	1 809
Helikopter 14	866	1 288	1 523
Helikopter 15	2 823	3 609	3 701
Helikopter 16	2 192	2 393	2 531

Källa: Försvarmaktens årsredovisning 2016.

Inom Försvarmakten och Försvarets materielverk gjordes betydande ansträngningar i syfte att höja den operativa tillgängligheten avseende

antalet tillgängliga JAS 39 med tillhörande relevant utrustning. Inför ombeväpningen till JAS 39E är det i rådande försämrade omvärldsläge av avgörande betydelse att tillgängligheten inom stridsflygsystemet höjs så att Försvarmaktens operativa behov kan tillgodoses.

En uppgradering av JAS 39-systemet har skett 2016 med leverans av JAS 39C/D i version 20. Detta innebär att flygstridskrafterna tillförts en förbättrad luftförsvarsförmåga med radarjaktroboten Meteor samt markmålsförmåga med den så kallade Small Diameter Bomb – SDB. Sammantaget har detta bidragit till att den flygoperativa förmågan har ökat. Avseende utvecklingen av JAS 39E så har premiärvisningen av det nya provflygplanet skett och den första provflygningen genomfördes den 15 juni 2017.

Under 2016 har återtagandet av tidigare förse- ningar inom flygutbildningen kunnat fortsätta.

Inom helikoptersystemet har tre helikoptrar med sjöoperativ förmåga (Hkp 14F) levererats under året vilket innebär att antalet flygtimmar ökade och att totalt fyra av nio sjöoperativa helikoptrar har levererats till förband.

Nationell beredskap och operationer

Regeringen delar Försvarmaktens bedömning om att beredskap för nationella operationer har upprätthållits i enlighet med Försvarmaktens grundoperationsplan. Den nationella beredskapen och Försvarmaktens förmåga till operationer visar på hur vi kan hävda den territoriella integriteten. Skyddet av den territoriella integriteten har upprätthållits genom att flygplan och fartyg med incidentberedskapsuppgifter har funnits tillgängliga för identifiering av okända enheter längs Sveriges gränser samt för överträdelser av tillträdesförordningen (1992:118). Incidentberedskapen har anpassats mot den tidvis höga militära aktiviteten i närområdet.

På land har beredskapsstyrkor och bevakningsresurser ständigt funnits avdelade.

Med anledning av det förändrade och försämrade säkerhetsläget i närområdet beslutade regeringen om en tidigareläggning av ett mekaniserat kompani och en framskjuten ledningsfunktion på Gotland. Intill dess att den permanenta närvaron är etablerad, upprätthåller Försvarmakten närvaro på Gotland genom att rotera förband.

Under 2016 skedde tolv kränkningar av svenskt luftrum. År 2015 var motsvarande siffra elva.

Regeringen konstaterar att Sveriges suveränitet har kränkts vid sex tillfällen genom andra staters agerande inom svenskt territorialvatten under 2016 och vid två tillfällen inom svenskt landterritorium, i jämförelse med 2015 då inga kränkningar skedde till havs eller på land. Sammantaget innebär det att antalet överträdelser av tillträdesförordningen har ökat från elva stycken 2015 till 20 stycken 2016. Försvarsmakten rapporterar dock att huvuddelen av dessa överträdelser är av administrativ karaktär.

Sverige har kränkt andra staters suveränitet genom att Försvarsmakten har befunnit sig inom danskt, finskt och portugisiskt luftrum vid vardera ett tillfälle samt norskt territorialvatten vid ett tillfälle. Egna överträdelser av tillträdesbestämmelserna i luften har enligt Försvarsmakten berott på misstag i form av felaktig geografisk lägesuppfattning samt administrativa misstag.

Försvarsmaktens stöd till samhället

Regeringen bedömer att Försvarsmaktens stöd till samhället har varit omfattande och att samarbetet har fungerat väl.

Försvarsmakten under 2016 lämnat stöd enligt förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet vid 64 tillfällen jämfört med 30 tillfällen 2015, varav huvuddelen har varit till Polismyndigheten. Stödet har bland annat omfattat ammunitionsröjningsinsatser, dykning, hundekipage, transporter och utlåning av materiel. Försvarsmakten har inom ramen för myndighetsöverenskommelser lämnat stöd på daglig basis till andra myndigheter. Stödet har t.ex. utgjorts av delgivning av sjölägesbild, plottningsutdrag och följdning av fartyg.

Inom ramen för Försvarsmaktens ansvar att omhänderta och oskadliggöra militära sjöfynd har 18 ammunitionsröjningsinsatser genomförts vilket kan jämföras med åtta insatser 2015.

Stödet till Migrationsverket, som påbörjades under 2015 med anledning av det stora antalet asylsökande i Sverige, avslutades 2016. Bemanningsstödet upphörde efter första kvartalet 2016 och utlåning av lokaler för flyktingboende den sista december. Försvarsmakten har deltagit i flera civila övningar och som adjungerad i samverkansområden enligt förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.

De regionala stabernas totalförsvarsplanering och samverkan med civila aktörer har fortsatt förbättrats under 2016.

På regeringens uppdrag har Försvarsmakten även upprätthållit beredskap för stöd till polisen med medeltung helikopter. Insatser har skett vid åtta tillfällen. Det inkluderar anpassningar av beredskap i ordinarie gruppering, tillfällig basering på annan plats samt genomförda transporter. Överenskommelsen mellan Försvarsmakten och Polismyndigheten som trädde i kraft den 1 januari 2016 har effektuerats. Under 2016 har Försvarsmakten genomfört två övningslarm, tolv övningar under 17 dygn samt tio skarpa insatser under 28 dygn.

Internationellt försvarssamarbete

Sveriges försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten har fortsatt fördjupats under 2016. Regeringen bedömer att samarbetet bidragit till ökad nationell operativ förmåga, ökad interoperabilitet och kostnadseffektivitet. Under 2016 vidareutvecklades det bilaterala samarbetet med Finland. Samarbetet har en särställning då det omfattar operativ planering och förberedelser för gemensamt användande av militära resurser i scenarier bortom fredstid. Vidare undertecknades en bilateral avsiktsförklaring med Förenta staterna, ett samarbetsprogram med Storbritannien och ett samförståndsavtal med Danmark. Nya initiativ togs även för att utveckla samarbetet med Norge och Tyskland.

Regeringen bedömer att samarbetet med Förenta staterna har etablerats väl och i linje med den gemensamma avsiktsförklaringen som undertecknades i maj 2016. Bland annat har samarbetet mellan Försvarsmakten och US European Command (USEUCOM) formaliserats under 2016.

Samarbetet med Storbritannien är sedan tidigare brett och väl förankrat på samtliga nivåer. Samarbetet har under 2016 fördjupats ytterligare i linje med det samarbetsprogram som undertecknades i juni 2016. Försvarsmakten deltog i den brittiskeledda EU-stridsgruppen under andra halvåret 2016 liksom i den brittiskeledda övningen Joint Warrior.

Under 2016 har de säkerhets- och försvarspolitiska frågorna hamnat i förgrunden för EU:s stats- och regeringschefer. Sverige har aktivt bidragit till utformningen av EU:s globala stra-

tegi (EGS) och de tillhörande rådsslutsatserna under 2016. Sverige har också haft ett brett deltagande i förmågeutvecklingsprojekt inom den europeiska försvarsbyrån, European Defence Agency (EDA). Försvarsmakten deltog under 2016 i 24 olika projekt, bl.a. för tillvaratagande av analyskunskaper för att säkerställa förmåga till teknisk destruering av hemmagjorda bomber. Exempel på andra projekt är en EU-gemensam modulär sjukvårdsförmåga för internationella insatser, utbildning i taktiskt uppträdande för helikoptrar samt utbyte av reservdelar med andra länder. Dessutom deltar Försvarsmakten kontinuerligt i analysarbete i syfte att skapa gemensam syn på prioriterade förmågeområden.

Under 2016 har partnerskapet med Nato fördjupats, främst genom Enhanced Opportunities Programme (EOP). Inom ramen för EOP har samarbetet fokuserat på en utvecklad politisk dialog, utvecklat informationsutbyte samt deltagande i avancerade och komplexa övningar. Försvarsmakten har också påbörjat implementeringen av de nya partnerskapsmål som regeringen beslutade om i juni 2016. Partnerskapet med Nato ger Försvarsmakten tillgång till kvalificerad utbildnings-, tränings-, och övningsverksamhet samt standardiserings-, evaluerings-, och certifieringsverksamhet. Regeringen bedömer att Försvarsmakten under 2016 har ökat sin förmåga att samverka och utbyta information med Natos ledningsstrukturer, förband och enheter vilket sammantaget bedöms leda till ökad operativ effekt.

Nordiskt försvarssamarbete

Multilateralt

Under 2016 har det nordiska försvarssamarbetet Nordefco fortsatt att utvecklas och fördjupas inom de fem samarbetsområdena förmågor, personalfrågor och utbildning, materiel, insatser samt träning och övningar. Regeringen bedömer att samarbetet har bidragit till Försvarsmaktens operativa förmåga och till att höja tröskeln för incidenter, kriser och konflikter i närområdet. Under 2016 enades de nordiska länderna om att förenkla förutsättningarna för ländernas försvarsmakter att få tillträde till varandras territorium i fredstid. Säkra kommunikationsmedel mellan både försvarsministerier och de militära staberna har inrättats vilket bidragit till möjligheten att stärka dialogen och koordineringen mellan länderna på det säkerhets- och försvarspolitiska området.

Det fördjupade nordiska flygsamarbetet fortsatte att utvecklas genom att försvarsmakterna undertecknade ett avtal om alternativbaser. Avtalet gör det möjligt att av flygsäkerhetsskäl använda ett annat nordiskt lands flygbaser. På flygsidan undertecknades även ett samförståndsavtal som möjliggör en mer rationell användning av de samlade nordiska transportresurserna. De nordiska länderna enades om att fortsätta arbetet med att utveckla Arctic Challenge Exercise till en kvalificerad flygövning, Northern Flag, tillsammans med Förenta staterna. Arbetet med att etablera utbyte av luftlägesinformation fördjupades under året. De nordiska länderna utbyter kontinuerligt information avseende internationella insatser.

Ett övergripande avtal mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige avseende samarbete inom försvarsmaterielområdet undertecknades 2015. Ett underavtal om upphandling undertecknades i maj 2016.

Likaså har det nordisk-baltiska samarbetet utvecklats under 2016. Riktlinjer har utarbetats på militär nivå för att ytterligare underlätta de baltiska ländernas deltagande i olika Nordefco-projekt och representanter från de baltiska länderna har deltagit i flera olika forum inom Nordefco. Samtliga länder har också undertecknat en deklaration om vikten av det nordisk-baltiska samarbetet inom kapacitetsbyggnad.

Finland

Regeringen fortsatte under 2016 att genomföra samarbetet med Finland i enlighet med den plan som togs fram i slutet av 2015. Övningsarbetet har utvecklats inom samtliga stridskrafter. Under 2016 har Finland och Sverige deltagit i respektive lands nationella flygövningar (Ruska och Flygvapenövning 16). Vidare deltog båda länderna med en gemensam brigadstab under svensk ledning och en gemensam bataljon under finsk ledning i övningen Cold Response i Norge. Under året har försvarsmakterna fortsatt utvecklingen av den svensk-finska marina stridsgruppen (Swedish Finnish Naval Task Group). Inom marinen pågår även samarbetet Sea Surveillance Co-operation Finland Sweden (SUCFIS) genom vilket försvarsmakternas sjölägescentraler dagligen delar sjölägesinformation.

Inom samarbetet har en nära dialog på politisk nivå etablerats. Som ett led i det fördjupade försvarssamarbetet har tjänstemannautbytet mellan

Försvarsdepartementet och försvarsministeriet i Helsingfors fortgått.

Danmark

Regeringen har fortsatt arbetet med implementeringen av samförståndsavtalet med Danmark, vilket undertecknades i januari 2016. Målet med samarbetet är att öka den operativa effekten inom maritima insatser och flyginsatser i fredstid. Försvarsmakten har under 2016 getts i uppdrag att förhandla avtal om ökat tillträde till respektive lands luftrum för genomflygningar med militära flygplan och användning av varandras flygbaser i samband med genomflygning.

Norge

Vid försvarsministrarnas möte i november 2016 beslutades att försvarssamarbetet mellan Sverige och Norge ska utvecklas ytterligare. Bland annat har regeringen beslutat att återinföra ett utbyte av försvarsattachéer.

Personalförsörjning

Regeringen bedömer att metoderna för personalförsörjningen av såväl officerare som gruppbefäl, soldater och sjömän har varit otillräckliga för att över tid tillgodose Försvarsmaktens behov.

Den 14 november 2014 överlämnades betänkandet Försvarsmakten i samhället – en långsiktig hållbar militär personalförsörjning och en modern folkförankring av försvaret (SOU 2014:73) till Regeringskansliet. Betänkandet har remissbehandlats.

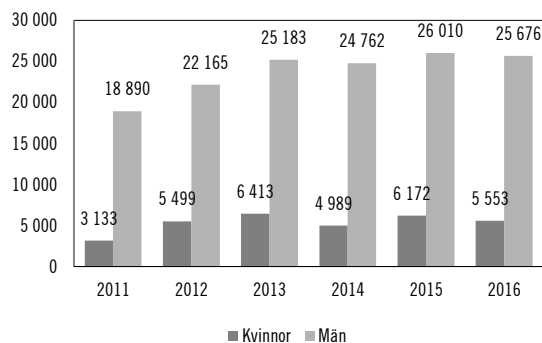
Den 28 september 2016 överlämnades betänkandet En robust personalförsörjning av det militära försvaret (SOU 2016:63) med det huvudsakliga förslaget att återaktivera mönstring och grundutbildning med värnplikt. Betänkandet har remissbehandlats. Den 2 mars 2017 beslutade regeringen med stöd av 1 kap. 3 a § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt att totalförsvarspliktiga ska vara skyldiga att genomgå mönstring och fullgöra grundutbildning med värnplikt. Skyldigheten att genomgå mönstring gäller från och med den 1 juli 2017 och skyldigheten att fullgöra grundutbildning med värnplikt gäller från och med den 1 januari 2018. Personalförsörjningen ska så långt som möjligt bygga på den enskildes intresse, motivation och vilja.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen som sin mening vad försvarsutskottet anför om en utredning av Försvarsmaktens nya personalförsörjning (bet. 2012/13:FöU7, rskr. 2012/13:223). Regeringen tillsatte två personalförsörjningsutredningar som lämnade betänkandet Försvarsmakten i samhället – en långsiktig hållbar militär personalförsörjning och en modern folkförankring av försvaret (SOU 2014:73), och betänkandet En robust personalförsörjning av det militära försvaret (SOU 2016:63). Båda betänkandena har remissbehandlats. Genom de frågor som blivit belysta genom utredningarna bedömer regeringen att tillkännagivandet är tillgodosett och därmed slutbehandlat.

Under 2016 inrättade Försvarsmakten en längre och mer ändamålsenlig grundutbildning för gruppbefäl, soldater och sjömän utifrån förordningen (2015:613) om militär grundutbildning. Totalförsvarets rekryteringsmyndighet redovisar att 31 229 individer ansökte till militär grundutbildning under 2016 (18 procent kvinnor, 82 procent män), vilket är ca 950 personer färre än 2015.

Diagram 3.2 Antal sökande till militär grundutbildning

Usental

Källa: Totalförsvarets rekryteringsmyndighets årsredovisning 2016.

Under 2016 påbörjade 2 417 individer den militära grundutbildningen, varav 13 procent kvinnor och 87 procent män. Mål enligt Försvarsmaktens jämställdhetsplan är att 20 procent av de som genomför militär grundutbildning ska vara kvinnor. Målet har inte nåtts. Regeringens bedömning är att myndigheterna behöver vidta fortsatta åtgärder. Under ett utbildningsår sker flera inryckningar varvid 542 av de 2 417 rekryterna under 2016 har slutfört utbildningen varav 18 procent kvinnor och 82 procent män. Av de 542 rekryter som slutförde sin grundutbildning under 2016 var det 401 som fortsatte med en

anställning eller fortsatt engagemang i myndigheten. Övriga slutför sin utbildning under 2017.

Regeringen konstaterar att Försvarsmakten öppnade 3 200 utbildningsplatser, vilket ska ställas i relation till behovet på 4 000 platser. Andelen sökande som fullgör grundutbildningen har legat stabilt på 6–7 procent de senaste åren. Sammantaget resulterar situationen i fortsatta underskridanden av rekryteringsmålen och i en omfattande ackumulerad brist på nyutbildad personal samtidigt som stora delar av pliktpersonalen kommit ett år närmare den tioårsgräns som utgör ett ramvillkor för dess nyttjande.

Genomsnittsåldern för yrkesofficerare (officerare och specialistofficerare) var 2016 43 år. För civilanställda låg genomsnittsåldern kvar på 46 år, vilket är densamma som 2015.

Regeringen konstaterar att andelen yrkesofficerare som är kvinnor ökat marginellt till 7 procent. I gruppen officerare är andelen kvinnor 6 procent medan andelen bland specialistofficerare är 9 procent. Även i gruppen kontinuerligt tjänstgörande soldater är läget oförändrat och andelen kvinnor är 11 procent. I gruppen reservofficerare är andelen kvinnor oförändrat 3 procent. Bland de civilanställda är andelen kvinnor i likhet med förra året 40 procent.

Tabell 3.2 Personella förändringar i Försvarsmakten

	2014-12-31	2015-12-31	2016-12-31
Officerare totalt	7 576	7 279	6 978 ¹
- varav män	94 %	94 %	94 %
- varav kvinnor	6 %	6 %	6 %
Specialistofficerare totalt	1 575	1 869	2 147
- varav män	91 %	91 %	91 %
- varav kvinnor	9 %	9 %	9 %
Civilanställda totalt	5 195	5 132	5 292
- varav män	59 %	60 %	60 %
- varav kvinnor	41 %	40 %	40 %
Reservofficerare totalt	6 348	6 347	6 370
- varav män	97 %	97 %	97 %
- varav kvinnor	3 %	3 %	3 %
Kontinuerligt tjg. GSS totalt	5 570	5 807	5 241
- varav män	89 %	89 %	89 %
- varav kvinnor	11 %	11 %	11 %
Tidvis tjg. GSS totalt	3 462	3 769	3 886
- varav män	92 %	90 %	90 %
- varav kvinnor	8 %	10 %	10 %

¹Varav 2 706 placerade på befattningar för specialistofficerare.

Källa: Försvarsmaktens årsredovisning 2016.

Inom ramen för regeringens uppdrag jämställdhetsintegrering i myndigheter (JiM), har För-

svarsmakten fortsatt sin granskning av styrande dokument och utöver detta har handboken Svensk Soldat genomlysts utifrån bl.a. ett jämställdhetsperspektiv. Under 2016 pågick utbildningsprogrammet Gender Coach med högre chefer inom Försvarsmakten. Utbildningsåtgärder inom jämställdhetsintegrering har skett på olika nivåer inom myndigheten, exempelvis utbildningar vid stridsskolorna med konceptet Gender training of trainers. En handbok för att integrera ett jämställdhetsperspektiv i verksamheten har publicerats. Den 28 februari 2017 överlämnade Försvarsmakten förslag på kvantitativa mål avseende fördelningen mellan kvinnor och män på alla nivåer i myndigheten. Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, som också har ett särskilt uppdrag om jämställdhetsintegrering av kärnverksamheten, har i sin tur påbörjat ett arbete för att säkerställa att de tester som genomförs inför antagning till militär grundutbildning ger lika möjligheter för kvinnor och män. Regeringen ser positivt på det arbete som myndigheterna har genomfört.

I tabell 3.3 redovisas hur Försvarsmaktens personalkostnader har utvecklats från och med 2012. Personalkostnaderna anges i löpande priser.

Tabell 3.3 Personalkostnader i Försvarsmakten

År	2012	2013	2014	2015	2016
Lönekostnader ¹	8 136	8 222	8 262	8 313	8 429
Sociala avgifter ²	4 254	3 809	3 768	4 034	4 466
Övrigt ³	509	539	464	534	568
Totalt	12 898	12 570	12 495	12 880	13 463

¹Lönekostnader exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal.

²Sociala avgifter enligt lag och avtal samt pensionskostnader.

³Övriga personalkostnader.

Källa: Försvarsmaktens årsredovisning 2016.

Personalkostnaderna relativt 2015 har ökat med 583 miljoner kronor. Förändringen beror bl.a. på ökade kostnader för sociala avgifter och pensionskostnader, genomförd lönerevision, ökade kostnader för övningsdygnstillägg och minskade ledighetsskulder.

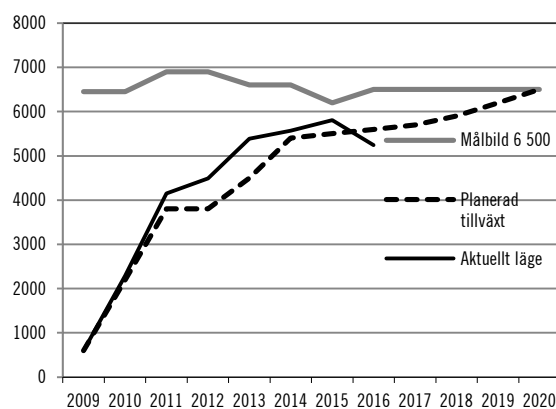
Antalet rekryterade gruppbefäl, soldater och sjömän i förhållande till Försvarsmaktens målbild och planering

Antalet anställda GSS/K har minskat bl.a. till följd av att den nya militära grundutbildningen som inrättades 2016 medför att huvuddelen av

rekryterna avslutar utbildningen och kan anställas först under 2017.

Diagram 3.3 Tillväxten av GSS/K relativt Försvarsmaktens målbild och planering

Antal rekryterade GSS/K

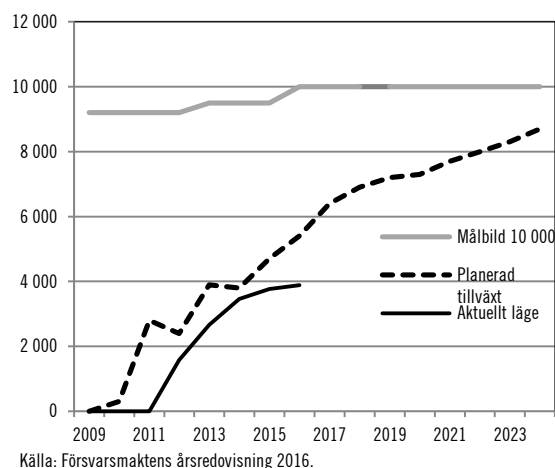
Källa: Försvarsmaktens årsredovisning 2016.

Vid utgången av 2016 fanns det 5 241 GSS/K anställda varav 11 procent kvinnor och 89 procent män vilket är en minskning om 566 i förhållande till de 5 807 GSS/K som fanns anställda vid årsskiftet 2015/2016. Myndighetens prognos för 2016 var att det skulle finnas 5 300 GSS/K. Den totala målbilden i Försvarsmaktens budgetunderlag med inriktning mot 2020 är 6 500 anställda GSS/K.

Av bl.a. ovanstående skäl har inte heller rekryteringen av GSS/T kunnat nå de uppställda planeringsmålen, vilket påverkar förutsättningarna för att säkerställa uppfyllnad i krigsförbanden. Vid utgången av 2016 hade Försvarsmakten rekryterat 3 886 GSS/T. Den begränsade ökningen av antalet anställda GSS/T i jämförelse med utgången av 2015 är främst att hänföra till att ett antal GSS/K ändrat anställningsform till GSS/T. Den totala målbilden i Försvarsmaktens budgetunderlag med inriktning mot 2020 är 10 400 anställda GSS/T. Trots de särskilda omständigheterna under 2016 är det planerade antalet rekryterade GSS/T långtifrån uppnått.

Diagram 3.4 Tillväxten av GSS/T relativt Försvarsmaktens målbild och planering

Antal rekryterade GSS/T

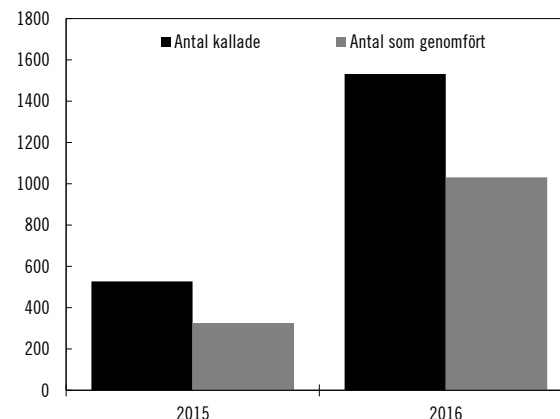
Källa: Försvarsmaktens årsredovisning 2016.

Försvarsmakten bedömer att det långsiktigt krävs 4 000 inryckande årligen i kombination med krigsplacering av avgående personal för att bemanna krigsförbanden.

I diagram 3.5 redovisas antalet individer som genomgått repetitionsutbildning. Totalförsvarets rekryteringsmyndighet kallade in 1 531 personer till repetitionsutbildning under 2016 varav 1 030 genomförde utbildningen (26 kvinnor och 1 004 män). Under 2015 kallades 527 personer in varav 326 genomförde utbildningen. Regeringen ser positivt på ökningen under 2016 gällande antalet som genomförde repetitionsutbildning, men ser att det finns ett fortsatt behov av ökning samt att hela krigsförband övas.

Diagram 3.5 Antal som genomfört repetitionsutbildning

Tusental

Källa: Försvarsmaktens och Totalförsvarets rekryteringsmyndighets årsredovisningar 2016.

Yrkes- och reservofficerare

Antalet officerare har fortsatt minska under 2016 medan antalet specialistofficerare har ökat, vilket följer myndighetens personalförsörjnings-

plan. Till dess att antalet grundutbildade specialistofficerare svarar mot myndighetens behov fortsätter Försvarsmakten att placera officerare på de vakanta specialistofficersbefattningarna.

Reservofficersutbildning har genomförts under 2016, om än i begränsad omfattning. Medelåldern för reservofficerarna är ca 50 år och andelen kvinnor ca 3 procent. Försvarsmakten erbjuder regelmässigt en avgången yrkesofficer en ny anställning som reservofficer, för att skapa bättre förutsättningar att tillföra kompetenser och erfarenheter till den samlade volymen av reservofficerare.

Veteransoldater

Försvarsmaktens arbete med veteranfrågor har fortsatt under 2016 i enlighet med regeringens beslut. Bland annat har systemet med myndighetens delegerade modell för veteranverksamheten fortsatt utvecklats, dvs. att veteransamordnare och specialister på rehabiliteringsåtgärder finns knutna till varje förband i Försvarsmakten för att hantera det faktum att veteranerna är spridda över hela landet. Vidare har myndigheten under 2016 implementerat ett systemstöd för att ytterligare systematisera det lagstadgade 5-åriga uppföljningsansvaret efter internationell militär insats. Försvarsmakten har även utvecklat systemstödet i syfte att underlätta fortsatta kontakter med de veteraner som lämnat myndigheten. Försvarsmakten har tecknat avtal med ytterligare en veteranorganisation, Idrottsveteranerna, vilka vänder sig till veteraner som blivit sårade eller skadade och som vill utöva idrott. Veterandagen 2016 genomfördes med hög ambition och var välbesökt. Inom ramen för Nordefco stod Sverige som värd för 2016 års veterankonferens som fokuserade dels på medlemsländernas hantering av erkänsla, dels på relevanta forskningsrön för veteran- och anhörigområdet.

Riksdagen har vid två tillfällen riktat tillkännagivanden till regeringen om veteranpolitiken (bet. 2014/15:FöU7, rskr. 2014/15:132 och bet. 2015/16:FöU8, rskr. 2015/16:149). Efter analys av inkomna remissyttranden över utredningens Svensk veteranpolitik – ett ansvar för hela samhället (SOU 2014:27) betänkande, bedömde regeringen i budgetpropositionen för 2017 att det i dagsläget inte finns skäl att införa en nationell veteranmyndighet eller att utvidga begreppet veteran så som det föreslås i Veteranutredningen. En konsekvens av detta är att respektive

myndighet ansvarar för sin personal ur ett veteranperspektiv i enlighet med ordinarie arbetsgivar- och arbetsmiljöansvar. Vidare bedömde regeringen att ett särskilt veterancentrum senast den 1 juli 2017 skulle inrättas inom Försvarsmakten i syfte att stärka och utveckla myndighetens veteran- och anhörigverksamhet. Bland anvisningarna till myndigheten finns att sträva efter myndighetsöverskridande arbete. Försvarsmakten har enligt uppdrag i regleringsbrevet för 2017 inrättat ett Veterancentrum den 1 juli. I och med inrättandet av Försvarsmaktens Veterancentrum bedömer regeringen att båda tillkännagivandena är omhändertagna och därmed slutbehandlade.

Riksdagen har vidare tillkännagett som sin mening att veterandagen den 29 maj bör göras till allmän flaggdag (bet. 2016/17:KU29, rskr. 2016/17:246). Genom ändring i förordningen (1982:270) om allmänna flaggdagar beslutade regeringen den 24 maj 2017 att veterandagen den 29 maj ska vara allmän flaggdag. Förordningsändringen trädde i kraft den 14 juli 2017. I och med beslutet bedömer regeringen att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Frivillig försvarsverksamhet

Frivillig försvarsverksamhet är av stor betydelse för det svenska totalförsvarets folkförankring och utvecklingen av krigsförbandens operativa förmåga. Regeringen bedömer att verksamheten under 2016 i stort svarat mot planeringen. Under året har det genomförts 18 grundläggande soldatutbildningar för frivilliga (GU-F) med drygt 400 godkända elever, vilket motsvarar nivån under 2015. Av dessa var 45 procent kvinnor, vilket är en ökning från 42 procent år 2015. Flertalet frivilliga försvarsorganisationer har under året genomfört befattnings-, ledarskaps- och instruktörsutbildningar. I huvudsak tecknades den mängd Frivilligavtal för tjänstgöring i Hemvärnet som efterfrågades. Dock är intresset, och därmed inflödet, begränsat för vissa kategorier.

Ungdomsverksamhet genomförs årligen för ca 7 000 ungdomar i central, regional och lokal regi. Organisationerna upplever ungdomars intresse för frivillig försvarsverksamhet som stort.

De frivilliga försvarsorganisationerna har fått organisationsstöd inom ramen för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Organisationsstödet (organisations- och verksamhetsbi-

drag) uppgick till ca 45,4 miljoner kronor, vilket var oförändrat i förhållande till 2015, och gick bl.a. till administrativ basverksamhet, rekrytering syftande till nuvarande och kommande uppdrag samt till verksamhetsutveckling.

Materiel- och logistikförsörjning

Materieförsörjningen har bidragit till Försvarsmaktens möjligheter att lösa myndighetens uppgifter och därmed uppnå målet för det militära försvaret, men materielbristerna i krigsförbanden kvarstår. Regeringen bedömer att produktivitet och effektivitet i materieförsörjningen bör utvecklas för att behoven i högre utsträckning ska tillgodoses.

Materieluppfyllnadsgrad

Materieluppfyllnadsgraden utgör en samlad bedömning av i vilken utsträckning krigsorganisationen överlag förfogar över den materiel som krävs för att lösa ålagda uppgifter.

Resultatet för 2016 har bedömts i förhållande till 2015 års försvarspolitiska inriktning. Bedömningen utgår från Försvarsmaktens värdering av krigsförbanden.

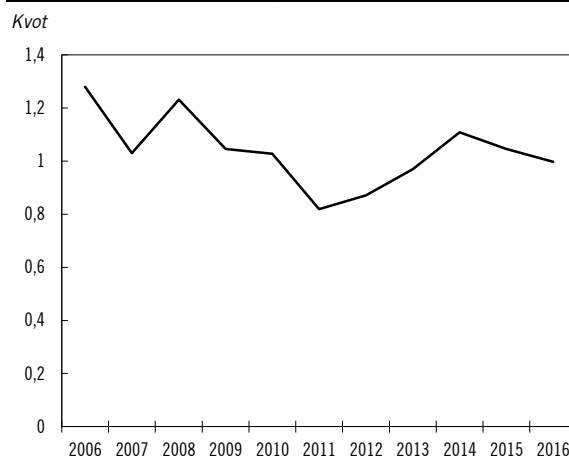
Materieluppfyllnadsgraden varierar mellan krigsförbanden. Under 2016 medförde brister i tillgången till materiel att det, i likhet med föregående år, fanns begränsningar i flera krigsförbands förmåga att lösa sina uppgifter. Därtill medförde brister i krigsplaceringen att värderingen var förenad med osäkerhet. Den sammantagna värderingen visade på en fortsatt liten försämring i förhållande till föregående år. Brister fanns inom såväl dimensionerande materiel som inom förnödenhetsförsörjningen.

Återinvesteringskvot

Återinvesteringskvoten beskriver i vilken utsträckning förslitna beredskapsinventarier ersätts. I kvoten ställs värdet av årets anskaffning av beredskapsinventarier i relation till årets avskrivningar. En kvot större än 1 innebär att värdet för åter- eller nyanskaffning av beredskapsinventarier överstiger avskrivningarna.

För 2016 är återinvesteringskvoten 1,0. Det bokförda värdet av nya beredskapsinventarier motsvarar därmed förslitningen. Kvoten är dock lägre än genomsnittet för de senaste tio åren (1,015) och innebär en försämring jämfört med föregående år (1,045).

Diagram 3.6 Återinvesteringskvot

Källa: Försvarsmaktens årsredovisningar och egna beräkningar.

Materieförsörjningskostnader

Försvarets materielverks kostnader för anskaffning av varor och materiel samt materieförsörjningstjänster i förhållande till myndighetens fakturerade intäkter kan ses som ett mått på effektiviteten i materieförsörjningen. Då det som faktureras kan ha upparbetats under flera år används glidande treårsgenomsnitt för att jämma ut effekten av enskilda år.

För perioden 2008–2016 har kvoten ökat från knappt 0,8 till 0,9 den första tiden för att därefter sjunka till 0,81. Enligt detta mått uppgår således Försvarets materielverks omkostnader till 19 procent av de fakturerade intäkterna. För 2015 var motsvarande omkostnader 15 procent.

Redovisning av pågående materielprojekt

Armétridskrafter

– Artillerisystem Archer

Efter riksdagens godkännande (prop. 2005/06:132, bet. 2005/06:FöU10, rskr. 2005/06:264) beslutade regeringen den 4 juni 2006 om anskaffning av 24 stycken Archerenheter i form av renovering och modifiering av haubits 77B. Anskaffningen syftar till att säkerställa en kvalificerad förmåga till indirekt eld samt ge möjligheter till att delta i insatser internationellt med artilleriförband.

Regeringen bemyndigades i höständringsbudgeten för 2016 (prop. 2016/17:2, bet. 2016/17:FiU11, rskr. 2016/17:53) att fatta beslut om att anskaffa ytterligare 24 pjäser som Norge beslutat att avstå från.

Under året har elva pjäser i slutlig konfiguration utnyttjats av Försvarsmakten för utbildning. Inriktningen är att merparten av de svenska 24 pjäserna ska vara levererade till Försvarsmak-

ten under 2017. Ett behov av kompletterande elldledningssystem har identifierats och åtgärder för detta vidtagits.

Fram till 2016 har Försvarsmakten upparbetat ca 1,71 miljarder kronor i anslagsmedel inom projektet. Inga ytterligare ekonomiska avvikelser efter projektets utökning har rapporterats.

– Korträckviddig luftvärn

Efter riksdagens godkännande (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FöU1, rskr. 2012/13:93) beslutade regeringen den 20 december 2012 att anskaffa korträckviddig luftvärnsförmåga, Rb98 (IRIS-T). Anskaffningen syftar till att vidmakthålla en kvalificerad korträckviddig luftvärnsförmåga. Regeringen bemyndigade den 10 september 2015 Försvarsmakten att anskaffa ytterligare robotar. Regeringen bemyndigade vidare den 8 december 2016 Försvarsmakten att utöka den ekonomiska ramen för projektet för att hantera uppkomna fördyringar.

Förmågan planerades ursprungligen att till del vara operativ i luftvärnsbataljonerna från år 2017 och fullt ut år 2019. Förseningar i projektet har dock gjort att driftsättning nu planeras till 2019. Fram till 2016 har ca 350 miljoner kronor upparbetats inom ramen för projektet. Inga ekonomiska avvikelser från den nya ekonomiska ramen har redovisats.

– Lastbilar

Regeringen beslutade den 3 oktober 2013 om anskaffning av lastbilar. Beställningen omfattar min- och splitterskyddade samt oskyddade terränglastbilar inklusive klargöringsfordon för flygbaser. Terrängframkomlighetskraven skiftar från skogsbilväg till terräng beroende på var i organisationen bilarna ska krigsplatzas. Ett ramavtal har upprättats i ett gemensamt projekt mellan Försvarets materielverk och Norska Forsvarets logistikorganisasjon. Lastbilarna var vid beställning planerade att levereras 2014 men har försenats och planeras nu vara driftsatta tidigast i slutet av 2017. För att säkerställa övningsverksamhet har Försvarsmakten genomfört upphandlingar genom andra befintliga ramavtal. Till och med 2016 har Försvarsmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

– Mörkerstridsutrustning

Regeringen beslutade den 7 oktober 2013 om anskaffning av mörkerstridsmateriel. Beställningen omfattar infraröda sikten för handeldvapen och tyngre vapen som kulspruta samt sikten

för granatgevär. I beställningen ingår även infraröda observationskikare och laseravståndsmätare. Anskaffningen syftar till att krigsförbanden ska kunna upprätthålla hög förmåga till samlad verkan med grupp, pluton, kompani och bataljon i mörker. Anskaffningen syftar även till att minska riskerna för vådabekämpning av såväl egna förband som tredje part. Beställningen har omplanerats av Försvarsmakten och är framskjuten två år från perioden 2018–2021 till perioden 2020–2023. Till och med 2016 har Försvarsmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

– Brobandvagn

Regeringen beslutade den 22 maj 2014 att anskaffa tre brobandvagnar. Den 11 februari 2016 beslutade regeringen om att bemyndiga Försvarsmakten att anskaffa ytterligare tre vagnar. Manöverförbandens rörlighet och operativa effekt i såväl terräng som urban miljö förbättras avsevärt om det finns tillgång till brobandvagnsystem, något som i dag saknas i Försvarsmakten. Till och med 2016 har inga anslagsmedel upparbetats inom projektet och inga avvikelser har rapporterats.

– Stridsfordon 90

Regeringen beslutade den 11 januari 2016 om renovering av 262 stycken stridsfordon 90. Beställningen av renoveringen lades under första kvartalet 2016. Beställningen är samordnad med motsvarande renovering av stridsvagn 122. Renovering omfattar livstidsförlängande åtgärder som gör att systemet förblir operativt till minst 2030 samt integrering av ett ledningssystem (stridsledningssystem bataljon, SLB). CV 90-systemet är en viktig komponent i markstridskrafterna i och med sin förmåga att bekämpa kvalificerat motstånd samt ta och försvara terräng i höga konfliktsituationer. Stridsfordonen planeras att tillföras successivt och i sin helhet vara operativa från 2019 med slutleverans 2023. Hittills har inga anslagsmedel inom projektet upparbetats. Leverans av de första fordonen är planerad till 2018.

– Stridsvagn 122

Regeringen beslutade den 11 januari 2016 om renovering av 88 stycken stridsvagn 122 och åtta stycken bärgningsbandvagn 120A. Beställningen av renoveringen genomfördes 2016. Beställningen är samordnad med motsvarande renovering av stridsfordon 90. Renoveringen omfattar livstidsförlängande åtgärder och integrering av

ett ledningssystem (stridsledningssystem bataljon, SLB). Renoveringen syftar till att vidmakthålla en förmåga till god rörlighet och stor eldkraft från en plattform med hög skyddsnivå i arméstridskrafterna som kan användas i ett brett omfång av konfliktnivåer och hotscenarier för att kunna vara fortsatt operativa till 2030. Stridsvagnarna planeras att tillföras successivt och i sin helhet vara operativa från 2019 med slutleverans 2023. Hittills har inga anslagsmedel inom projektet upparbetats. Leverans av de första fordonen är planerad till 2018.

Marinstridskrafter

– Signalspaningsfartyg

Regeringen beslutade den 22 april 2010 om anskaffning av ett nytt signalspaningsfartyg. Den 14 november 2013 beslutade regeringen om en utökad ekonomisk ram för anskaffningen. Den 16 februari 2017 beslutade regeringen på nytt om en utökad ekonomisk ram, varefter en beställning slutligen kunde läggas i april 2017. Orsaken till att den ekonomiska ramen har justerats är fördjupade beräkningsunderlag och ökade sekretessrelaterade krav. Detta har även medfört att beställningen har tagit längre tid än planerat. Leverans är beräknad till 2020.

Anskaffningen syftar till att tillgose behovet av underrättelseinhämtning till sjöss och ersätter det nuvarande signalspaningsfartyget HMS Orion.

Ansträngningar för att hålla kostnaden nere har medfört att beställningen har tagit längre tid att genomföra än planerat. Leverans är beräknad till 2020. Försvarmakten har upparbetat 30 miljoner kronor i anslagsmedel inom projektet.

– Ubåt A26

Efter riksdagens godkännande (prop. 2009/10:99, bet. 2009/1:FiU21, rskr. 2009/10:348) beslutade regeringen den 1 juli 2010 om anskaffning av två nya ubåtar som ersättning för två befintliga ubåtar.

I samband med den konstruktionsöversyn som initierades 2014 upphävdes anskaffningsbeslutet från 2010. Projektet slutredovisades därför i budgetpropositionen för 2015. Efter en omstrukturering av industrin kunde projektet återupptas. Den 19 mars 2015 bemyndigade således regeringen Försvarmakten att få beställa produktion och byggnation av två nya ubåtar inom en ekonomisk ram om 8,2 miljarder kronor i 2015 års prisläge. Under 2016 har konstruktion och byggnation av ubåtarna fortsatt och en ge-

nomgång av systemlösningar har genomförts. Till och med 2016 har Försvarmakten upparbetat anslagsmedel om 1 105 miljoner kronor inom projektet.

– Halvtidsmodifiering ubåt typ Gotland

Efter riksdagens godkännande (prop. 2009/10:99, bet. 2009/1:FiU21, rskr. 2009/10:348) beslutade regeringen den 1 juli 2010 om modifiering och livstidsförlängning av två befintliga ubåtar av Gotlandsklass.

I samband med den konstruktionsöversyn som initierades 2014 upphävdes anskaffningsbeslutet från 2010. Projektet slutredovisades därför i budgetpropositionen för 2015. Efter en omstrukturering av industrin kunde projektet återupptas. Den 11 december 2014 bemyndigade således regeringen Försvarmakten att beställa halvtidsmodifiering av två ubåtar typ Gotland. Försvarmakten har redovisat att framtagande av konstruktions- och produktionsunderlag inte har följt ursprunglig tidplan, men att det inte bedöms få några konsekvenser för leveranstiden. Slutleverans är planerad till 2020. Till och med 2015 har 291 miljoner kronor i anslagsmedel upparbetats. Under 2016 har inga anslagsmedel upparbetats i projektet.

– Ersättning lätt torped

Efter riksdagens godkännande (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11:FöU1, rskr. 2010/11:103) beslutade regeringen den 14 oktober 2010 om att ersätta det nuvarande lätta torpedsystemet. Efter att projektet inte kunnat påbörjas i tid genomfördes en kravharmonisering av projektet, varpå regeringen den 12 maj 2016 fattade ett nytt anskaffningsbeslut. Försvarets materielverk har därefter lagt en beställning och leverantören har under året inlett konstruktion och provverksamhet.

Det nya torpedsystemet kommer att benämnas torped 47 och avses integreras i ubåt typ Gotland och A26 samt i korvett typ Visby. Torped 45 vidmakthålls till 2023 för att förmåglapp ska undvikas. Försvarmakten har inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

– Halvtidsmodifiering av röjdykfartyg typ Spårö

Regeringen beslutade den 10 januari 2013 om att genomföra halvtidsmodifiering av två röjdykfartyg typ Spårö. Efter Försvarmaktens omplanering avbröts projektet tillfälligt under första kvartalet 2016 utan att någon beställning ännu lagts. Uppdraget är planerat att återupptas under

2018. Halvtidmodifieringen syftar till att förlänga fartygens tekniska och operativa livslängd och en senareläggning av åtgärder ökar risken för en nedgång i tillgängligheten. Försvarsmakten har inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

– Uppgradering av stridsbåtar

Regeringen beslutade den 14 mars 2013 om att anskaffa uppgradering av stridsbåt 90, tillhörande amfibiebataljonen. Uppgraderingen omfattar bl.a. motorer och framdrivningssystem samt lednings-, sambands-, och navigationssystem. Uppgraderingen syftar till att förlänga båtarnas tekniska och operativa livslängd. Projektet har under arbetet utvecklats för att bättre motsvara Försvarsmaktens operativa krav, bl.a. har vapenstationer tillkommit. Detta har medfört att beställningen försenats. Försvarsmakten avser att lägga beställningen under 2017. Försvarsmakten har inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

Flygstridskrafter

– Helikopter 14

Regeringen beslutade den 13 september 2001 om anskaffning av helikopter 14 (NH 90). Helikoptersystemet ska lösa såväl markoperativa som sjöoperativa uppgifter. Anskaffningen omfattar bl.a. 18 stycken helikopter 14 i två olika konfigurationer, helikopter 14E och 14F. Materielen tillförs helikopterflottiljen. Under 2015 beslutade regeringen att ytterligare fyra helikoptrar (sammanlagt nio) ska modifieras till sjöoperativ version, helikopter 14F. Under 2016 har ytterligare tre sjöoperativa helikoptrar levererats till förband. Totalt har fyra helikoptrar (helikopter 14F) i slutlig konfiguration levererats till Försvarsmakten. Ursprunglig planerad slutleverans var 2009. Samtliga 18 helikoptrar planeras i dag vara överlämnade till Försvarsmakten 2021.

Till och med 2016 har ca 7,15 miljarder kronor upparbetats inom projektets ekonomiska ram.

– JAS 39E

Efter riksdagens godkännande (prop. 2012/13:1, bet 2012/13:FöU1, rskr. 2012/13:93, prop. 2013/14:99, bet. 2013/14:FiU21, rskr. 2013/14:317) beslutade regeringen den 10 januari 2013 om utveckling och anskaffning av JAS 39E.

Provflygplanet, 39-8, har genomgått olika prov under 2016, och förberedelser inför första flygning samt flygning har genomförts under

2017. De övriga två provflygplanen, 39-9 och 39-10, är under sammanbyggnad och slutmontering. Regeringen konstaterar att utvecklingsarbetet fortskrider och bedömer att slutleverans sker 2026.

Till och med 2016 har Försvarsmakten upparbetat ca 10,1 miljarder kronor i anslagsmedel inom projektet.

– Långräckviddig flygburen jaktrobot

Efter riksdagens godkännande (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FöU1, rskr. 2009/10:104) beslutade regeringen den 23 juni 2010 om anskaffning och integration av radarjaktrobot Meteor till JAS 39C/D.

I och med införandet av JAS 39C/D materiel-systemversion 20 under 2016 är Meteor operativ i Försvarsmakten.

Av sekretesskäl är en ekonomisk redovisning inte möjlig att lämna i budgetpropositionen. Inga ekonomiska avvikelser från ursprunglig ekonomisk ram har emellertid redovisats.

Operativ ledning, logistik och stödfunktioner

– Informationsinfrastruktur

Regeringen beslutade den 28 februari 2013 om anskaffning av informationsinfrastruktur. Beställningen omfattar en plattform av både hård- och mjukvaror som realiserar en klient-, server-, kommunikations- och nätverksinfrastruktur. Investeringen syftar till att Försvarsmaktens informationssystem ska kunna hantera information klassad upp till Hemligt/Top secret. På grund av förseningar relaterade till säkerhetsklassning har anskaffningen skjutits fram till 2016 och den planerade driftsättningen har omplanerats från 2015 till 2019. Till och med 2016 har Försvarsmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet.

– Satellitkommunikation

Regeringen beslutande den 28 februari 2013 om anskaffning av ytterligare ett system för satellitkommunikation, FM Satkom. FM Satkom omfattar basstation (serverplats och antenner), fjärranslutningsenhet (kommunikationsstationer som är permanent monterade i farkoster) samt soldatburna terminaler. Anskaffningen omfattar vidare ytterligare fjärranslutningsenheter och burna terminaler. Anskaffningen syftar till att förbättra driftsäkerheten, öka redundansen och öka tillgängligheten på system för kommunikation vid internationella insatser och förberedande

övningar. FM Satkom planeras i huvudsak tillföras sambandsbataljonen som en central resurs som kan fördelas till andra förband när behov uppstår. Delar av systemet har planerats beställts under 2016 och planeras vara operativt från 2019. Till och med 2016 har Försvarmakten inte upparbetat några anslagsmedel inom projektet. Inga ekonomiska avvikelser har rapporterats.

– Ledningsförmåga mark

Regeringen beslutade den 16 maj 2013 om ledningsförmåga mark i och med bemyndigande till Försvarmakten att anskaffa stridslednings-system bataljon (SLB), gemensamt taktiskt radiosystem (GTRS) och kommunikationsnod. De tre anskaffningarna syftar tillsammans till att medge en kvalificerad ledningsförmåga (Battle Management System – BMS). Införandet av BMS i insatsorganisationen kommer att ske successivt under planeringsperioden samt initialt taktas med renoveringen av Stridsvagn 122 samt Stridsfordon 90. Kommunikationsnoderna har överlämnats till Försvarmakten under 2016. Fortsatt installation har skett av ett antal utrustningar. Merparten kommer att monteras i stridsvagn 122 och stridsfordon 90 under den påbörjade renoveringen av dessa fordon.

SLB hårdvaruanskaffning har gått enligt plan och tagit igen tidigare års försening. Även denna materiel är redo för fordonsintegration. Taktiskt radiosystem (GTRS) som ersättare till nuvarande radio 180 har upphandlats av Försvarets materielverk. Kontrakt har tecknats med industrin. Arbete med integrering av den nya radion i fordon har påbörjats, framför allt med stridsvagn 122 och stridsfordon 90. SLB programvara har fortfarande så stora problem att det inte går att överlämna till Försvarmakten. Systemöverlämning av SLB är planerad till början av 2017 och därmed kan även det samlade systemet överlämnas.

Fram till 2016 har drygt 480 miljoner kronor upparbetats i projektet.

– Materiel till telekrigsbataljonen

Regeringen beslutade den 26 september 2013 om att anskaffa materiel till telekrigsbataljonen. Anskaffningen syftar till att komplettera förbandets materiel med mer kvalificerad utrustning än vad förbandet i dag förfogar över så att det i högre grad ska kunna lösa de internationella uppgifter som fastställts i förbandets målsättning. Parallellt med att använda befintlig radarpanserterrängbil ARTE 740 kommer ny materiel att

behöva upphandlas, något som påbörjats under 2016. Driftsättningen uppges försenas något och för att klara verksamheten under 2017 kommer äldre materiel att behöva vidmakthållas längre än planerat. Fram till och med 2016 har drygt 182 miljoner kronor upparbetats inom projektet.

– Anpassning telekom ledningsplatser

Regeringen beslutade den 7 oktober 2013 om att anskaffa anpassning av telekommunikation vid ledningsplatser. Beställningen omfattar servrar, datorer, routrar och switchar. Syftet med anskaffningen är att skapa förutsättningar för brigadledningsförmåga. Telekom ledningsplatser planeras att tillföras brigadstaberna och blir operativt successivt under de kommande åren. Projektet beställdes sent 2014 och planerad driftsättning är 2019–2021. Leveranser har påbörjats enligt plan och inga avvikelser har rapporterat angående tillförseltakten. Fram till 2016 har ca 89 miljoner kronor upparbetats inom ramen för projektet vilket följer den ekonomiska planeringen.

Effektivisering av stödverksamheter

I mars 2017 lämnade Försvarmakten och Försvarets materielverk en slutredovisning av det besparingsarbete som initierades genom propositionen En effektivare försvarslogistik (prop. 2011/12:86, bet. 2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291) i syfte att frigöra medel inom materiel- och logistikförsörjningen för att stödja förbandsverksamheten.

Under den ursprungliga tidsplanen skulle en årlig besparing på 760 miljoner kronor genomföras till och med 2015. Av myndigheternas gemensamma redovisning framgår att den årliga nettobesparingen som kan omfördelas till förbandsverksamheten uppgår till som mest 407 miljoner kronor, efter avdrag för årliga tillkommande kostnader och omställningskostnader. Myndigheternas gemensamma kvalitetssäkring av uppnådda besparingar och omställningskostnader innebär ett lägre utfall 2015 än vad som redovisades i budgetpropositionen för 2017. För 2016 redovisades årlig nettobesparing som kan omfördelas på som mest 537 miljoner kronor och prognosen för 2017 är som mest 646 miljoner kronor.

Regeringen har, i likhet med tidigare år, konstaterat att det kvarstår flera frågor för att myndigheterna ska slutligt kunna genomföra den avsedda omställningen. Till följd av den

försvarspolitiska inriktningspropositionen justerade regeringen den 25 juni 2015 genom sitt inriktningsbeslut till Försvarsmakten respektive Försvarets materielverk målet för omställningen av försvarslogistiken till att stödja målet att öka krigsförbandens förmåga. Verksamheten påverkas också av omhändertagandet av förslagen i betänkande Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88).

Den särskilda uppföljningen av besparingsarbetet omhändertas fortsättningsvis i den löpande styrningen av myndigheterna. Myndigheternas åtgärder för att uppnå besparingskravet på 760 miljoner kronor fortgår.

Strategisk styrning av materieförsörjningen

Som regeringen i tidigare budgetpropositioner framfört är materieförsörjningen behäftad med osäkerheter. Förseningar och behov av ekonomiska omplaneringar bidrar till att materieluppfyllnaden av krigsorganisationen är lägre än vad som är önskvärt. Regeringen har mot denna bakgrund vidtagit flera åtgärder.

Den 19 januari uppdrog regeringen åt Försvarsmakten och Försvarets materielverk att förbättra tillförlitligheten i genomförandet av materielinvesteringar genom att gemensamt utveckla metoder och implementera åtgärder för att hantera index- och valutafluktuationer (Fö2017/00066/MFU). Myndigheterna ska i budgetunderlaget för 2019 redogöra för vilka åtgärder som vidtagits med anledning av uppdraget.

Den 14 december 2016 tillsatte regeringen en särskild utredare för att beskriva Försvarsmaktens långsiktiga materielbehov och utarbeta förslag till hur materieförsörjningen kan prioriteras och effektiviseras med syfte att säkra och utveckla den operativa förmågan efter 2020 (Fö 2016:02). Utredningen ska utgöra underlag för regeringens och försvarsberedningens fortsatta arbete inför försvarsinriktningsbeslutet för perioden efter 2020.

Den 14 december 2016 redovisade utredningen Översyn av materiel- och logistikförsörjningen till Försvarsmakten betänkandet Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88). Utredaren föreslår, med utgångspunkt i kravet på högre tillgänglighet och beredskap i krigsförbanden för att på så sätt öka Försvarsmaktens operativa effekt, organisatoriska åtgärder avseende logistikförsörjningen och en ny modell för

den finansiella styrningen av den samlade materieförsörjningen.

Vad gäller logistikförsörjningen föreslår utredaren att Försvarsmakten ska ansvara för att driftstyra och vidmakthålla myndighetens materiel. Det omfattar att Försvarsmakten får upphandla varor och tjänster inom detta område, medan Försvarets materielverk fortsatt är en fristående myndighet med uppgift att stödja vidmakthållandet av materielen. Utredaren föreslår också att verksamheterna förråd, service och verkstäder, tillika resurser för upphandling och driftsstyrning, ska föras till Försvarsmakten från Försvarets materielverk.

Utredaren föreslår vidare att styrning av statens åtaganden och utgifter inom materiel- och logistikförsörjningen ska ske utifrån statens relation till utomstatliga aktörer, i stället för relationen mellan Försvarsmakten och Försvarets materielverk. Det innebär bland annat att Försvarets materielverk föreslås disponera anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, samtidigt styrt av Försvarsmakten och regeringen genom den utvecklade planerings- och beslutsprocessen för materielinvesteringar. Utredaren föreslår också att ett förvaltningsanslag ska inrättas för Försvarets materielverk i huvudsak avseende ledning, administration, planering och uppföljning.

Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen redogör för sina förslag och bedömningar med anledning av utredningen i avsnitt 3.3.7.

Parallellt fortsätter implementeringen av investeringsplaneringsutredningens förslag (SOU 2014:15), syftande till att göra styrningen av materieförsörjningen mer ändamålsenlig och strategisk. Regeringen bedömer att dessa åtgärder på sikt sammantaget kommer att förbättra förutsättningarna för en effektiv materieförsörjning.

Internationellt materielsamarbete

Regeringens bedömning är att det internationella materielsamarbetet har bidragit till effektivare materieförsörjning, exempelvis genom att underhållskostnader delas mellan flera användare och genom att försörjningssäkerheten till det svenska försvaret förbättras. Det har också bidragit till att bevara viktiga kompetenser inom forskningsområdet i Sverige.

Det bi- och multilaterala samarbetet på materielområdet har varit säkerhetspolitiskt betydelsefullt och bidragit på olika sätt till För-

svarsmaktens operativa förmåga; det bilaterala samarbetet genom att främja konkreta samarbetsprojekt och exportmöjligheter, och det multilaterala samarbetet genom att skapa strukturella förutsättningar för ökat samarbete, interoperabilitet och goda industriella villkor. Regeringen arbetade därför aktivt för att stärka dessa samarbeten.

Det industri- och marknadsrelaterade arbetet har bedrivits med en hög ambitionsnivå på den europeiska nivån. I juni 2016 lade den Höge Representanten fram sitt förslag till EU:s globala strategi. EU-kommissionen presenterade i november 2016 meddelandet en europeisk handlingsplan för försvar (KOM[2016]950). Regeringen överlämnade i december 2016 Fakta PM 46 till riksdagen avseende denna handlingsplan.

Sverige har aktivt påverkat detta arbete, med inriktningen att värna det mellanstatliga samarbetet och medlemsstaternas rätt att vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en effektiv och säker materielförsörjning.

Målet med Sveriges internationella materielsamarbete är bland annat att säkra tillgången till för Sverige viktig försvarsteknologi samt att dela risker och kostnader för utveckling och vidmakthållande av förmågor över livscykeln med andra länder. I förlängningen underlättar det även att ha gemensamma system vid övningar och insatser. Inriktningen för det internationella materielsamarbetet 2016 har varit att det tydligt bör bidra till Försvarsmaktens operativa förmåga på ett kostnadseffektivt sätt. Det bilaterala materielsamarbetet regleras ofta genom s.k. samförståndsavtal. Sverige har för närvarande drygt 30 sådana avtal. Under 2016 och början av 2017 har sådana nya avtal ingåtts med Botswana, Colombia och Indonesien.

Exportstöd

Den exportstödjande verksamheten har använts som ett medel att främja en kostnadseffektiv materielförsörjning ur ett livscykelperspektiv.

De statliga aktörernas medverkan i export-sammanhang har kontinuerligt prioriterats, baserat på den bedömda nyttan för Försvarsmakten. En grundläggande förutsättning för det statliga exportstödet är att exporten godkänns av ansvarig exportkontrollmyndighet. Krigsmateriel-exportöversynskommittén (den s.k. KEX-utredningen) lämnade sitt slutbetänkande i juni 2015 (SOU 2015:72). Regeringen lade under våren

2017 ett förslag om en ny krigsmateriellagstiftning i syfte att skärpa exportkontrollen gentemot icke-demokratiska stater.

Försvarets materielverk har under 2016 inordnat den exportstödjande uppgiften från tidigare Försvarexportmyndigheten. Verksamheten bedrivs parallellt med andra uppdrag med bibehållna krav på transparens och affärsmässighet.

Den exportstödjande verksamheten har under året omfattat i första hand nya exportaffärer och förvaltning av befintliga exportkontrakt för tre materielsystem: stridsflygsystem Gripen, ubåtsystem A26 och artillerisystem Archer. I förhållande till tidigare år har den exportstödjande verksamheten under 2016 fått svara upp mot ett behov av ett ökat antal insatser, samtidigt som dessa insatser i sig är sammansatta och resurskrävande. Därutöver har Försvarets materielverk hanterat förfrågningar från svensk försvarsindustri om ytterligare exportstödsaktiviteter.

Forskning och utveckling

Forskning och utveckling på försvarsområdet stödjer utvecklingen av den operativa förmågan hos det militära försvaret och bidrar långsiktigt till Försvarsmaktens möjligheter att möta framtida hot. Den självständiga försvars- och säkerhetspolitiska analys som bedrivs på området bidrar till dessa mål. Samarbeten med civila forskningsresurser och deltagande i internationella forskningssamarbeten gynnar kunskaps- och kompetensutveckling på försvarsforskningsområdet.

Regeringen bedömer att forskningen och utvecklingen på försvarsområdet har bedrivits med gott resultat och i enlighet med regeringens inriktning. Exempelvis har tre forskningsområden inom Totalförsvarets forskningsinstitut avdelning för ledningssystem under året utvärderats av en internationellt sammansatt expertgrupp. De utvärderade områdena bedömdes hålla hög internationell klass och ha hög eller mycket hög vetenskaplig kvalitet. Av regeringen inriktad forskning avseende skydd mot och hot från kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära ämnen (CBRN) har utförts av Totalförsvarets forskningsinstitut, som innehar en internationellt erkänd spetskompetens inom detta område. Forskningen har bidragit till att utveckla och bibehålla svensk grundkompetens och förmåga att utföra oberoende bedömningar

rörande hot och risker inom CBRN-området. Den säkerhets- och försvarspolitiska forskning, särskilt avseende utvecklingen i Ryssland, som myndigheten utför på regeringens uppdrag ger ett väsentligt bidrag till kunskapsuppbyggnad och beslutsfattande avseende säkerheten i Sveriges närområde. Totalförsvarets forskningsinstitut har även bidragit till kompetens- och informationsöverföring om Ryssland och dess militära förmåga i det internationella samarbetet.

Försvarsmakten har under 2016 prioriterat forskning och utveckling inom för Sverige strategiskt viktiga kompetenser, s.k. integritetskritiska områden. Exempelvis har forskning om utläggbara undervattenssystem genomförts i syfte att utveckla Försvarsmaktens ubåtsjaktförmåga. Luft- och sjöövervakning understöds av forskning inom lednings-, sensor- och telekrigsområdet, där nytillkomna resultat har lagts till forskning som bedrivits under lång tid. Andra exempel på forskning som har utförts till stöd för Försvarsmakten rör cyberområdet, bl.a. gällande upptäckt och identifiering av vilseledande information på internet, och forskning inom det försvarsmedicinska området.

Forskning i syfte att utveckla Försvarsmaktens förmåga att leda och genomföra underrättelse- och säkerhetstjänst vid nationella och internationella operationer har initierats genom att särskilda medel för detta tillfördes 2016.

Regeringens särskilde utredare överlämnade i december 2016 sitt betänkande *Forskning och utveckling på försvarsområdet* (SOU 2016:90), med förslag avseende inriktning, omfattning och utförande av forsknings- och utvecklingsverksamhet på försvarsområdet. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Försvarsunderrättelseverksamheten har stärkts

Regeringen bedömer att försvarsunderrättelseförmågan har stärkts och utvecklats.

En god försvarsunderrättelseförmåga är avgörande för Sveriges möjligheter att föra en självständig och aktiv utrikes-, säkerhets-, och försvarspolitik samt för kartläggning av yttre hot mot landet. Försvarsunderrättelseförmågan ger möjlighet till förvarning och är avgörande för Försvarsmaktens operativa förmåga.

De myndigheter som bedriver försvarsunderrättelseverksamhet är Försvarsmakten, Försva-

rets radioanstalt, Försvarets materielverk och Totalförsvarets forskningsinstitut.

Försvarsmakten har genom den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten under 2016 tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets och Försvarsmaktens samt andra myndigheters behov. Den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten har vidare lämnat stöd till underrättelsefunktionen i EU (European Union Intelligence Analysis Centre –EU INTCEN). Verksamheten har i stor utsträckning präglats av det försämrade omvärldsläget och den ökade militära aktiviteten i närområdet.

Händelseutvecklingen under 2016, avseende bl.a. terrorism och ökade cyberangrepp, har fortsatt ställt höga krav på Försvarets radioanstalt att möta uppdragsgivarnas behov av tidskritiska underrättelser. Försvarets radioanstalt har även under 2016 tagit fram efterfrågade underlag för regeringens, Regeringskansliets, Försvarsmaktens, Säkerhetspolisens och Nationella operativa avdelningens behov. Fortsatt stöd har lämnats till Försvarsmaktens internationella insatser.

Försvarsunderrättelsemyndigheten har under 2016, enligt regeringen, bedrivit en väl fungerande verksamhet där processen för tillståndsärenden tillgodoser kraven på effektivitet och rättssäkerhet.

Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten har under 2016 genomfört verksamhet i enlighet med dess uppgift som kontrollmyndighet. Under 2016 har 33 granskningar och 14 kontroller på enskilda begäran genomförts vilket kan jämföras med 2015 då 31 granskningar respektive 22 kontroller på enskilda begäran genomfördes. Kontrollverksamheten resulterade i fyra synpunkter, varav två riktade sig till Försvarsmakten och två till Försvarets radioanstalt.

Kontrollverksamheten har dock inte föranlett Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten att framföra några synpunkter till regeringen.

Internationella insatser

Regeringens bedömning är att de förband som deltagit i internationella insatser har uppfyllt de krav som ställts i respektive insatsområde på förbandets organisation, bemanning, utrustning samt genomförande.

Genom att Försvarsmakten löser sina uppgifter och deltar i operationer i närområdet och utanför närområdet främjas svensk och internationell säkerhet.

Under 2016 har Försvarsmakten deltagit med väpnad styrka i Minusma (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali), RSM (Resolute Support Mission) i Afghanistan samt i den multinationella koalitionen mot Daesh i Irak (Operation Inherent Resolve). Försvarsmakten har vidare deltagit i EUTM (European Training Mission) Mali, EUTM Somalia samt i EUMAM (European Union Military Advisory Mission) i Centralafrikanska republiken. Vidare har Försvarsmakten deltagit med stabsofficerare i EU:s militära insats i södra centrala Medelhavsområdet, EUNAVFORMED Operation Sophia och i EUNAVFORMED Operation Atalanta samt deltagit i verksamhet inom ramen för säkerhetssektorsreform och kapacitetsbyggande.

Försvarsmakten har under 2016 deltagit i samtliga EU:s militära GSFP-insatser.

Som uppföljning av Frankrikes begäran om stöd enligt artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen bidrog Försvarsmakten under 2016 med 98,5 flygtimmar av myndighetens del i SAC (Strategic Airlift Capability).

Under 2016 har 808 individer varav 65 kvinnor och 743 män, varit insatta i internationella insatser. Detta är en minskning jämfört med föregående år, då 1 509 personer var insatta i internationella insatser. År 2014 uppgick antalet till 996 personer.

Försvarsmakten har fortsatt genomförandet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325 om kvinnor, fred och säkerhet, bl.a. avseende chefsansvar, utbildning och jämställdhetsintegrering under utbildning inför och i de internationella insatserna.

Internationella styrkeregister

Sverige har anmält förband till FN:s, EU:s och Natos internationella styrkeregister. Dessa register sammanställer de resurser som Sverige efter nationellt beslut kan bidra med till insatser under ledning av FN, EU eller Nato.

Minusma, Mali

Försvarsmakten har under 2016 deltagit med stabsofficerare på central och regional nivå inom ramen för FN:s fredsfrämjande insats i Mali, Minusma. Det av riksdagen beslutade bidraget med ett underrättelseförband har bidragit med

underrättelser till Minusmas styrkechef som en del av det multinationella underrättelseförbandet ASIFU (All Sources Information Fusion Unit). Förbandsbidragets huvuduppgift är att förse insatsens underrättelseenhet med information som kan användas för att uppfylla säkerhetsrådets mandat. Det svenska bidraget uppgick vid årsskiftet till ca 250 personer.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till Minusma under 2016 bidragit till att uppnå insatsens mål och bidragit med viktiga erfarenheter för Försvarsmakten.

EUNAVFOR Operation Atalanta och Operation Sophia

Försvarsmakten har under året bemannat Operational Headquarters (OHQ) för båda operationerna med stabsofficerare i både Northwood och Rom.

Regeringen bedömer att den svenska bemanningen har bidragit till att insatsens mål samt att deltagandet har gett Försvarsmakten erfarenheter av att samverka med andra länder.

Resolute Support Mission (RSM), Afghanistan

Försvarsmakten har bidragit till RSM i Afghanistan med stabsofficerare på central och regional nivå under 2016. Huvuduppgiften har varit att genomföra rådgivning och mentorering av afghanska säkerhetsstyrkor tillsammans med ett flertal andra stater. Det svenska styrkebidraget har även rådgivit det afghanska flygvapnet. Huvuddelen av den svenska personalen är baserad på Camp Marmal i Mazar-e-Sharif i norra Afghanistan.

Regeringen bedömer att den svenska styrkan i RSM har bidragit till att upprätthålla Försvarsmaktens förmåga till att samverka med andra länder samt bidragit till att uppnå insatsens mål.

Operation Inherent Resolve (OIR), Irak

Det svenska styrkebidraget i Irak har sedan augusti 2015 varit operativt inom ramen för den multinationella koalitionen OIR mot Daesh i norra Irak. Uppgiften har bestått av utbildning och rådgivning till de irakiska självförsvarsstyrkorna. Den svenska styrkans verksamhet har omfattat utbildning och rådgivning om bl.a. områdena sjukvård, detektering av improviserade sprängladdningar, strid i bebyggelse samt folkrättsliga regler tillämpliga i väpnad konflikt. Styrkan har bidragit till de lokala styrkornas utbildningsresultat och utvecklat relationer med soldater och chefer i det lokala området. Insatsen

som helhet har även bidragit till att utveckla Försvarsmaktens förmåga att ge militärt stöd och att samverka med andra nationer.

Regeringens bedömning är att den svenska styrkan under 2016 bidragit till att de irakiska säkerhetsstyrkornas förmåga att självständigt bedriva militära operationer mot Daesh har stärkts.

European Training Mission (EUTM), Mali

Försvarsmakten har under 2016 bidragit till EU:s utbildningsinsats i Mali med en stabsofficer och ett utbildningsteam, totalt sju personer. Utbildningen har genomförts i Koulikouro, nordöst om huvudstaden Bamako. Insatsen ingår i en långsiktig EU-strategi för hela regionen och har till uppgift att bistå med rådgivning till Malis försvarsledning samt att tillhandahålla utbildning av Malis försvarsmakt. Insatsen har koppling till det svenska bidraget till Minusma.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till EUTM Mali under 2016 bidragit till de maliska säkerhetsstyrkornas förmåga att självständigt bedriva militär verksamhet samt till Försvarsmaktens erfarenheter att verka i en multinationell kontext.

European Training Mission (EUTM), Somalia

Försvarsmakten har under 2016 bidragit till EU:s utbildningsinsats i Somalia med fyra stabsofficerare och fyra utbildare, totalt åtta personer. Bland annat hade Sverige befattningen som ställföreträdande chef för insatsen. EU:s utbildningsinsats i Somalia har bjudits in av den somaliska regeringen för att utbilda den somaliska regeringens säkerhetsstyrkor och därigenom förbättra säkerheten i landet.

Regeringens bedömning är att det svenska bidraget till EUTM Somalia under 2016 bidragit till den somaliska regeringens säkerhetsstyrkors förmåga att självständigt bedriva militär verksamhet samt till Försvarsmaktens erfarenheter att verka i en multinationell kontext.

Kosovo

Försvarsmakten har deltagit med två stabsofficerare vid J3 KFOR HQ och tre officerare vid NATO Advisory Team (NAT) och NATO Liaison Advisory Team (NLAT) som stöd till uppbyggnaden av Kosovo Security Force (KSF).

Regeringen bedömer att den svenska styrkan i Kosovo har bidragit till uppbyggnaden av KSF

samt gett viktiga erfarenheter för Försvarsmakten av att verka i en internationell kontext.

Säkerhetssektorreform (SSR)

Försvarsmakten har under 2016 bidragit med stöd till säkerhetssektorreform i Kosovo, Serbien, Bosnien-Hercegovina, Ukraina, Georgien och Moldavien.

Regeringen bedömer att verksamheten har bidragit till stöd i uppbyggnaden av säkerhetssektorerna i respektive länder.

I Kosovo har Försvarsmakten finansierat civilt, svenskt expertstöd till uppbyggnaden av Urban Search And Rescue Training Centre samt mindre utbildningsprojekt för personal från Ministry for Kosovo Security Force, bland annat deltagande i SSR-kurs vid Folke Bernadotteakademien.

I Serbien har Försvarsmaktens stöd fokuserats till att anpassa den serbiska försvarsmakten till internationell standard och öka dess interoperabilitet. Verksamheten har omfattat utbildningsutbyten med tonvikt på internationell stabstjänst och jämställdhet, expertsamtal rörande CBRN och inom försvarsmedicinområdet.

I Bosnien-Hercegovina har Försvarsmaktens stöd lämnats till utbildnings- och instruktörsutbyten. Försvarsmakten har också, tillsammans med Österrike och Schweiz, deltagit i en utbildningsinsats för säker ammunitions- och vapenförrådshållning samt lämnat expertstöd till ett projekt med syfte att stärka landets kapacitet att hantera psykisk ohälsa bland nuvarande och tidigare personal inom landets försvarsmakt.

I Ukraina har Försvarsmakten arbetat med kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte tillsammans med försvarsministeriet, försvarsmakten och det internationella utbildningscentret Education and Research Centre for International Peacekeeping. Försvarsmakten har också bidragit genom att lämna finansiellt stöd till språkutbildningar och till Natofonden för medicinsk rehabilitering.

I Georgien har Försvarsmakten lämnat stöd till landets försvarsdepartement och försvarsmakt för jämställdhetsutbildning samt finansiellt stöd till utbildning av civil personal i försvars- och säkerhetsstrukturerna via Natos Professional Development Programme.

I Moldavien har försvarsmakten stöttat landet med efterenhets- och kunskapsöverföring via SWEDINT samt tagit fram rutiner för hantering och förvaring av ammunition.

Ekonomiskt utfall

Det ekonomiska utfallet för internationella insatser under 2016 uppvisar ett underutnyttjande. Regeringen noterar att anslagsutnyttjandet 2016 är högre jämfört med 2015 vilket är en förbättring och regeringen avser fortsatt följa utfallet och prognostiseringen på anslaget noga.

Tabell 3.4 Anslagsförbrukning för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Miljoner kronor

Insats	Ramar till Försvarsmakten	Utfall	Utfall/ram
Minusma Mali	700	681	97 %
OIR	115	101	88 %
RSM	55	55	100 %
Isaf	66	66	100 %
Uppföljning av personal i internationella insatser	20	19	95 %
EU BG 16	41	0	0 %
Athena	30	20	67 %
EUTM Somalia	25	15	60 %
EUTM Mali	16	14	88 %
SSR-Kosovo (inkl projekt)	9	5	56 %
SSR-EASF (inkl projekt)	5	5	100 %
SSR-Serbien	0	0	0
SSR-Moldavien	1	0	0
SSR-Georgien	1	0	0
SSR- Ukraina	2	1	50 %
SSR-Bosnien Hercegovina	0	0	0
Stab- OHQ Atalanta	6	4	67 %
Stab-OHQ EUNAVFOR MED	4	3	75 %
Personal i insatsnära stab	2	1	50 %
Stöd till Ana Trust Fund	5	5	100 %
Summa	1 103	995	90 %

Källa: Försvarsmaktens årsredovisning 2016 och egna beräkningar. Ramar för respektive insats och verksamhet avser tilldelade högsta belopp till Försvarsmakten. Dessa summerar till ett högre belopp än totalt för anslaget 1:2, då anslaget minskades i höstårsbudget 2016 med 99 miljoner kronor. Utfallet i förhållande till anslaget på 1 026 miljoner kronor uppgick till 97 %.

Miljö och fysisk planering

Miljöfrågor

Regeringen konstaterar att Försvarsmakten inom ramen för sitt miljöledningssystem under 2016 har tagit fram en revisionsplan för samtliga förband, skolor och centrum och internrevisionerna kommer att inledas våren 2017. Regeringen noterar även att Försvarsmakten i

enlighet med regeringsuppdrag tagit fram centrala handlingsplaner för fyra områden där Försvarsmakten har betydande miljöpåverkan. Tre av dessa områden ingår även i Försvarsmaktens miljömål (energi, avfall, övningar och insatser) och det fjärde området är biologisk mångfald vid myndighetens övningsfält. Förbanden omsätter de centrala handlingsplanerna till lokala handlingsplaner anpassade till förbandets verksamhet och förutsättningar. Handlingsplanerna sträcker sig mellan åren 2016–2020 och ska följas upp årligen.

Försvarsmakten har integrerat miljöaspekterna vid planering av verksamhet inför försvarsmaktsövning Aurora 17. Planeringsarbetet omfattar områden som markskadereglering, miljöriskhantering, miljöbilagor, miljöutbildning och kommunikationshantering samt logistik.

Vind- och vågkraft

Med utgångspunkt i luftfartsförordningens bestämmelser om höga objekt och flyghinder gör Försvarsmakten en s.k. hinderprovning. Provningsen görs med utgångspunkt i övnings- och skjutverksamhet, militär luftfart och kommunikations- och sensorsystem som Försvarsmakten och andra myndigheter i försvarssektorn har.

Försvarsmakten besvarade 150 remisser gällande vindkraft under året. Föregående år var antalet remisser 225 och 2014 ca 300. I dessa ärenden inkluderas såväl remisser om bygglov och miljöprovningar som vindbruksplaner och remisser i tidigt skede.

Regeringen konstaterar att det är sällan som konflikter mellan riksintressen för totalförsvaret och vindkraftsprojekt uppstår. Försvarsmakten har inte framfört någon erinran i 94 procent av de inkomna remisserna under 2016. Myndigheten har då dels analyserat enskilda positioner, dels gjort en uppskattning av potential för utbyggnad inom områden/delar av områden där individuella positioner inte preciserats samt där konflikt med riksintresset för totalförsvaret inte föreligger. Potentialen till vindkraftsutbyggnad utifrån inskickade remisser där Försvarsmakten inte framfört några synpunkter uppskattas till ca 1 380 vindkraftverk och ca 90 där myndigheten har haft synpunkter.

Vad avser vågkraft har Försvarsmakten under året endast deltagit i tidiga dialoger för sådana projekt, bland annat avseende utökning av vågkraftsanläggning på västkusten. I sådana

ärenden har Försvarsmakten framfört erinran vad avser att etablera vågkraftsanläggningar inom myndighetens sjöövningsområden.

3.2.3 Analys och slutsatser

År 2016 inleddes den nuvarande försvarsbeslutsperioden. Regeringen gör den samlade bedömningen att utvecklingen under det första året har bidragit till det enskilt viktigaste under försvarsbeslutsperioden, att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret. Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet bedömer regeringen dock att det finns ett fortsatt behov av att förstärka försvaret.

Försvarsmaktens omfattande övningsverksamhet har bidragit till att fortsatt visa svensk vilja och förmåga att värna svenskt territorium. Övningsverksamheten bidrar till att stärka Försvarsmaktens förmåga att planera, leda och genomföra militära operationer och, därigenom, höja tröskeln mot angrepp, hot och påtryckningar.

Svårigheterna att på frivillig väg rekrytera gruppbefäl, soldater och sjömän och därmed bidra till att uppfylla målet om att kunna försvara Sverige ledde till återaktiveringen av grundutbildning med värnplikt, som beslutades den 2 mars 2017. Regeringen bedömer att detta kommer att skapa förutsättningar för en robust och fungerande personalförsörjning och därmed för att höja krigsförbandens förmåga att lösa sina huvuduppgifter.

Materielförsörjningen har bidragit till krigsförbandens krigsduglighet. Därmed har materielförsörjningen också bidragit till Försvarsmaktens möjligheter att lösa myndighetens uppgifter och uppnå målet för det militära försvaret. Resultatet för 2016 inom materielförsörjningen visar dock att det alltså finns ett behov av att utveckla kompetenser samt effektivisera processer och rutiner för att minska ledtider och risker i materielförsörjningen. Regeringen har under 2016 vidtagit åtgärder för att de identifierade problemen på sikt ska minskas. Försvarsmaktens och Försvarets materielverks utvecklingsarbete följs upp kontinuerligt.

Försvarsunderrättelseverksamheten har bidragit med stöd till utrikes-, försvars-, och säkerhetspolitiken samt med underlag till Försvarsmaktens omvärldsbevakning, insatser samt ut-

veckling av krigsorganisationen. Utvecklingen av cyberförsvarsförmågan är en viktig komponent i krigsorganisationen.

Sveriges samarbete med andra länder och organisationer har fortsatt fördjupats. Regeringen bedömer att samarbetet har bidragit till ökningen av Försvarsmaktens operativa förmåga, till ökad interoperabilitet och kostnadseffektivitet liksom till att skapa handlingsfrihet för Sverige. Det internationella samarbetet har också stärkt och demonstrerat förmågan att verka tillsammans med andra.

Sammantaget gör regeringen bedömningen att Försvarsmaktens operativa förmåga kommer att ha ökat vid försvarsbeslutsperiodens slut. Flera brister kommer dock kvarstå, bland annat avseende antalet förband med godtagbar krigsduglighet.

Samtidigt konstaterar regeringen att den försämrade säkerhetspolitiska situationen i närområdet består och att den ryska militära förmågan ökar. Regeringens bedömning är att den svenska militära förmågan måste öka även fortsättningsvis. Därutöver utmanas samarbetet och sammanhållningen i de multilaterala forumen. Grundläggande normer och centrala institutioner är i dag satta under tryck, särskilt vad gäller Rysslands uppträdande i vårt närområde, i Ukraina och i Syrien.

Ansträngningarna att öka antalet förband med godtagbar krigsduglighet behöver därför fortsätta. En bättre fungerande materielförsörjning, som i högre grad tillgodoser krigsförbandens materielbehov, är betydelsefullt för att öka den operativa förmågan. De åtgärder som vidtagits för att förbättra materielförsörjningen kommer att få genomslag i takt med hanteringen av nya investeringar.

Försvarsunderrättelseförmågan behöver även fortsatt utvecklas, inte minst mot bakgrund av händelseutvecklingen under 2016 avseende bl.a. terrorism och cyberangrepp. Försvarsunderrättelseförmågan ökar möjligheterna till förvarning och är väsentlig för Försvarsmaktens operativa förmåga.

Samtidigt bör Sveriges internationella säkerhets- och försvarspolitiska samarbeten förstärkas ytterligare.

3.3 Politikens inriktning

Det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret.

Regeringen konstaterar att den försämrade säkerhetspolitiska situationen efter Rysslands olagliga annektering av Krim och agerande i övrigt består. Regeringens bedömning är att den svenska militära förmågan måste öka även fortsättningsvis.

Utöver de förstärkningar som regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2016 (prop. 2015/16:1 utg.omr. 6) och i vårändringsbudgeten för 2017 (prop. 2016/17:99 utg.omr. 6) föreslår regeringen en ökning med 2,7 miljarder kronor 2018 till totalförsvaret. Av detta föreslås det militära försvaret tillföras ytterligare 2,3 miljarder kronor 2018. Den säkerhetspolitiska utvecklingen understryker betydelsen av att förslagen i den försvarspolitiska inriktningspropositionen för 2016-2020 genomförs (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251). De ekonomiska förstärkningarna möjliggör en ökad förmåga inom det militära försvaret genom bl.a. ökad förbandsverksamhet och beredskap, mer resurser för underhåll och vidmakthållande, utökad anskaffning av mängdmateriel, förnödenheter och reservdelar. Förstärkningarna säkerställer att samtliga krigsförband ökar sin krigsduglighet. Regeringen understryker att det är prioriterat att höja krigsdugligheten hos de förband som har lägst förmåga.

Sverige ska vara ledande i genomförandet av FN:s globala hållbarhetsmål Agenda 2030. Agenda 2030 ska under 2018 utgöra en integrerad del av ordinarie verksamhet hos utgiftsområdets samtliga myndigheter.

3.3.1 Försvarsmaktens operativa förmåga

Utifrån regeringens övergripande inriktning ska fokus under 2018 ligga på åtgärder som leder till en ökad operativ förmåga för att kunna möta ett väpnat angrepp och förmåga till mobilisering. Det handlar bl.a. om att repetitionsutbildning, övningsverksamhet och materielanskaffning genomförs med utgångspunkt i krigsförbandens huvuduppgifter i krig samt att samtliga krigsförband ska vara krigsdugliga. Försvarsmakten

ska bl.a. uppnå förmågan att kunna agera samtidigt med två brigader med en godtagbar förmåga inom försvarsbeslutsperioden.

Sveriges operativa förmåga, tillsammans med förmågan hos övriga aktörer i närområdet och militärgeografiska förutsättningar, avgör vårt militärstrategiska läge. Regeringen följer kontinuerligt denna utveckling och kommer att agera om så krävs.

Under 2018 avser regeringen i enlighet med tidigare fattade beslut att fortsätta säkerställa Sveriges förmåga att tillhandahålla världlandsstöd i enlighet med samförståndsavtalet med Nato.

3.3.2 Krigsduglighet

Försvarsmakten ska kunna mobilisera samtliga krigsförband i händelse av höjd beredskap och ytterst krig. Under 2018 ska åtgärder för att höja krigsdugligheten hos de förband som har lägst krigsduglighet samt åtgärder för att öka myndighetens förmåga att mobilisera och använda samtliga krigsförband prioriteras.

Vidare är det prioriterat att krigsförbanden bemannas med krigsplacerad personal som har aktuell utbildning. Regeringens beslut den 11 december 2014 om att återaktivera möjligheten att repetitionsutbilda totalförsvarspliktig personal (Fö2014/02039/MFI) och regeringens beslut den 2 mars 2017 om att återaktivera värnpliktsutbildningen (Fö2016/01252/MFI) ger Försvarsmakten förbättrade möjligheter att bemanna och öva sina krigsförband. Repetitionsutbildning av totalförsvarspliktig personal är centralt. Övningsverksamhet med hela krigsförband ska prioriteras och i ökad utsträckning inriktas mot att öva krigsförbanden i sin helhet mot sina huvuduppgifter. Detta påverkar särskilt arméförbanden. Regeringen vill i detta sammanhang betona betydelsen av att främst arméförbanden utbildas och omsätts förbandsvis.

Inom arméförbanden ska åtgärder för att kunna agera samtidigt med två brigader inom försvarsbeslutsperioden prioriteras. Funktionsförbanden inklusive lednings- och logistikförbanden ska anpassas utifrån detta.

Avseende arméförbanden kommer regeringen under 2018 att prioritera renovering av tunga fordon, anskaffning av bataljonsartilleri, ombeväpning av korträckviddigt luftvärn liksom påbörjad anskaffning av nytt luftvärn med medellång räckvidd. Vidare ska anskaffning av

mängdmateriel främst i form av personlig utrustning och fordon fortsatt prioriteras.

Marinstridskrafterna ska ha en hög tillgänglighet och uthållighet. Under 2018 ska marinstridskrafterna säkerställa att besättningar och nyckelpersonal fortsatt rekryteras och tillförs förbanden. Vidare ska åtgärder vidtas för att säkerställa nödvändigt underhåll av krigsförbandens materiel i syfte att öka tillgängligheten.

Även inom stridsflygförbanden ska krigsdugligheten öka under innevarande inriktningsperiod. Under 2018 ska Försvarmakten och Försvarets materielverk fortsatt arbeta för att öka tillgängligheten inom stridsflygsystemet. Flygstridskrafternas förmåga till skydd och spridning inom och mellan baser ska stärkas. Med tillskottet i totalförsvärsöverenskommelsen 2018 vidmakthålls luftburen sensor till efter 2020. Kravet på operativ tillgänglighet av JAS 39 C/D medför att planen för ombeväpning till JAS 39E behöver anpassas så att det flygoperativa behovet avseende numerär och tillgänglighet säkerställs under ombeväpningen.

Riksdagens medgivande av nyproduktion av komponenter och flygplan (bet. 2013/14:FiU21, rskr. 2013/14:316) ger i det avseendet förutsättningar för en mer gynnsam ombeväpningsplan. Dessa förutsättningar innefattar vidare enligt riksdagens medgivande (bet. 2016/17:FiU21, rskr. 2016/17:349) att återanvändning av delsystem JAS 39A/B kan göras även om det skulle medföra merkostnader för JAS 39E-projektet under förutsättning att det ryms inom de anslag och beställningsbemyndiganden som riksdagen har anvisat.

Försvarmaktens ledningsförband och ledningssystem är centrala komponenter för samtliga förbands krigsduglighet. I syfte att öka krigsförbandens förmåga understryker regeringen vikten av fortsatt tillförsel av grundläggande sambandsmedel under 2018 för krigsförbanden.

Utvecklingen och förstärkningen av Sveriges cyberförsvär fortsätter. Försvarmakten har regeringens uppdrag att, med stöd av Försvarets radioanstalt, fortsätta analysera och utveckla förmåga att genomföra aktiva operationer i cybermiljön.

Depåförbanden har en viktig roll bl.a. för att möjliggöra mobiliseringen av övriga krigsförband. Regeringen bedömer att det är angeläget att Försvarmakten under 2018 definierar prin-

ciper för hur depåförbanden ska lösa sina uppgifter i syfte att höja förmågan till mobilisering.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att det bör göras en översyn av Försvarmaktens tillgång till skjutfält och övningsområden för att säkra försvarets möjligheter att skala upp vid ett försämrat säkerhetsläge (bet. 2016/17:FöU6, punkt 11, rskr. 2016/17:176). Regeringen anser att tillgång till övnings- och skjutfält är av central betydelse för att Försvarmakten ska kunna utbilda och öva sina krigsförband för att öka deras krigsduglighet. Sådan verksamhet ska dock prövas i enlighet miljöbalkens bestämmelser.

Det innebär att Försvarmakten såväl i dag som i framtiden måste ha tillgång till övnings- och skjutfält av skilda naturtyper och terrängförhållanden. Fälten måste vara placerade i olika delar av landet så att förbanden kan utbildas och övas i olika klimatförhållanden och övningar kan genomföras över hela det operativa djupet. Det innebär att övnings- och skjutfält i vissa fall har bibehållits även om det inte längre finns något militärt förband i fältets omedelbara närhet.

Regeringen anser inte att några åtgärder behövs vidtas med anledning av tillkännagivandet.

3.3.3 Beredskap och nationella operationer

Försvarmakten ska i enlighet med beslutade tillgänglighets- och beredskapskrav upprätthålla tillgänglighet i fred samt beredskap för intagande av höjd beredskap.

Krigsorganisationens beredskap för intagande av höjd beredskap i händelse av krig eller krigsfara är avgörande för den operativa förmågan. Under 2018 ska därför arbetet med försvärplanering och mobiliseringsförberedelser fortsätta i enlighet med regeringens särskilda anvisningar. Med de tillförda tillskotten ska mobiliseringsförberedelser prioriteras för att säkerställa att samtliga krigsförband kan mobiliseras i enlighet med beslutade beredskapskrav.

Försvarmakten ska upprätthålla förmåga att hävda territoriell integritet och verksamheten ska anpassas mot rådande omvärldsläge och militär övningsverksamhet. Svenskt sjöterritorium och luftrum ska kontinuerligt övervakas och incidentberedskap ska upprätthållas.

Regeringen vill särskilt betona att Försvarmakten fortsatt bör upprätthålla närvaro i Östersjön, inklusive på och kring Gotland i syfte att

värna svenska intressen. Sverige har möjlighet och ansvar att påverka utvecklingen i Östersjöområdet.

3.3.4 Försvarsunderrättelseverksamhet

Mot bakgrund av bl.a. den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet, ett ökat antal terroristattacker samt ökade och mer allvarliga cyberattacker, ska utveckling och förstärkning av försvarsunderrättelseförmågan fortsätta.

En god försvarsunderrättelseförmåga är avgörande såväl för den svenska försvarsförmågan som för Sveriges möjligheter att föra en självständig och aktiv utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik samt i övrigt för kartläggning av yttre hot mot landet. Försvarsunderrättelseverksamheten ska ha tillräckligt hög beredskap och uthållighet för att kunna ge nödvändig förvarning för att beslut om bl.a. utveckling och användning av stridskrafterna ska kunna fattas och för att kunna följa krisförlopp över betydande tid.

3.3.5 Internationellt försvarssamarbete

Mot bakgrund av den försämrade säkerhetspolitiska situationen i vårt närområde fortsätter Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten att förstärkas. Sverige är militärt alliansfritt. Sveriges internationella försvarssamarbeten begränsas ytterst av att vi inte åtar oss försvarsförplikelser.

Sverige är medlem i FN:s säkerhetsråd under 2017 och 2018. Ett av Sveriges fokusområden är kvinnor, fred och säkerhet. Under 2018 ska Försvarsmakten stärka stödet till FN inom jämställdhet. Stödet kan komma att omfatta olika åtgärder för att höja kunskapen i genderrelaterade frågor för personal inom FN, som t.ex. utbildning och administrativt stöd. Regeringen avser fortsatt verka för samordnade nordiska styrkebidrag till FN.

I linje med vad regeringen tidigare anfört utgör EU Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform. Samarbetet vilar på mellanstatlig grund. Regeringens uppfattning är att Sverige under 2018 ska fortsatt aktivt verka inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, vilket bl.a. inkluderar genomförandet av EU:s rådsslutsatser rörande den europeiska globala

strategin inom området säkerhet och försvar. Försvarsmakten ska understödja detta arbete. Särskilt viktigt är att bidra till den fortsatta utvecklingen av EU:s civila och militära krishanteringsförmåga inom hela uppgiftspektrat. Regeringen har ambitionen att Sverige ska delta i och bidra till EU:s permanenta strukturerade samarbete (PESCO), i enlighet med de kriterier och åtaganden som de deltagande länderna enas om.

I enlighet med den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014:15/109) fortsätter samarbetet med Nato att fördjupas inom ramen för det differentierade partnerskapet.

I linje med den gemensamma avsiktsförklaringen som undertecknades av försvarsministrarna i maj 2016, fortsätter samarbetet med Förenta staterna inom de fem prioriterade områdena interoperabilitet, övningar och utbildning, materielsamarbeten, forskning och utveckling samt internationella operationer. Den bilaterala relationen med Storbritannien kommer fortsatt att utvecklas i enlighet med det gemensamma samarbetsprogrammet. Sveriges anslutning till den brittiskeledda snabbinsatsstyrkan Joint Expeditionary Force (JEF) kompletterar våra bilaterala och multilaterala samarbeten. Deltagande länder kommer att förstärka förmågan att agera tillsammans.

Samarbetet med Polen kommer att utvecklas med grund i det undertecknade ramavtalet. Regeringen ser också goda möjligheter att utveckla samarbetet med Tyskland, med grund i den gemensamma avsiktsförklaring som undertecknades av försvarsministrarna den 29 juni 2017.

Finland

Det fördjupade samarbetet med Finland har en särställning och ska fortsatt utvecklas inom samtliga stridskrafter och på materiel- och logistikområdet. Arbetet ska fortsätta vad avser operativ planering och förberedelser för ett, på basis av nödvändiga politiska beslut, gemensamt användande av civila och militära resurser bortom fredstida förhållanden.

Övrigt nordiskt försvarssamarbete

Regeringen betonar fortsatt behovet av ett nära försvarssamarbete och säkerhetspolitisk dialog mellan de nordiska länderna inom Nordefco. Under 2018 avser regeringen fortsatt prioritera det pågående arbetet med införande av gemensam luftlägesbild, etablerande av en kvalificerad flygövning (Northern Flag), förenklad tillståndshantering och alternativbaser för flyg samt förbereda inför det svenska Nordefco-ordförandeskapet 2019.

Genomförandet av försvarssamarbetet med Danmark fortsätter i linje med samförståndsavtalet. Likaså avser regeringen stärka det försvarspolitiska samarbetet med Norge bl.a. avseende totalförsvar och krishantering liksom övning, utbildning och försvarsmateriel.

Sverige ska fortsatt bidra till det nordisk-baltiska kapacitetsbyggandestödet Nordic Baltic Capacity-Building Initiative (NBAP). Under 2018 bör samarbetet utvidgas till att, utöver Ukraina och Georgien, omfatta även Moldavien.

3.3.6 Personalförsörjning

Att stärka krigsförbandens krigsduglighet utgör grunden för regeringens överväganden rörande Försvarsmaktens personalförsörjning. Försvarsmakten har i uppdrag att, inom given ekonomisk ram, planera för att genomföra grundutbildning med värnplikt för minst 4 000 personer per år 2018 och 2019. Personalförsörjningen ska så långt som möjligt bygga på den enskildes intresse, motivation och vilja. Grundutbildningen bör så långt möjligt genomföras av hela underenheter i krigsförbanden i en tydlig förbandsomsättningsmodell i syfte att höja krigsdugligheten hos krigsförbanden. Som en del i totalförsvarsöverenskommelsen 2018 utökas antalet kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän de närmsta åren i syfte att öka tillgängligheten. Därutöver ökas antalet individer som grundutbildas 2020.

Regeringen kommer att följa att förändringarna inom det nya personalförsörjningssystemet genomförs på ett systematiskt och sammanhållet sätt. Återinförandet av mönstring och grundutbildning med värnplikt ställer krav på tydlig information från Försvarsmakten och Totalförsvarets rekryteringsmyndighet till berörda totalförsvarspliktiga.

Regeringen föreslår i avsnitt 3.4 att riksdagen beslutar om en ökning av anslaget 1:6 *Totalförsvarets rekryteringsmyndighet* genom en överföring av medel från anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*. Rekryteringsmyndighetens anslag ska bl.a. finansiera de kostnader som följer av den återupptagna verksamheten med mönstring av värnpliktiga samt en utökning av antalet provningstillfällen för totalförsvarspliktiga.

För att bidra till en större rekryteringsbas och därmed bredda kompetensen inom myndigheten anser regeringen att det är av särskild vikt att Försvarsmakten fortsätter vidta åtgärder för att öka andelen kvinnor på alla nivåer i myndigheten. Regeringen kommer att följa Försvarsmaktens och Totalförsvarets rekryteringsmyndighets arbete med att åstadkomma en jämnare könsfördelning i Försvarsmakten. Likaså följer regeringen de båda myndigheternas arbete med jämställdhetsintegrering av verksamheten.

2015 års personalförsörjningsutredning överlämnade i september 2016 betänkandet En robust personalförsörjning av det militära försvaret (SOU 2016:63). Utredningen föreslog bl.a. att regeringen borde genomföra en översyn av regelverket för medinflytandet för totalförsvarspliktiga i syfte att utreda hur medinflytandet bäst garanteras och genomförs utifrån dagens behov och förutsättningar. Den 11 juli 2017 gavs ett uppdrag att genomföra en översyn av förordningen (1995:808) om medinflytande för totalförsvarspliktiga. Uppdraget ska redovisas senast den 6 oktober 2017.

Regeringen har tidigare, bl.a. i den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109), gett uttryck för behovet att skapa flera vägar in till officersyrket. Försvarsmakten har i budgetunderlaget för 2018 lämnat förslag till hur detta kan ske samt hur den högre officersutbildningen fortsatt bör utvecklas. Regeringen bedömer att merparten av föreslagna åtgärder ligger i linje med inriktningspropositionen. Vidare bedömer regeringen att merparten av föreslagna åtgärder kan beslutas av myndigheten. Till följd av tillskotten i totalförsvarsöverenskommelsen 2018 kommer antalet platser på officersutbildningen att utökas, både för officerare och för reservofficerare.

Regeringen ser det som angeläget att stärka reservofficerssystemet, bl.a. genom att Försvarsmakten tydliggör reservofficerarnas betydelse

för och roller inom främst krigsförbandens verksamhet men även genom att utbildningsvolymer för reservofficerare successivt ökas.

I avsnitt 3.2.2 redovisades inrättandet av Försvarmaktens Veterancentrum. Regeringen vill särskilt understryka veteranernas insatser för Sverige samt Försvarmaktens veteran- och anhörigverksamhets stora betydelse.

Den frivilliga försvarsverksamheten är betydelsefull för totalförsvarets folkförankring och för utvecklingen av krigsförbandens operativa förmåga. Regeringen följer därför hur Försvarmakten och andra myndigheter analyserar behov av och möjligheter att krigsplacera personal från frivilliga försvarsorganisationer, liksom de frivilliga försvarsorganisationernas förutsättningar att kunna tillgodose efterfrågan.

Regeringen kommer särskilt följa rekryteringen till krigsförbanden, krigsplacering av personal samt myndighetens arbete med repetitionsutbildning.

3.3.7 Materiel- och logistikförsörjning

Strategisk styrning av materielförsörjningen

Materielförsörjningen ska bidra till att krigsförbanden är utrustade och krigsdugliga. Implementeringen av en ny process för planering, beslut och uppföljning av investeringar i försvarsmateriel fortsätter. Regeringen lämnar förslag till investeringsplaner för åren 2018–2023. Planerna omfattar investeringar med ekonomiskt utfall i den perioden.

Som underlag för försvarsberedningens rapport avseende den försvarspolitiska inriktningen efter 2020 har regeringen tillsatt en särskild utredare för att se över Försvarmaktens långsiktiga materielbehov (dir. 2016:110). Uppdraget ska redovisas senast den 28 februari 2018.

Under innevarande och nästkommande försvarsinriktningsperiod utgör anskaffningarna av JAS 39E, nästa generations ubåt (A26), nytt medelräckviddigt luftvärnsystem samt förnyelse av sensorkedjan de enskilt största materielanskaffningarna.

Regeringen kommer att följa myndigheternas effektivisering av processer och rutiner för att minska ledtider och risker i materielförsörjningen.

Försvarssektorn ska fortsätta minska sitt fossilberoende. Det är i linje med Sveriges mål

om att vara klimatneutralt senast år 2045, men sker även av säkerhetspolitiska skäl.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2017 uppdragit åt Försvarets materielverk att utveckla miljökrav för att bidra till konsumtionsmönster av varor och tjänster som orsakar så små miljö- och hälsoproblem som möjligt.

Logistik för högre försvarsberedskap

Regeringens förslag: Riksdagen bemyndigar regeringen att fatta beslut om organiseringen m.m. av den verksamhet som bedrivs inom ramen för materiel- och logistikförsörjningen i enlighet med den inriktning som regeringen redogör för i denna proposition.

Regeringens bedömning: Regeringen delar i allt väsentligt bedömningarna i betänkandet Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88). I enlighet med den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109) ska materiel- och logistikförsörjningen vara ett medel för att stödja krigsförbanden i uppbyggnaden av deras operativa förmåga och möjliggöra för krigsförbanden att utföra sina uppgifter i fred och vid höjd beredskap. Materiel- och logistikförsörjningen till Försvarmakten bör därför utformas utifrån regeringens operativa krav på Försvarmaktens krigsorganisation.

Försvarmakten bör överta ansvaret för den verksamhet som bedrivs inom verksamhetsområdet förråd, service och verkstäder samt ansvaret för att driftstyra myndighetens materiel. Dessa funktioner bör föras över till Försvarmakten från Försvarets materielverk.

Försvarmaktens besluts- och beställarfunktioner bör förstärkas.

Försvarets materielverk bör disponera anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Anslaget bör delas in i två anslagposter, en för leverantörsutgifter för leveranser och en för Försvarets materielverks direkta utgifter i materielprojekten. Ett beställningsbemyndigande bör vara knutet till posten för leverantörsutgifter.

Försvarets materielverks indirekta utgifter för ledning, verksamhetsplanering, lokaler, it m.m. bör finansieras över ett nytt förvaltningsanslag.

Utredningens förslag: Utredningen Översyn av materiel- och logistikförsörjningen till Försvarsmakten (Fö 2015:01) lämnade i december 2016 sitt betänkande Logistik för högre försvarsberedskap (SOU 2016:88).

Av utredningens direktiv framgår att en särskild utredare ska se över materiel- och logistikförsörjningen för att det ska bli möjligt för regeringen att, i enlighet med den försvarspolitiska inriktningspropositionen och med tillgängliga resurser, utforma och organisera verksamheten i syfte att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att logistik-tjänsterna ska kunna styras och följas upp av Försvarsmakten. Uppdraget omfattar även Statskontorets och Ekonomistyrningsverkets iakttagelser avseende den finansiella och verksamhetsmässiga styrningen samt myndighetsförordningens krav på ledningens ansvar, m.m.

Utredningens förslag innebär i huvudsak att:

- Försvarsmakten föreslås överta ansvaret för den verksamhet som bedrivs inom verksamhetsområdet förråd, service och verkstäder. Försvarsmakten föreslås även överta ansvaret för att driftstyra och vidmakthålla myndighetens materiel. Försvarsmakten föreslås vidare överta ansvaret för upphandling av varor och tjänster inom logistikförsörjningen. Förslagen innebär att dessa funktioner förs över till Försvarsmakten från Försvarets materielverk.
- Försvarsmaktens kapacitet att beställa materiel förstärks genom att beställarkompetens förs över från Försvarets materielverk.
- Försvarets materielverk föreslås disponera anslag 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, men styrt av regeringens beslut om Försvarsmaktens investeringsplan och Försvarsmaktens beställningar. Anslaget föreslås delas in i två anslagsposter, leverantörsutgifter för leveranser respektive Försvarets materielverks direkta utgifter i materielprojekten. Utredningen rekommenderar även att Försvarsmakten får disponera en anslagspost för viss anskaffning.
- Försvarets materielverks indirekta utgifter för ledning, verksamhetsplanering, lokaler, IT m.m. föreslås finansieras över ett nytt förvaltningsanslag.

Försvarsmakten och Försvarets materielverk har i mars 2017 kommit in med särskilda budgetunderlag med beräkningar av anslag m.m. utifrån den finansiella modell som föreslås i utredningen (Fö2017/00064/MFU, Fö2017/00065/MFU).

Utredningens betänkande (SOU 2016:88) har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Försvarsdepartementet (Fö2016/01624/MFU).

Remissinstansernas synpunkter:

Försvarsmakten tillstyrker i allt väsentligt utredningens samtliga förslag om fördelning av uppgifter, ansvar och befogenheter. Försvarsmakten menar att utredningens förslag skapar väsentligt bättre förutsättningar för att Försvarsmakten ska kunna ta ett helhetsansvar för försvarsförmågan i fred, kris och krig. Försvarsmakten framför att det är angeläget att förändringarna genomförs skyndsamt.

Försvarets materielverk avråder från utredningens förslag om ansvar för vidmakthållande och upphandling mot bakgrund av olika frågor kopplade till bl.a. affärsmässighet, rättstillämpning och kompetensförsörjning. Försvarets materielverk bejakar dock att de delar av verksamheterna inom förråd, service och verkstäder som bör ingå i Försvarsmaktens krigsorganisation bör kunna överföras till Försvarsmakten liksom utredningens förslag om finansiell styrning, med reservation för den tid som behövs för förberedelser.

Av övriga remissvar framgår bl.a. följande.

Riksrevisionen välkomnar det utökade ansvar Försvarsmakten ges för logistikförsörjning och dess ökade kapacitet och kompetens inom materielförsörjningen.

Riksgäldskontoret välkomnar utredningens förslag och är särskilt positivt till att myndigheternas verksamhetsansvar i större utsträckning ska motsvara deras finansiella ansvar.

Ekonomistyrningsverket tillstyrker utredningens förslag och framhåller att utredningen har omhändertagit påtalade brister i styrningen.

Arbetsgivarverket framhåller vikten av att beslut fattas i god tid inom den tänkta tidsramen för förändringarna och erinrar om bestämmelserna i lagen om anställningsskydd.

Statskontoret anser att utredningens huvudsakliga förslag och rekommendationer bör genomföras i sin helhet och att de skapar goda förutsättningar för att rätta till uppmärksammade problem i styrningen.

Upphandlingsmyndigheten anser att det kan finnas risker med uppdelningen av ansvaret för upphandling mellan de båda berörda myndigheterna. Upphandlingsmyndigheten menar att det kommer att krävas en tydlig rollfördelning och omfattande samverkan mellan myndigheterna i frågor om materiel- och logistikförsörjningen och beställningsrutiner.

Fortifikationsverket tillstyrker utredningens rekommendation om att Försvarsmakten får disponera en anslagspost för viss anskaffning.

Konkurrensverket har inga synpunkter på betänkandet.

Försvarsförbundet vill uppmärksamma att berörda anställda är förändringströtta.

Officersförbundet menar att regeringen snarast bör besluta om genomförande av utredningens förslag och rekommendationer.

Seko, Service- och kommunikationsfacket, var negativa till 2012 års beslut och anser det lämpligt att logistikfunktioner koncentreras till Försvarsmakten.

Sveriges akademikers centralorganisation (SACO-S) vid Försvarsmakten delar utredningens förslag, medan föreningen vid Försvarets materielverk är mer negativ. Man betonar betydelsen av personalfrågorna i den fortsatta processen.

Föreningen SME-D framhåller att utredningens förslag är motiverade och väl underbyggda.

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) välkomnar utredningen och stödjer många av de förtydliganden i relationen mellan myndigheterna som föreslås, samt ser positivt på att utredningens förslag kan bidra till att öka försvarets operativa förmåga. SOFF lyfter dock fram vissa affärsmässiga och kompetensmässiga risker med föreslagen uppdelning av upphandlingsansvaret.

Vidare har företagen *Saab AB* och *GKN Aerospace Sweden AB* på eget initiativ kommit in med yttranden. Båda företagen är i huvudsak positiva till utredningens förslag. Saab konstaterar dock att betänkandets förslag om uppdelning av upphandlingsansvaret ställer stora krav på samordning mellan myndigheterna.

Skälen för regeringens förslag: Det är regeringens uppfattning att förslagen i betänkandet *Logistik för högre försvarsberedskap* (SOU 2016:88) i allt väsentligt bidrar till en förbättrad och mer ändamålsenlig materiel- och logistikförsörjning. Regeringen delar därmed bedömningen i betänkandet att Försvarsmaktens

operativa förmåga, och ytterst förmågan till väpnad strid, ska vara ett överordnat mål i förhållande till en sammanhållen materiel- och logistikförsörjning, som är grunden för den nuvarande styrmodellen.

Riksdagens beslut 2012 om försvarslogistikens framtida utformning (prop. 2011/12:86, bet. 2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291) fattades i ett omvärldsläge som sedan dess successivt har försämrats. Som framhållits i den försvarspolitiska inriktningspropositionen och föregående rapport från försvarsberedningen (Ds 2014:20) är det nödvändigt att öka den operativa förmågan i krigsförbanden.

Den verksamhet som bedrivits inom förråd, service och verkstäder bedöms ha genomgått produktivitetshöjande åtgärder sedan 2012. Regeringen bedömer dock att det av beredskapsskäl är mer lämpligt att denna logistikverksamhet organiseras under Försvarsmakten. Myndigheternas förändringsarbete har inte inneburit de besparingar som förutsattes och mycket kvarstår för myndigheterna för att slutligen kunna implementera de tänkta arbetsätten mellan myndigheterna (se avsnitt 3.2.2). Omorganisationen bör kunna genomföras inom första halvåret 2018, förutsatt att riksdagen fattar beslut i enlighet med regeringens förslag. Vid förändringen ska Försvarsmakten och Försvarets materielverk beakta 6 b § lagen (1982:80) om anställningsskydd. Regeringen kommer att följa upp hur den fortsatta verksamheten organiseras vid Försvarsmakten där frågor om kompetensförsörjningen för såväl den militära som den civila kompetensen är av stor vikt.

Den förstärkning av Försvarsmaktens besluts- och beställarfunktioner som föreslås av utredningen är angelägen för att ytterst tydliggöra kopplingen mellan regeringens krav på Försvarsmaktens operativa förmåga och materiel- och logistikförsörjningen. Försvarsmaktens förmåga att kravställa och utforma krigsförbandens materiel bör öka. Den föreslagna förstärkningen bör därför genomföras. Försvarets materielverk har dock i sitt remissvar påtalat svårigheten i att bryta ut integrerade funktioner ur den organisation som Försvarets materielverk byggt upp sedan 2012. Förstärkningen bör göras med beaktande av vad Försvarets materielverk anför.

Det är också angeläget att justera den finansiella styrningen och därför besluta i enlighet med utredningens förslag i den delen, vilket understryks av remissvaren från

Riksrevisionen, Riksgäldskontoret, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret m.fl. Förändringen innebär att anslagsavräkning och ekonomisk uppföljning tydligare kommer att avspegla relationen mellan staten och leverantörerna. Styrningen fokuseras på genomförande av leveranser i förhållande till Försvarmaktens investeringsplan samt riksdagens och regeringens beslut om materielinvesteringar. Regeringen konstaterar i detta sammanhang att utredningens förslag till ny styrmodell står i samklang med det fortsatta genomförandet av den föregående investeringsplaneringsutredningens förslag (SOU 2014:15, prop. 2015:16:1 utg.omr. 6, bet.2015/16:FöU1, rskr. 2015/16:115) och de förändringar av anslagsstrukturen som genomfördes 2017.

Regeringen bedömer dock att myndigheterna behöver medges att under ytterligare ett år förbereda införandet av den ändrade finansiella styrmodellen. Regeringen avser därför att först i budgetpropositionen för 2019 lämna budgetförslag i enlighet med utredningens förslag.

När det gäller betänkandets förslag om fördelning av ansvar för vidmakthållande och upphandling gör regeringen följande bedömning.

Det är viktigt att Försvarmakten, i likhet med vad som framhålls i den försvarspolitiska inriktningspropositionen, kan styra och följa upp verksamheten för att vidmakthålla krigsmaterielen. I betänkandet framhålls att ansvar för vidmakthållande av krigsmateriel förutsätter befogenhet och kapacitet att upphandla sådana varor och tjänster. Samtidigt framhålls i betänkandet att förslagen kan innebära vissa affärsmässiga risker som ställer krav på ökad samordning mellan myndigheterna.

Fördelningen av ansvar vad gäller vidmakthållande och upphandling måste analyseras bl.a. vad gäller ansvars- och rollfördelning, samordning, legala aspekter, förhållandena mot leverantörsledet, affärsmässighet och kompetensförsörjning.

Ovanstående frågeställningar har uppmärksamats i såväl remissbehandlingen som den därpå följande beredningen i Regeringskansliet. Mot bakgrund av beredningskravet i 7 kap. 2 § regeringsformen bedömer regeringen att det är nödvändigt att konsekvenserna av och riskerna med den föreslagna uppdelningen belyses och analyseras vidare innan regeringen kan ta ställning till förslagen i dessa delar.

Regeringen avser att återkomma med förslag i dessa frågor i budgetpropositionen för 2019.

Genom att genomföra förslag med anledning av betänkandet senast fr.o.m. 2019 kan den nya styrmodellen utgöra en grund för försvarsberedningens bedömningar och förslag inför kommande försvarsinriktningsperiod.

Regeringen avser att följa upp och utvärdera den nya styrmodellen och myndigheternas genomförande.

Riksdagens beslut om försvarslogistikens utformning med anledning av proposition 2011/12:86 (bet. 2011/12:FöU9, rskr. 2011/12:291) upphör således härmed att gälla i berörda delar.

Organisationsförändringen under 2018 berör uppskattningsvis som mest 1 600 personer vid Försvarets materielverk.

Väsentliga säkerhetsintressen

I den försvarspolitiska inriktningspropositionen bedömde regeringen att stridsflygförmågan och undervattensförmågan är tydliga exempel på områden av väsentlig betydelse för Sveriges försvar. Vidare bedömde regeringen att det även inom andra områden kan finnas delar av system som kan betraktas som väsentliga säkerhetsintressen. Regeringen aviserade avsikten att fortsätta arbetet med utgångspunkter och mål som rör väsentliga säkerhetsintressen.

Totalförsvarets behov är vägledande för det fortsatta arbetet. I en konflikt med en kvalificerad motståndare är tillgången till inhemsk teknisk kompetens och avancerade materiel-system av stor betydelse. Inom vissa områden kan det vid höjd beredskap, och då ytterst krig, vara svårt att säkerställa tillgång till relevant kompetens och materiel från utländska samarbetspartners, varför denna bör finnas tillgänglig i Sverige. Det är därför betydelsefullt att för vissa områden upprätthålla nationell integritet och självständighet i förhållande till andra stater.

Sverige bör exempelvis kunna skydda de system och delsystem där effekten av yttre påverkan såsom störning, avlyssning och falsksignalering ger stora negativa effekter för totalförsvarets sammantagna förmåga. Mot denna bakgrund bedömer regeringen att även integritetskritiska delar av ledningssystem-

området såsom sensorer, telekrig och krypto bör vara ett för Sverige väsentligt säkerhetsintresse.

Även fortsättningsvis kan det inom andra områden finnas delar av system vilka kan betraktas som väsentliga säkerhetsintressen. En annan faktor som bör beaktas i sammanhanget är kopplad till Sveriges internationella materiel- och logistiksamarbeten. Av den försvarspolitiska inriktningspropositionen framgår att det är av yttersta vikt att de samarbeten som Sverige väljer att ingå i bestäms utifrån en bedömning som inbegriper såväl dess bidrag till Försvarsmaktens operativa förmåga som en säkerhetspolitisk helhetsbedömning. Utifrån dessa ingångsvärden kan det under vissa omständigheter också vara så att totalförsvarets behov eller förhållandet till annan stat rörande ett visst system eller en viss förmåga kan vara av sådan betydelse för landets säkerhet att de utgör väsentliga säkerhetsintressen.

Regeringen kommer fortsätta att analysera hur Sveriges säkerhetsintressen bäst tillgodoses samt utnyttja de möjligheter som ges för att skydda ett väsentligt säkerhetsintresse. En utgångspunkt för det fortsatta arbetet är att totalförsvarets behov samt statens krav på kostnadseffektivitet, rationalitet och ekonomisk balans tillgodoses.

Internationellt materiel- och logistiksamarbete

Försvaret är en nationell angelägenhet vilket återspeglas i varje nations val av säkerhetspolitisk lösning i materielförsörjningen, till exempel vad gäller synen på försörjningstrygghet och militära förmågor. De internationella samarbeten som Sverige ingår ska värderas utifrån hur samarbetet bidrar till Försvarsmaktens operativa förmåga på kort och lång sikt samt utifrån en säkerhetspolitisk helhetsbedömning.

Regeringen anser att det fortsatta arbetet inom EU avseende industri- och marknadsfrågor bör beakta försvarsmaterielmarknadens särart och behovet att tillgodose medlemsstaternas säkerhetsintressen inom ramen för den gemensamma marknaden, samt att tredje part inte bör exkluderas. Regeringen avser fortsatt arbeta för att de initiativ som EU-kommissionen presenterat ska utformas så att det bidrar till att stärka det svenska totalförsvarets behov och operativa förmåga. Det gäller bland annat den Europeiska försvarsfonden (EDF), där bland annat det

europiska försvarsindustriella programmet (EDIDP) ingår. Regeringen avser även att inom materiel- och logistikområdet upprätthålla och fördjupa samarbetet med Förenta staterna.

Regeringen konstaterar att det inom ramen för Försvarsmaktens förbandsverksamhet förekommer in- och utlåning av materiel och tjänster till stöd för genomförandet av samarbeten, övningar och operationer med andra länder. Denna typ av åtgärder, och de kostnader detta kan föranleda, är en förutsättning för att på ett effektivt sätt kunna genomföra exempelvis internationella övningar eller operationer. Mot bakgrund av fördjupningen av internationella samarbeten, som syftar till att stärka Sveriges försvars- och säkerhetspolitik, understryks betydelsen av att fortsätta sådan in- och utlåning inom ramen för den löpande verksamheten och befintliga anslag.

Exportstöd

Regeringen bedömer att exportstödande verksamhet bör användas som ett medel för att främja en kostnadseffektiv materielförsörjning och därmed bidra till Försvarsmaktens operativa förmåga. Detta bedöms som särskilt betydelsefullt inom undervattens- och stridsflygsområdet. Fortsatt exportrelaterad verksamhet är också angelägen för artillerisystem Archer.

Regeringen anser att en grundläggande utgångspunkt för statens engagemang i exportstöd är att det finns en tydlig koppling till Försvarsmaktens operativa förmåga, på kort och lång sikt. Det exportstöd som staten genomför kommer därför under 2018 att utgå från en försvars- och säkerhetspolitisk helhetsbedömning som inbegriper konsekvenserna för Försvarsmaktens operativa förmåga. Det ska också finnas ett förhandsbesked från Inspektionen för strategiska produkter om den tilltänkta exporten eller samarbetet är kontrollerat enligt krigsmateriellagen (1992:1300).

3.3.8 Forskning och utveckling

Forskning och utveckling på försvarsområdet ska bidra till att stödja utvecklingen av Försvarsmaktens operativa förmåga och öka dess möjligheter att möta framtida hot. För att upprätthålla

denna förmåga inom totalförvarsområdet föreslår regeringen ökade resurser från 2018. Regeringen ser fortsatt positivt på civil-militära samarbeten för att främja effektiviteten i forskningsverksamheten. Även internationell forskningssamverkan som utgår från en säkerhetspolitisk helhetsbedömning är av betydelse för att uppnå högre effektivitet. Regeringen verkar för att det europeiska försvarsforskningsprogrammet (EDRP) utformas dels så att medverkan av svenska aktörer underlättas, dels så att programmet bidrar till svensk förmågeutveckling.

Den 15 december 2016 mottog regeringen Forsvarsforskningsutredningens betänkande Forskning och utveckling på försvarsområdet (SOU 2016:90). I betänkandet framförs förslag om tillförsel av anslagsmedel till försvarsforskningen och även förslag rörande styrning, uppföljning och samverkan på området. Regeringen avser återkomma till riksdagen med de förslag som kan bli aktuella med anledning av den fortsatta beredningen av betänkandet.

3.3.9 Internationella insatser

Genom att delta i internationella militära krishanteringsinsatser och kapacitetsbyggande verksamhet bidrar Sverige till fred, säkerhet och stabilitet, inklusive respekt för folkrätt och mänskliga rättigheter, samt främjande av jämställdhet och till att motverka hot från stater och icke-statliga aktörer mot svensk och internationell säkerhet.

Det påvisar även att Sverige är en solidarisk, trovärdig och ansvarstagande partner, som bygger säkerhet tillsammans med andra. Det är ett sätt att bidra till fördjupat samarbete med länder och organisationer som är viktiga för säkerheten i vårt närområde. Svenskt deltagande i internationella militära krishanteringsinsatser bör genomföras med Försvarmaktens ordinarie krigsförband eller delar av dessa.

Det svenska bidraget till Minusma (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali) bör enligt regeringens bedömning likt innevarande år fortsatt utgöra en del av insatsens underrättelseenhet och innehålla för verksamhetens genomförande nödvändiga skydds- och logistikfunktioner. Säkerhetsläget i insatsområdet är alltså oförutsägbart.

Regeringen följer utvecklingen och har beredskap att vidta åtgärder om så krävs.

Sverige stödjer den globala koalitionen ansträngningar för att besegra Daesh i Irak. Regeringens inriktning är att under 2018 fortsätta med det svenska bidraget. Regeringen avser återkomma med en proposition till riksdagen.

Regeringen anser att Sverige fortsatt bör genomföra insatser för säkerhetssektorreform (SSR) och militärt kapacitetsbyggande. Regeringen anser att Sverige ska stödja utvecklingen av de afghanska säkerhetsstrukturernas förmåga att hantera säkerheten i Afghanistan genom att fortsatt bidra till Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission under 2018. Regeringen avser återkomma med en proposition till riksdagen.

Regeringen anser att Sverige fortsatt ska bidra till att utveckla EU:s krishanteringsinsatser i enlighet med regeringens ambition att förstärka EU:s förmåga att hantera kriser i hela insatspektret. Inriktningen är att Sverige bl.a. ska bidra till EU:s träningsmissioner EUTM Mali, EUTM Somalia och EUTM RCA (Centralafrikanska republiken). Insatsernas syfte är att utbilda personal inom ländernas säkerhetsstyrkor.

Regeringen anser vidare att Sverige fortsatt bör stödja EU:s maritima insatser EUNAVFOR Sophia och Atalanta.

Sverige ska även fortsatt bidra till SSR- och kapacitetsbyggande verksamhet i Ukraina, Georgien och Moldavien. Syftet med verksamheten ska ses som en del av det svenska stödet mot en mer effektiv och transparent offentlig förvaltning. Förutom bilateralt stöd kompletteras verksamheten med stöd från övriga nordiska och baltiska länder, vilket skapar samordnat nordiskt-baltiskt stöd till projekten.

Sverige bör fortsatt genomföra insatser för säkerhetssektorreform (SSR) och militärt kapacitetsbyggande. Sverige ska vid de internationella militära krishanteringsinsatserna stödja och påskynda ansträngningarna att genomföra FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 från år 2000 om kvinnor, fred och säkerhet samt säkerhetsrådsresolution 1820 från 2008 om sexuellt våld i konflikter. Genomförandet av resolutionerna bidrar till att nå regeringens målsättningar för försvars-, utrikes-, utvecklings- och jämställdhetspolitiken. Försvarmaktens deltagande i internationella insatser bidrar till att uppnå berörda mål och delmål i Agenda 2030.

3.3.10 Organisatoriska förändringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att inrätta Gotlands regemente som organisationsenhet i Försvarsmakten och lokalisera det till Visby.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen bedömer med anledning av det förändrade säkerhetsläget i närområdet att det finns behov av en samlad militär ledning på Gotland. Därmed bör Gotlands regemente, med lokalisering i Visby, inrättas från och med 2018. Försvarsmakten bedömer att förslaget kan genomföras inom tilldelade ekonomiska ramar. Inrättandet av Gotlands regemente kommer att bidra till att förenkla och förbättra såväl försvarsmakts-interna lednings- och lydnadsförhållanden som totalförsvarssamverkan med civila aktörer för den militära verksamheten på Gotland. Gotlands regemente föreslås utgöra en egen organisationsenhet.

3.3.11 Övrigt

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att den behöver klargöra försvarsmusikens uppgift genom att göra ett tillägg i förordningen (2007:1266) med instruktion till Försvarsmakten (bet. 2016/17:FöU6, punkt 16, rskr. 2016/17:176). Där lyder texten i dag att ”Försvarsmakten ska medverka i statsceremonier”. Regeringen konstaterar att det finns samsyn kring försvarsmusikens roll. Styrdokumenten till myndigheterna ses kontinuerligt över och justeras vid behov. Regeringen bedömer inte att något sådant behov föreligger och anser därmed att tillkännagivandet är slutbehandlat.

3.4 Budgetförslag

3.4.1 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tabell 3.5 Anslagsutveckling 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

2016	Utfall	26 193 748	Anslags-sparande	-157 343
2017	Anslag	32 858 082 ¹	Utgifts-prognos	32 613 420
2018	Förslag	34 940 784		
2019	Beräknat	35 088 543 ²		
2020	Beräknat	36 641 273 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 34 548 991 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 35 481 799 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera utbildnings- och övningsverksamhet för utvecklingen av Försvarsmaktsorganisationen, planering, insatser samt försvarsunderrättelseverksamhet. Anslaget får vidare användas till att finansiera åtgärder med avsikt att bibehålla materielens eller anläggningens tekniska förmåga eller prestanda samt åtgärder för att upprätthålla minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer samt för stöd till veteran- och anhörigorganisationer. Även fasta kostnader för multinationella samarbeten får finansieras från detta anslag. Anslaget får vidare användas för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till exportfrämjande åtgärder inom försvarssektorn.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för vidmakthållande av försvarsmateriel för 2018–2023 godkänns som riktlinje för Försvarsmaktens investeringar.

Skälen för regeringens förslag: Investeringsplanen är regeringens förslag till inriktning för vidmakthållande av befintliga investeringar för åren 2018–2023 och dess struktur bygger på investeringsplaneringsutredningens (SOU

2014:15) förslag. Förslaget till inriktning utgår från den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109). Beloppen per område är regeringens bedömning av investeringsplanens omfattning och inriktning för perioden 2018–2023. Regeringen anser att förslaget bör ses i ett helhetsperspektiv kopplat till målen för det militära försvaret, krigsförbandens krigsduglighet och Försvarsmaktsorganisationens utveckling.

Regeringen kommer årligen återkomma till riksdagen med en uppdatering av inriktningen för det aktuella budgetåret och de efterföljande sex åren. Regeringen kommer att redovisa en ny investeringsplan för den då aktuella tolvårsperioden efter det att riksdagen fattat beslut om nästa försvarspolitiska proposition.

Tabell 3.6 Investeringsplan för anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Anskaffning och utveckling av nya investeringar anslaget 1:1								
Arméstridskrafter	961	561	939	975	957	763	822	862
Marinstridskrafter	1 042	759	1 208	863	1 111	910	853	891
Flygstridskrafter	3 008	2 212	2 211	1 865	2 039	2 237	2 222	2 299
Operativ ledning	1 487	1 232	1 084	1 221	1 266	1 358	1 389	1 361
Logistik	350	876	829	1 092	835	840	804	945
Stödfunktioner	52	1 215	1 187	1 330	1 311	1 214	1 441	1 423
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	6 900	6 855	7 458	7 346	7 519	7 322	7 531	7 781
<i>Varav projektrelaterade myndighetskostnader (FMV)</i>	<i>916</i>	<i>979</i>	<i>1 081</i>	<i>1 057</i>	<i>1 077</i>	<i>1 025</i>	<i>1 025</i>	<i>1 025</i>
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>1 555</i>	<i>1 545</i>	<i>1 595</i>	<i>1 560</i>	<i>1 589</i>	<i>1 512</i>	<i>1 512</i>	<i>1 512</i>
Finansiering								
Anslag (indelad per anslag/anslagspost)	6 900	6 855	7 458	7 346	7 519	7 322	7 531	7 781
Summa finansiering	6 900	6 855	7 458	7 346	7 519	7 322	7 531	7 781

Källa: Försvarsmakten och egna beräkningar.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 17 100 000 000 kronor 2019–2024.

Skälen för regeringens förslag: I förslaget till bemyndigande för 2018 ingår objekt med ekonomiskt utfall fr.o.m. 2019 som redan beställts (utestående åtaganden) och objekt som

planeras beställas under 2018 (nya åtaganden). Anskaffningar inom anslaget hänför sig till vidmakthållande av tidigare investeringar i materiel och anläggningar. Verksamheten omfattar bl.a. underhåll av Försvarsmaktens materiel och anläggningar som inte är av löpande eller driftskaraktär. Verksamheten bidrar därmed till att uppfylla målen för det militära försvaret och bibehålla krigsförbandens krigsduglighet.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 17 100 000 000 kronor 2019–2024.

Tabell 3.7 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021–2024
Ingående åtaganden	19 482 653	16 143 936			
Nya åtaganden	2 942 633	7 381 775			
Infriade åtaganden	-6 281 350	-6 440 834	-5 675 879	-4 645 512	-6 763 486
Utestående åtaganden	16 143 936	17 084 877			
Erhållet/förslaget bemyndigande	18 000 000	17 100 000			

Anm: Åtaganden för 2017 omfattar även åtaganden som flyttats från anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar.

Redovisning av vidmakthållande och avveckling

Förslaget till investeringsplan utgörs väsentligen av större vidmakthållande som Försvarmakten har beställt under 2017 eller tidigare, samt avser att beställa inom försvarsperioden enligt den nuvarande planeringen.

Tabell 3.8 Redovisning av vidmakthållande och avveckling

Materielområde	Beställning
Arméstridskrafter	Återanskaffning av Grk ammunition
	Vidmakthållande Stridsfordonsystem
	Återanskaffning 5,56 ammunition
	Återanskaffning finkaliberammunition
Marinstridskrafter	Vidmakthållande sensorer
	Vidmakthållande sjöinformationssystem
	Vidmakthållande ubåt och ubåtsräddningssystem
	Vidmakthållande sjöstridssystem
Flygstridskrafter	Vidmakthållande JAS 39C/D
	Vidmakthållande stridsflygsystem
	Vidmakthållande helikoptersystem
	Vidmakthållande transportflygsystem
	Vidmakthållande flygbassystem
	Vidmakthållande ledningssystem flyg
Operativ ledning	Vidmakthållande gemensamt ledningsstöd
	Vidmakthållande fast nät
	Vidmakthållande signalskydd och it-säkerhet
Logistik	Vidmakthållande personligt utrustningssystem
	Vidmakthållande logistikledningssystem
Stödfunktioner	Återanskaffning reservmateriel

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. För att lägga grunden för en ökad militär förmåga och stärka Försvarmaktens förmåga att möta ett

väpnat angrepp mot Sverige föreslås anslaget öka med 1 789 miljoner kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget ökas med 1 335 miljoner kronor respektive 1 339 miljoner kronor.

I syfte att finansiera den återupptagna mönstringens verksamheten föreslås anslaget minska med 134 miljoner kronor fr.o.m. 2018. Anslaget 1:6 *Totalförsvarets rekryteringsmyndighet* föreslås öka med motsvarande belopp.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar

I budgetpropositionen för 2016 aviserades en ökning av anslaget för att stärka den operativa förmågan i krigsförbanden. Till följd av detta ökas anslaget med 96 miljoner kronor 2018 och beräknas öka med 81 miljoner kronor 2019 och 326 miljoner kronor 2020. Av samma anledning föreslogs en omföring mellan anslag. Till följd av detta ökades anslaget med 300 miljoner kronor 2016 och 2017 och en motsvarande ökning föreslås för 2018. Fr.o.m. 2019 beräknas anslaget minska med 300 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för 2015 aviserades en ökning av anslaget i syfte att stärka Sveriges försvarsförmåga. Till följd av detta ökas anslaget med 155 miljoner kronor 2018 och beräknas öka med 535 miljoner kronor 2019 och 1 250 miljoner kronor 2020.

Tabell 3.9 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	32 533 082	32 533 082	32 533 082
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	500 485	1 016 369	1 579 956
Beslut	1 907 217	1 539 093	2 528 236
Varav BP18 ³	1 655 140	1 201 250	1 205 250
Varav ³			
Anslagsfinansiering av mönstring	-134 000	-134 000	-134 000
Totalförsvärsöverenskommelse från 2018	1 789 140	1 335 250	1 339 250
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	34 940 784	35 088 543	36 641 273

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 34 940 784 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 35 088 543 000 kronor respektive 36 641 273 000 kronor.

3.4.2 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tabell 3.10 Anslagsutveckling 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	995 502		86 578
2017	Anslag	1 132 851 ¹	Utgifts-prognos	1 064 888
2018	Förslag	1 147 159		
2019	Beräknat	1 164 770 ²		
2020	Beräknat	1 184 039 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 147 159 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 147 159 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för särutgifter för den verksamhet med förband utomlands som Försvarsmakten genomför efter beslut av riksdag och regering. Vidare får anslaget användas för Sveriges del av de gemensamma kostnader som kan komma att uppstå i samband med EU-ledda insatser internationellt, som finansieras via den s.k. ATHENA-mekanismen. Vidare får anslaget användas för särutgifter för Försvarsmaktens bidrag till insatser internationellt som inte innebär sändande av väpnad styrka till andra länder, förutom militär-observatörer, samt sekondering av personal till internationella stabsbefattningar kopplade till pågående insatser.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Tabell 3.11 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:2 Försvarsmaktens insatser internationellt

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	1 132 851	1 132 851	1 132 851
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	14 231	31 841	51 109
Beslut	77	78	79
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 147 159	1 164 770	1 184 039

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 1 147 159 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 164 770 000 kronor respektive 1 184 039 000 kronor.

3.4.3 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tabell 3.12 Anslagsutveckling 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

2016	Utfall	9 298 299	Anslags-sparande	-494 896
2017	Anslag	10 449 356 ¹	Utgifts-prognos	10 094 662
2018	Förslag	10 816 324		
2019	Beräknat	12 727 911 ²		
2020	Beräknat	13 038 986 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 12 522 652 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 620 674 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera utveckling, anskaffning, återanskaffning och avveckling av anslagsfinansierad materiel och anläggningar. Anslaget finansierar även åtgärder, avseende anslagsfinansierad materiel och anläggningar, där avsikten är att förändra teknisk förmåga eller prestanda inklusive förlängning av livstiden. Vidare får anslaget användas för finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror samt anskaffning med syfte att öka minsta bestånd av beredskapsvaror i lager. Anslaget finansierar omställnings- och avvecklingskostnader som kan komma att uppstå inom ramen för pågående omstrukturering av logistik- och materieförsörjningen samt forskning och utveckling.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för anskaffning av försvarsmateriel för 2018–2023 godkänns som riktlinje för Försvarsmaktens investeringar.

Skälen för regeringens förslag: Investeringsplanen är regeringens förslag till inriktning för anskaffning av materielinvesteringar 2018–2023 och dess struktur bygger på investeringsplaneringsutredningens förslag (SOU 2014:15). Förslaget till inriktning utgår från planerat materielbehov i enlighet med den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109).

Beloppen per område är regeringens bedömning av investeringarnas omfattning och inriktning för perioden 2018–2023 med utgångspunkt i nuvarande materiel-behov.

Regeringen anser att förslaget bör ses i ett helhetsperspektiv kopplat till målen för det militära försvaret, krigsförbandens krigsduglighet och Försvarsmaktsorganisationens utveckling.

Regeringen svarar för att riksdagen delges sådan information som är nödvändig för att riksdagen ska kunna utöva sin finansmakt. Osäkerheterna i enskilda materielanskaffningar är

alltjämt betydande. Förändringar av investeringsplanen, inom ramen för beslutat anslag och beställningsbemyndigande, är därför inte osannolika.

Regeringen kommer årligen återkomma till riksdagen med en uppdatering av inriktningen för det aktuella budgetåret och de efterföljande sex åren. Regeringen kommer att redovisa en ny investeringsplan för den då aktuella tolvårsperioden efter det att riksdagen fattat beslut om nästa försvarspolitiska proposition.

Tabell 3.13 Investeringsplan för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Milljoner kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021	Beräknat 2022	Beräknat 2023
Anskaffning och utveckling av nya investeringar anslaget 1:3								
Arméstridskrafter	1 404	1 933	1 980	3 165	3 791	2 994	2 417	2 297
Marinstridskrafter	1 710	1 318	2 563	3 027	1 913	1 647	2 438	2 374
Flygstridskrafter	4 690	4 517	3 654	4 175	4 834	5 659	5 730	5 902
Operativ ledning	1 205	1 329	1 401	1 296	1 124	996	769	952
Logistik	255	347	293	150	319	119	222	162
Stödfunktioner	34	945	1 115	1 087	1 233	1 162	1 001	890
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	9 298	10 389	11 006	12 900	13 214	12 577	12 577	12 577
<i>Varav projektrelaterade myndighetskostnader (FMV)</i>	<i>613</i>	<i>571</i>	<i>585</i>	<i>612</i>	<i>621</i>	<i>598</i>	<i>598</i>	<i>598</i>
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>6 668</i>	<i>6 615</i>	<i>8 397</i>	<i>9 442</i>	<i>10 454</i>	<i>10 075</i>	<i>10 075</i>	<i>10 075</i>
Finansiering								
Anslag	9 298	10 389	11 006	12 900	13 214	12 577	12 577	12 577
Summa finansiering	9 298	10 389	11 006	12 900	13 214	12 577	12 577	12 577

Källa: Försvarsmakten och egna beräkningar.

Redovisning av anskaffningar

Förslaget till investeringsplan utgörs huvudsakligen av större anskaffningar som Försvarsmakten har beställt under 2017 eller tidigare, samt avser att beställa inom försvarsperioden enligt den nuvarande planeringen.

Tabell 3.14 Redovisning av anskaffningar

Materielområde	Beställning
Arméstridskrafter	Anskaffning Archer
	Renovering av stridsvagn 122
	Fordonsburet granatkastarsystem
	Utökad pansarvärnsförmåga
	Renovering av stridsfordon 90
	Anskaffning av lastbilar
	Anskaffning av insatsförmåga luftvärn
Marinstridskrafter	Anskaffning av brobandvagn
	Anskaffning medelräckviddigt luftvärn
	Modifiering av korvetter Gävle/Sundsvall
	Åtgärder korvett typ Visby
	Halvtidsmodifiering av Spårö/Sturkö
	Anskaffning sjömålsrobot (marin)
	Anskaffning undervattenssensorer
	Anskaffning av Ubåt A-26
	Halvtidsmodifiering av ubåt typ Gotland
	Anskaffning av nytt lätt torpedsystem
Halvtidsmodifiering av stridsbåt 90	
Anskaffning bojbat	
Flygstridskrafter	Utveckling och anskaffning av JAS 39E
	Anskaffning sjömålsrobot (flyg)
	Livstidsförlängning TP84
	Anskaffning flygbasskydd
	Anskaffning av helikopter 14
Anskaffning av underhåll av helikopter 14	
Operativ ledning	Anskaffning av infoinfrastruktur
	Anskaffning yttäckande samband
Logistik	Anskaffning taktiska tält
Stödfunktioner	Systemledning gemensamt

Nytt medelräckviddigt luftvärnsystem

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att besluta om anskaffning av nytt medelräckviddigt luftvärnsystem.

Skälen för regeringens förslag: Omvärldsutvecklingen innebär fortsatt att tillgång till luftvärn med medellång räckvidd är väsentligt för Sveriges säkerhet. Anskaffning av ett nytt luftvärnssystem med medellång räckvidd fullföljs under kommande försvarsbeslutsperiod. Därmed utvecklas luftförsvarets samlade förmåga att möta den aktuella hotbilden.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 78 000 000 000 kronor 2019–2027.

Skälen för regeringens förslag: I förslaget till bemyndigande för 2018 ingår objekt med ekonomiskt utfall fr.o.m. 2019 som redan beställts (utestående åtaganden) och objekt som planeras beställas under 2018 (nya åtaganden). Försvarsmakten behöver besluta om anskaffning av materiel och anslagsfinansierade anläggningar som sträcker sig över flera år. Anskaffningarna bidrar till att uppfylla målen för det militära försvaret och säkerställa krigsförbandens krigsduglighet. Verksamheten omfattar även avveckling av tidigare investeringar i materiel samt utfasning av förbrukad eller utsliten materiel. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* besluta om beställningar och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 78 000 000 000 kronor 2019–2027.

Tabell 3.15 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021–2027
Ingående åtaganden	63 847 915	64 208 135	74 876 131			
Nya åtaganden	9 437 833	20 306 616	12 451 609			
Infriade åtaganden	-9 077 613	-9 638 620	-9 411 902	-9 252 206	-9 552 661	-59 110 971
Utestående åtaganden	64 208 135	74 876 131	77 915 838			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	70 900 000	75 000 000	78 000 000			

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. För att lägga grunden för en ökad militär förmåga och stärka Försvarmaktens förmåga att möta ett väpnat angrepp mot Sverige föreslås anslaget öka med 342 miljoner kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget öka med 750 miljoner kronor respektive 725 miljoner kronor.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar

I budgetpropositionen för 2016 aviserades en ökning av anslaget för att stärka den operativa förmågan i krigsförbanden. Till följd av detta ökas anslaget med 134 miljoner kronor 2018 och beräknas öka med 267 miljoner kronor 2019 och 246 miljoner kronor 2020. Av samma anledning föreslogs en omföring mellan anslag 2016–2018. Till följd av detta minskades anslaget med 300 miljoner kronor 2016 och 2017 och en motsvarande minskning föreslås för 2018. Fr.o.m. 2019 beräknas anslaget öka med 300 miljoner kronor.

I budgetpropositionen för 2015 aviserades en ökning av anslaget för att stärka Sveriges försvarsförmåga. Till följd av detta ökas anslaget med 45 miljoner kronor 2018 och beräknas öka med 930 miljoner kronor 2019 och 1 075 miljoner kronor 2020.

Tabell 3.16 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	10 369 356	10 369 356	10 369 356
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	-73 622	95 135	267 630
Beslut	520 590	2 263 420	2 402 000
Varav BP18 ³	342 110	750 000	725 000
Varav ³			
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	342 110	750 000	725 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 816 324	12 727 911	13 038 986

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 10 816 324 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 12 727 911 000 kronor respektive 13 038 986 000 kronor.

3.4.4 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tabell 3.17 Anslagsutveckling 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	599 899		4 694
2017	Anslag	586 542 ¹	Utgifts-prognos	580 485
2018	Förslag	641 905		
2019	Beräknat	641 905		
2020	Beräknat	641 905		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera forskning och teknikutveckling. Anslaget får vidare finansiera det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP), verksamhet vid luftstrids-simuleringscentrum (FLSC) samt övrig flygteknisk forskning. Anslaget får också finansiera forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för det svenska deltagandet i den europeiska försvarsbyrån (EDA).

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. För att upprätthålla förmågan till forskning och utveckling inom totalförsvansområdet föreslås anslaget öka med 50 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Tabell 3.18 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:4 Forskning och teknikutveckling

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	586 542	586 542	586 542
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	50 001	50 001	50 001
Varav BP18	50 000	50 000	50 000
Varav			
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	50 000	50 000	50 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt	5 362	5 362	5 362
Förslag/beräknat anslag	641 905	641 905	641 905

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 641 905 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Forskning och teknikutveckling* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 641 905 000 kronor respektive 641 905 000 kronor.

3.4.5 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tabell 3.19 Anslagsutveckling 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	9 049		4 249
2017	Anslag	10 499 ¹	Utgifts-prognos	10 392
2018	Förslag	10 792		
2019	Beräknat	10 962 ²		
2020	Beräknat	11 148 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 10 792 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 10 792 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten bedriver med att kontrollera försvarsunderrättelseverksamheten hos de myndigheter som bedriver sådan verksamhet, samt för att verkställa beslut om tillgång till signalbärare.

Kompletterande information

De myndigheter som bedriver sådan verksamhet framgår av förordningen (2000:131) om försvarsunderrättelseverksamhet. Beslut om tillgång till signalbärare fattas av Försvarsunderrättelsesdomstolen enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Tabell 3.20 Härlledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:5 Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	10 499	10 499	10 499
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	292	462	648
Beslut	1	1	1
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	10 792	10 962	11 148

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 10 792 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 10 962 000 kronor respektive 11 148 000 kronor.

3.4.6 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tabell 3.21 Anslagsutveckling 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tusental kronor

2016	Utfall	24 533	Anslags-sparande	400
2017	Anslag	24 522 ¹	Utgifts-prognos	24 665
2018	Förslag	169 036		
2019	Beräknat	176 891 ²		
2020	Beräknat	180 097 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 173 953 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 173 952 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Totalförsvarets rekryteringsmyndighets förvaltningsutgifter. Vidare får anslaget användas för ersättningar för kost, resor och logi till totalförsvarspliktiga.

Avgiftsbelagd verksamhet vid Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

Tabell 3.22 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	155 091	153 602	1 489
(varav tjänsteexport)	-	-	-
Prognos 2017	164 000	168 800	-4 800
(varav tjänsteexport)	-	-	-
Budget 2018	82 000	82 000	0
(varav tjänsteexport)	-	-	-

Regeringens överväganden

För att förenkla och renodla samt anpassa ändamålet till en återupptagen mönstringsverksamhet föreslås en förändring av anslagsändamålet. Tidigare formuleringar har ersatts av begreppet förvaltningsutgifter.

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Anslaget föreslås öka med 134 miljoner kronor fr.o.m. 2018 i syfte att finansiera den återupptagna mönstringsverksamheten. Anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* föreslås minska med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. För att öka antalet provningstillfällen föreslås anslaget öka med 10 miljoner kronor 2018. Fr.o.m. 2019 beräknas anslaget öka med 15 miljoner kronor.

Tabell 3.23 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:6 Totalförsvarets rekryteringsmyndighet

	2018	2019	2020
<i>Tusental kronor</i>			
Anvisat 2017¹	24 522	24 522	24 522
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	513	936	1 397
Beslut	144 001	151 433	154 178
Varav BP18 ³	144 000	149 000	149 000
Varav ³			
Anslagsfinansiering av mönstring	134 000	134 000	134 000
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	10 000	15 000	15 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	169 036	176 891	180 097

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 169 036 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Totalförsvarets rekryteringsmyndighet* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 176 891 000 kronor respektive 180 097 000 kronor.

3.4.7 1:7 Officersutbildning m.m.

Tabell 3.24 Anslagsutveckling 1:7 Officersutbildning m.m.

<i>Tusental kronor</i>				
2016	Utfall	198 711	Anslags-sparande	16 354
2017	Anslag	211 961 ¹	Utgifts-prognos	204 824
2018	Förslag	218 329		
2019	Beräknat	225 752 ²		
2020	Beräknat	234 569 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 222 268 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 227 109 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera det treåriga officersprogrammet och annan grundläggande officersutbildning vid Försvarshögskolan. Vidare får anslaget finansiera forskning och utveckling m.m. inom vissa av högskolans kompetensområden. Anslaget får även användas för att finansiera kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF) samt viss forskning och analysstöd för regeringens behov.

Regeringens överväganden

För att möta Försvarsmaktens arbete med att öppna fler vägar in till officersyrket föreslås en förändring av anslagsändamålet som innebär att anslaget även får finansiera annan grundläggande officersutbildning i syfte att skapa bättre förutsättningar för en långsiktig officersförsörjning.

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. För att öka inflödet av officerare till krigsförbanden, och därmed motverka effekter av brister och närtida avgångar, föreslås anslaget öka med 3 miljoner kronor 2018 i syfte att möjliggöra en utökning av antalet utbildningsplatser. För 2019 och 2020 beräknas anslaget i samma syfte öka med 7 miljoner kronor respektive 12 miljoner kronor.

Tabell 3.25 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:7 Officersutbildning m.m.

Tusental kronor			
	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	211 961	211 961	211 961
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 135	6 507	10 201
Beslut	3 233	7 284	12 407
Varav BP18 ³	3 000	7 000	12 000
Varav ³			
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	3 000	7 000	12 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	218 329	225 752	234 569

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 218 329 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Officersutbildning m.m.* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 225 752 000 kronor respektive 234 569 000 kronor.

3.4.8 1:8 Försvarets radioanstalt

Tabell 3.26 Anslagsutveckling 1: 8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor				
2016	Utfall	916 360	Anslags-sparande	4 905
2017	Anslag	989 689 ¹	Utgifts-prognos	984 323
2018	Förslag	1 106 408		
2019	Beräknat	1 160 845 ²		
2020	Beräknat	1 196 584 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 142 834 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 158 322 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera signalspaning och informationssäkerhetsverksamhet m.m. som Försvarets radioanstalt bedriver och kapitalkostnaden för den teknikutveckling som behövs för dessa verksamheter. Anslaget får även användas för Försvarets radioanstalts bidrag till att ge förvarning om

förändrade förhållanden i vår omvärld samt myndighetens lämnande av stöd vid fredsfrämjande internationell verksamhet.

Avgiftsbelagd verksamhet vid Försvarets radioanstalt

Tabell 3.27 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor			
Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	4 285	4 287	-2
(varav tjänsteexport)	-	-	-
Prognos 2017	1 000	1 000	0
(varav tjänsteexport)	-	-	-
Budget 2018	1 000	1 000	0
(varav tjänsteexport)	-	-	-

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. För att stärka försvarsunderrättelseförmågan föreslås anslaget öka med 44 miljoner kronor 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget öka med 81 miljoner kronor respektive 97 miljoner kronor.

Händelser i omvärlden har visat på det demokratiska samhällets sårbarhet för angrepp och påverkan från externa aktörer i form av bl.a. it-attacker och informationspåverkan. För att förstärka Försvarets radioanstalts arbete med skydd mot angrepp mot viktiga samhällsfunktioner föreslår regeringen att anslaget ökar med 10 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Kraven på säkerhetsskyddet har förändrats genom utveckling i omvärlden och på informationsteknikområdet, ökningen av säkerhets känslig verksamhet som bedrivs i enskild regi och en ökad internationell samverkan. För att stärka säkerhetsskyddet föreslår regeringen en ny säkerhetsskyddslag vilken innebär utökade uppgifter för Försvarets radioanstalt. Anslaget föreslås därför öka med 2 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar

I budgetpropositionen för 2016 aviserades en ökning av anslaget för att stärka försvarsunderrättelseförmågan. Till följd av detta ökas anslaget med 55 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Tabell 3.28 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:8 Försvarets radioanstalt

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	979 689	979 689	979 689
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	15 675	31 362	48 554
Beslut	111 044	149 794	168 341
Varav BP18 ³	56 000	93 000	109 000
Varav ³			
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	44 000	81 000	97 000
Stöd för skydd av viktiga samhällsfunktioner	10 000	10 000	10 000
Ny säkerhetsskyddslag	2 000	2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 106 408	1 160 845	1 196 584

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 1 106 408 000 kronor anvisas anslaget 1:8 *Försvarets radioanstalt* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 160 845 000 kronor respektive 1 196 584 000 kronor.

3.4.9 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tabell 3.29 Anslagsutveckling 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor

2016	Utfall	175 313	Anslags-sparande	8 100
2017	Anslag	176 045 ¹	Utgifts-prognos	174 820
2018	Förslag	180 479		
2019	Beräknat	183 355 ²		
2020	Beräknat	186 507 ³		

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 180 478 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 180 479 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera internationell verksamhet inom försvarsmateriel- och forskningsområdet samt åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Anslaget får även finansiera forskning avseende skydd mot kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN) samt forskning och analysstöd för regeringens behov. Anslaget får vidare finansiera forskning med inriktning mot Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhetsområden.

Avgiftsbelagd verksamhet vid Totalförsvarets forskningsinstitut

Tabell 3.30 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	815 383	773 805	41 578
(varav tjänsteexport)	36 231	41 450	-5 219
Prognos 2017	828 000	798 000	30 000
(varav tjänsteexport)	30 000	30 000	
Budget 2018	829 000	824 000	-5 000
(varav tjänsteexport)	30 000	30 000	

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. I syfte att upprätthålla förmågan till forskning inom totalförsvansområdet genomförs inte den beräknade minskningen om 20 miljoner kronor fr.o.m. 2018 som aviserades i budgetpropositionen för 2015.

Tabell 3.31 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	176 045	176 045	176 045
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	4 418	7 294	10 445
Beslut	16	16	17
Varav BP18 ³	20 000	20 000	20 000
Varav ³			
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	20 000	20 000	20 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	180 479	183 355	186 507

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 180 479 000 kronor anvisas anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 183 355 000 kronor respektive 186 507 000 kronor.

3.4.10 1:10 Nämnder m.m.

Tabell 3.32 Anslagsutveckling 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor

2016	Utfall	5 492	Anslags-sparande	309
2017	Anslag	6 051 ¹	Utgifts-prognos	5 989
2018	Förslag	6 301		
2019	Beräknat	6 301		
2020	Beräknat	6 301		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som bedrivs av vissa mindre nämnder samt bidrag till exempelvis Svenska Röda Korset och Centralförbundet Folk och Försvar.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. I syfte att bidra till intresse- och kunskapsspridning om försvars- och säkerhetspolitik, totalförsvaret samt frågor om samhällets krisberedskap föreslås anslaget öka med 250 000 kronor fr.o.m. 2018 för att finansiera ett ökat verksamhetsbidrag till centralförbundet Folk och försvar.

Tabell 3.33 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:10 Nämnder m.m.

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	6 051	6 051	6 051
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	250	250	250
Varav BP18	250	250	250
Varav			
Totalförvarsöverenskommelse från 2018	250	250	250
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	6 301	6 301	6 301

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 6 301 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Nämnder m.m.* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 6 301 000 kronor respektive 6 301 000 kronor.

3.4.11 Försvarets materielverk

Avgiftsbelagd verksamhet vid Försvarets materielverk

Försvarets materielverk är, med undantag av det nedan behandlade anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.*, en avgiftsfinansierad myndighet vars främsta uppgift är att anskaffa, vidmakthålla och avveckla materiel och förnödenheter på uppdrag av Försvarmakten och andra kunder. Myndigheten förser även Försvarmakten med logistiskt stöd i form av materielförsörjning, underhåll och service.

Myndigheten bistår Försvarmakten i fråga om långsiktig materielförsörjningsplanering och materielsystemkunskap. För de enskilda uppdragen utformar Försvarets materielverk offerter utifrån Försvarmaktens fastställda materielplan.

Försvarmakten gör sedan kundbeställningar gentemot Försvarets materielverk. Kundbeställningarna utgör ett åtagande för Försvarets materielverk gentemot kunden och är grunden för uppföljning av myndighetens verksamhet. Försvarets materielverk får disponera intäkterna från den avgiftsbelagda verksamheten.

Tabell 3.34 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	21 113 008	20 837 033	275 975
(varav tjänsteexport)	131 318	117 745	13 573
Prognos 2017	21 574 222	21 631 222	-57 000
(varav tjänsteexport)	130 000	130 000	0
Budget 2018 ¹	18 602 300	18 602 300	0
(varav tjänsteexport)	130 000	130 000	0

¹ Minskning av beräknade avgifter omfattar även effekten av den förändrade organisationen av logistikfunktioner m.m. i enlighet med vad som anges i avsnitt 3.3.7.

Rörelsekapital

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 18 500 000 000 kronor för att tillgodose Försvarets materielverks behov av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: Försvarets materielverk behöver ett rörelsekapital för att finansiera utestående förskott till industrin och övrigt behov av rörelsekapital samt för hanteringen av vissa avtal inom försvarsexportområdet.

3.4.12 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tabell 3.35 Anslagsutveckling 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Slagslag	Belopp
2016	Utfall	89 497	Anslags-sparande	21 388
2017	Anslag	89 678 ¹	Utgifts-prognos	80 718
2018	Förslag	91 559		
2019	Beräknat	93 052 ²		
2020	Beräknat	94 637 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 91 606 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 91 606 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Försvarets materielverks tillhandahållande av resurser inom materiel- och logistikförsörjning för stöd till regeringen. Anslaget får även användas för att finansiera verksamhet avseende överlåtelse och upplåtelse av materiel samt exportstöd inom försvarsområdet. Anslaget får vidare användas för, inom ovan nämnda område, Försvarets materielverks förvaltningsutgifter. Anslaget får likaså användas till Sveriges certifieringsorgan för it-säkerhet (CSEC) samt signatärskapet för Common Criteria Recognition Arrangement (CCRA).

Regeringens överväganden

Anslagsändamålet föreslås ändras till följd av att avvecklingen av Försvarsexportmyndigheten är slutförd.

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. För att finansiera ökade administrativa behov i verksamheten föreslås anslaget öka med 11 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Tidigare beslutade och aviserade anslagsförändringar

I budgetpropositionen för 2016 ökades anslaget för att finansiera de uppgifter som förts över från Försvarsexportsmyndigheten till Försvarets materielverk efter avvecklingen av Försvarsexportmyndigheten. Till följd av att avveckling är slutförd minskar anslaget med 11 miljoner kronor fr.o.m. 2018.

Tabell 3.36 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:11 Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.

Tusental kronor			
	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	89 678	89 678	89 678
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 538	2 978	4 556
Beslut	10 859	11 030	11 218
Varav BP18 ³	11 000	11 000	11 000
Varav ³			
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	11 000	11 000	11 000
Överföring till/från andra anslag	-10 515	-10 634	-10 815
Varav BP18 ³			
Övrigt	-1	0	0
Förslag/beräknat anslag	91 559	93 052	94 637

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 91 559 000 kronor anvisas anslaget 1:11 *Internationella materielsamarbeten och industrifrågor m.m.* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 93 052 000 kronor respektive 94 637 000 kronor.

Överlåtelse och upplåtelse av materiel

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 besluta om export av JAS 39C/D genom upplåtelse eller överlåtelse av materiel, under förutsättning att exporten bidrar till den operativa tillgängligheten inom stridsflygsystemet och att det i övrigt är i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för 2016–2020.

Skälen för regeringens förslag:

I budgetpropositionen för 2017 (prop. 2016/17:1 utg.omr. 6), sökte regeringen riksdagens mandat för att under 2017–2020 besluta om upplåtelse och överlåtelse av materiel under förutsättning att materielen kan avvaras med hänsyn till Försvarmaktens operativa förmåga och att det i övrigt är i linje med det försvarspolitiska inriktningsbeslutet för 2016–2020. Utskottet avstyrkte förslaget (bet.

2016/17:FöU1). Riksdagen beslutade sedermera i linje med reservation 5.

I likhet med vad regeringen anförde i budgetpropositionen för 2017 ger 8 kap. 6 § budgetlagen (2011:203) regeringen mandat att överlåta viss materiel (lös egendom) som inte behövs för statens verksamhet.

Regeringen anförde i den försvarspolitiska inriktningspropositionen att det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret.

I denna utveckling mot ökad operativ förmåga i krigsförbanden bör materiel inom stridsflygsystemet JAS 39C/D, som visserligen behövs för statens verksamhet, kunna överlåtas eller upplåtas i de fall detta på ett bättre sätt kan bidra till att finansiera ett vidmakthållande av JAS 39C/D med högre operativ tillgänglighet och därmed möjliggöra en mer gynnsam ombeväpningsplan.

Det är här viktigt att göra klart att även om det finns ett bemyndigande enligt 8 kap. 6 § budgetlagen så förutsätter en upplåtelse eller överlåtelse av materiel till utlandet som utgör krigsmateriel även att ett separat tillstånd lämnas enligt lagen (1992:1300) om krigsmateriel.

3.4.13 1:12 Försvarsunderrättelsesdomstolen

Tabell 3.37 Anslagsutveckling 1:12 Försvarsunderrättelsesdomstolen

Tusental kronor				
År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2016	Förlägg	7 476	681	
2017	Anslag	8 000 ¹		8 153
2018	Förslag	9 246		
2019	Beräknat	9 392 ²		
2020	Beräknat	9 552 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 9 246 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 9 246 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera den verksamhet som Försvarsunderrättelsesdomstolen bedriver med att pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet.

Regeringens överväganden

Anslaget har i förhållande till 2017 beräknats enligt följande.

Nu föreslagna och aviserade anslagsförändringar

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret fr.o.m. 2018. För att stärka Försvarsunderrättelsesdomstolens kontinuerliga verksamhet föreslås anslaget öka med 1 miljon kronor fr.o.m. 2018.

Tabell 3.38 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 1:12 Försvarsunderrättelsesdomstolen

Tusental kronor			
	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	8 000	8 000	8 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	245	375	518
Beslut	1 001	1 017	1 034
Varav BP18 ³	1 000	1 000	1 000
Varav ³			
Totalförsvärsöverenskommelse från 2018	1 000	1 000	1 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 246	9 392	9 552

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 9 246 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 Försvarsunderrättelsesdomstolen för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 9 392 000 kronor respektive 9 552 000 kronor.

3.5 Beredskapskredit för totalförsvaret

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen fick nyttja en kredit i Riksgäldskontoret på högst 40 000 000 000 kronor för 2017. Regeringen anser att motsvarande bemyndigande bör lämnas för 2018. Beredskapskrediten ska säkerställa att en nödvändig beredskapshöjning inte förhindras eller fördröjs därför att regeringen inte disponerar nödvändiga betalningsmedel. Om beredskapskrediten utnyttjas avser regeringen att återkomma till riksdagen med redovisning av behovet av medel för den fortsatta verksamheten.

Regeringen bör mot denna bakgrund bemyndigas att för 2018 utnyttja en kredit i Riksgäldskontoret som uppgår till högst 40 000 000 000 kronor i händelse av krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden.

4 Samhällets krisberedskap

4.1 Mål för samhällets krisberedskap

Skydd mot olyckor

Riksdagens mål för skydd mot olyckor är enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett – med hänsyn till de lokala förhållandena – tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Krisberedskap

De av regeringen angivna målen för krisberedskap, indelas i ett förebyggande perspektiv och ett hanterande perspektiv. Med dessa utgångspunkter är målen för krisberedskapen att

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Arbetet med krisberedskapen bör även bidra till att minska lidande och konsekvenser av allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder. Krisberedskapsarbetet utgör också en utgångspunkt för arbete med det civila försvaret.

Civilt försvar

Civilt försvar är den verksamhet som myndigheter, kommuner och landsting samt enskilda, företag och organisationer m.fl. vidtar för att förbereda Sverige för krig. Civilt försvar utgörs i fredstid av beredskapsplanering och under krigsförhållanden av den civila verksamhet som behövs för att upprätthålla målen för civilt försvar.

Riksdagen har beslutat (prop. 2014/15:109, bet. 2014/15:FöU11, rskr. 2014/15:251) att målet för verksamheten inom det civila försvaret är att

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

4.2 Resultatredovisning

Sveriges förmåga att förebygga, hantera och lära från olyckor och kriser samt beredskapsplanering för civilt försvar bygger på den samlade förmågan hos alla aktörer i samhället. Bedömningen av vilka resultat som har uppnåtts i förhållande till målen baseras på de aktiviteter och prestationer som har utförts, främst inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, men även inom andra utgiftsområden. Även privata verksamheter och andra

faktorer i omvärlden påverkar utvecklingen av samhällets krisberedskap.

Förmågan att hantera allvarliga olyckor och kriser i samhället i fredstid skapar också en grundläggande förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig.

4.2.1 Bedömningsgrunder och resultatindikatorer

Regeringens redovisning av resultaten inom samhällets krisberedskap utgår från följande bedömningsgrunder:

- Samhällets förmåga att förebygga olyckor, kriser och krig.
- Samhällets förmåga att hantera olyckor, kriser och krig.
- Generell utveckling av samhällsskydd och beredskap.

För att utveckla resultatredovisningen används resultatindikatorer som kommer att följas över tid när det gäller att beskriva utvecklingen av samhällets krisberedskap. De resultatindikatorer som används är:

- Omkomna i bränder
- SOS Alarms svarstid på 112-samtal
- Antal Rakel-abonnemang
- Genomförda övningar

Antalet omkomna i bränder är svårt att påverka genom direkta åtgärder, men ett gediget brandförebyggande arbete kan på sikt minska antalet personer som avlider eller skadas vid bränder.

Tidsfaktorn vid alarmering är av avgörande betydelse för att nödställda personer snabbt och effektivt ska kunna få den hjälp som de behöver av samhällets hjälporgan. Således är en sådan svarstid-indikator intressant att följa över tid.

Rakel-systemet stödjer en skyddad och driftsäker kommunikation mellan samhällsviktiga organisationer vid en kris. Utvecklingen av antalet Rakel-abonnemang är en indikator på att aktörernas möjlighet att kommunicera skyddat och driftsäkert har stärkts, vilket bidrar till en effektivare hantering av en uppkommen kris.

Den främsta åtgärden för att stå väl rustad vid en kris är att ha genomfört övningar inför troliga händelser. Därmed är det av intresse att studera

antalet övningar som genomförts under året av bl.a. bevakningsansvariga myndigheter.

Bedömningsgrunder och resultatindikatorer ger viss information om krisberedskapsområdet, men resultatredovisningen påverkas även av andra faktorer såsom demografiska förändringar, teknisk utveckling, ändringar i befolkningens levnadsvanor och hälsoutveckling samt ett förändrat klimat.

Förutsättningarna för att följa upp arbetet med krisberedskap och civilt försvar som avser s.k. sällanhändelser med stora samhällskonsekvenser skiljer sig från förutsättningarna att följa upp arbetet med att förebygga och hantera olyckor som dagligen drabbar enskilda individer.

Underlag som ligger till grund för resultatredovisningen är bl.a. årsredovisningar från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Kustbevakningen, Statens haverikommission och SOS Alarm AB. Även utredningar och uppföljningar av inträffade händelser, MSB:s övergripande bedömningar avseende förmågor, risker och sårbarheter i samhället, risk- och sårbarhetsanalyser, länsstyrelsers årsredovisningar, Riksrevisionens rapporter samt redovisningar av Kustbevakningens och MSB:s internationella insatsverksamheter.

4.2.2 Resultat

Förmåga att förebygga olyckor, kriser och krig

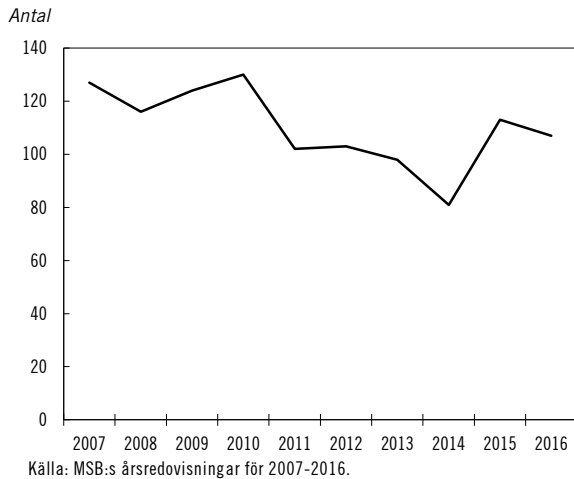
Stärkt brand- och olycksförebyggande arbete

I Sverige omkommer ca 3 000 personer i olyckor varje år. Män är överrepresenterade i de flesta olyckstyper, närmare två tredjedelar av de som omkommer i olyckor är män. Även äldre personer löper i allmänhet en större olycksrisk.

MSB arbetar tillsammans med myndigheter, kommuner och andra organisationer för att uppnå visionen i den nationella strategin för att stärka brandskyddet - ingen i Sverige ska omkomma eller skadas allvarligt till följd av brand. Antalet omkomna i bränder i Sverige är omkring 100 personer årligen, med årsvisa variationer. Statistiken tyder på en nedåtgående trend. Under 2016 omkom 107 personer, varav 46 kvinnor och 61 män. Det är en liten minskning från föregående år. Äldre personer, relativt jämnt fördelat mellan kvinnor och män samt personer med någon form av funktions-

nedsättning är överrepresenterade i dödsbränderna. Närmare 90 procent av dödsbränderna sker i bostäder och i de flesta fall saknades en fungerande brandvarnare.

Diagram 4.1. Antal omkomna i bränder 2007–2016

Kommunernas olycks- och brandförebyggande verksamhet har stor betydelse för människors säkerhet och trygghet. MSB stödjer löpande den verksamheten genom exempelvis framtagande av statistik och analyser som kan ligga till grund för att inrikta kommunernas olycks- och brandförebyggande verksamhet.

Inom ramen för den nationella strategin för stärkt brandskydd har MSB vidtagit ett antal åtgärder för att stärka kommunernas och övriga samhällets förmåga inom området. MSB har bl.a. utarbetat vägledning och information om brandskydd i asylboenden samt information för att öka kunskapen hos privatpersoner om brandskydd i bostäder. Kampanjen *Aktiv mot brand* syftar också till att höja kunskapsnivån hos enskilda. Arbetet bedöms ha bidragit till ett stärkt brandskydd, som ytterst syftar till att minska antalet omkomna och allvarligt skadade i bränder.

Förebyggande arbete är viktigt mot naturolyckor i ett förändrat klimat

I MSB:s arbete ingår att på olika sätt stödja aktörer att förbereda sig för de naturolyckor som ett förändrat klimat kan föra med sig. För att möjliggöra förebyggande åtgärder i utsatta områden har regeringen avsatt bidragsmedel, som MSB hanterar. Under 2016 har 22 miljoner kronor fördelats till ett tiotal kommuner för förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor. De åtgärder som beviljats bidrar främst stabilitetshöjande åtgärder och

åtgärder för att förebygga risken för översvämningar.

I arbetet med klimatanpassning har MSB även uppdaterat 17 översvämningsskarteringar med nya höjddata och klimatanpassade flöden, vilket ger en högre detaljeringsgrad och längre planeringshorisont för kommunerna i sin samhällsplanering. Därutöver har stabilitetskarteringar genomförts avseende ras och skred, för att kunna vidta förebyggande åtgärder i bebyggda områden.

Riskhanteringsplaner med mål och åtgärder har också rapporterats till EU för de 18 områden i Sverige som bedömts ha betydande översvämningssrisk, vilket har stärkt beredskapen för att hantera eventuella händelser.

Resultatet av vidtagna åtgärder och stöd för att anpassa samhället till ett förändrat klimat är bl.a. minskad risk för översvämningar och bättre hantering av följderna efter t.ex. skyfall i olika utsatta områden.

Stärkt kontinuitet i samhällsviktiga verksamheter

I regeringens uppdrag till MSB ingår att genomföra sårbarhetsreducerande åtgärder och vara kontaktpunkt för skydd av europeisk kritisk infrastruktur. Myndigheten ska bidra till att aktörer som äger eller driver samhällsviktig verksamhet, arbetar med riskhantering, kontinuitetshantering och har förmåga att hantera inträffade händelser.

Med utgångspunkt i ovan har MSB bl.a. marknadsfört den vägledning för kontinuitetshantering som utarbetats tillsammans med Swedish Standards Institute (SIS). Myndigheten har även fortsatt arbetet med att stödja användare av industriella informations- och styrsystem (även kallade SCADA). Arbetet bedöms ha bidragit till stärkt säkerhet och kontinuitet i samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur.

En säkrare hantering av farliga ämnen

Farliga ämnen tillverkas, transporteras och används i ett stort antal verksamheter. Arbetet med att förbättra sprängämnessäkerheten på nationell nivå har vidareutvecklats inom den myndighetsgemensamma arbetsgruppen för sprängämnessäkerhet. Regeringens bedömning är att samhällets förmåga att förebygga och hantera händelser med explosiva ämnen förbättrats genom en högre samlad kunskapsnivå hos berörda myndigheter och en utvecklad myndighetssamverkan på området.

MSB har bl.a. gjort tillsynsbesök och fattat ca 700 beslut avseende tillstånd för brandfarliga och explosiva varor, vilket har bidragit till en säkrare tillverkning och hantering av sådana produkter.

Tillsammans med Strålsäkerhetsmyndigheten och länsstyrelserna i Hallands län, Uppsala län, Kalmar län, Skåne län och Västerbottens län har MSB stärkt kärnenergiberedskapen genom att bl.a. dela ut jodtabletter och information till invånare i de inre beredskapszonerna samt uppdatera relevant utbildningsmaterial.

MSB har även genomfört utbildningsinsatser för att öka kompetensen om Sevesotillsyn hos länsstyrelserna. Dessutom har MSB tillsammans med länsstyrelserna genomfört insatser för att utveckla kommunernas information om Sevesoanläggningar till allmänheten i händelse av en olycka.

Sammantaget har arbetet inom området bidragit till att antalet olyckor med farliga ämnen fortsatt är på en låg nivå. Arbetet har även bidragit till att nå de nationella miljömålen och framförallt miljömålet säker strålmiljö.

Högre krav på informationssäkerhet och ny strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet

Regeringen har nyligen presenterat en nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet (Skr. 2016/17:213). Strategin bygger på och konkretiserar de inriktningar för informations- och cybersäkerheten som regeringen bl.a. anger i den nationella säkerhetsstrategin och i digitaliseringsstrategin. Huvudsyftena med strategin är att bidra till att skapa långsiktiga förutsättningar för samhällets aktörer att arbeta effektivt med informations- och cybersäkerhet samt att höja medvetenheten och kunskapen i hela samhället.

I december 2015 beslutade regeringen att införa ett system för obligatorisk it-incidentrapportering för statliga myndigheter för att förebygga, upptäcka och hantera it-incidenter. Systemet infördes den 1 april 2016 och fram till det årets slut hade drygt 200 it-incidentrapporter lämnats till MSB. Systemet är fortfarande i en uppbyggnadsfas och arbete pågår med att utveckla former för att återföra kunskap från rapporteringen.

När EU-direktivet om åtgärder för en hög gemensam nivå på säkerhet i nätverk och informationssystem (NIS-direktivet) har genomförts kommer fler aktörer att behöva rapportera allvarliga it-incidenter. Regeringen gav i mars

2016 en särskild utredare i uppdrag att föreslå hur direktivet ska genomföras i svensk rätt. Uppdraget redovisades den 2 maj 2017. I betänkandet föreslås en ny lag och förordning om informationssäkerhet för vissa leverantörer av samhällsviktiga och digitala tjänster. Leverantörerna föreslås bl.a. bli skyldiga att vidta tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder samt rapportera allvarliga it-incidenter till MSB. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

För de mest skyddsvärda verksamheterna i samhället som berör Sveriges säkerhet, gäller säkerhetsskyddslagens bestämmelser om informationssäkerhet. En utredning har lämnat förslag på hur lagen kan moderniseras, t.ex. på informationssäkerhetsområdet. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Regeringen har dessutom gett en särskild utredare i uppdrag att bl.a. kartlägga behovet av att förebygga att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter eller i övrigt säkerhetskänslig verksamhet utsätts för risker i samband med utkontraktering, upplåtelse eller överlåtelse av sådan verksamhet och föreslå åtgärder, t.ex. tillståndsprövning. Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2018.

MSB har också bidragit till att öka informationssäkerheten genom att bl.a. utarbeta nya föreskrifter om statliga myndigheters arbete med informationssäkerhet. Myndigheten arbetar även aktivt med privat-offentlig samverkan och har t.ex. etablerat ett nytt forum som syftar till att öka informationssäkerheten i it-leverantörssektorn.

Samarbetet inom EU och med Nato har utvecklats
Inom EU-samarbetet beslutade regeringen i mars 2016 att MSB och Kustbevakningen ska fortsätta bidra med resurser till den europeiska insatskapaciteten vid nödsituationen inom ramen för EU:s civilskyddsmekanism, den s.k. frivilligpoolen. I dialog med EU-kommissionen har myndigheterna under 2016 vidtagit en rad åtgärder inför slutlig certifiering. MSB ska bl.a. bidra med det svenska nationella ambulansflyget och tekniska stödfunktioner till EU:s insatser i fält. Kustbevakningen ska bl.a. bidra med pump- och läktringskapacitet för olja.

Under 2016 har MSB genomfört kurser för civilskyddsmekanismens utbildningsprogram inom EU. Utbildning sker inom stab- och ledning, säkerhet, moduler och teknisk expertis.

MSB har lett ett övningsprojekt, EDREX, inom Europeiska unionen med 22 deltagande länder och med ett brett deltagande inom EU:s institutioner. EDREX har övat samverkan och ledning mellan EU-nivån och den nationella nivån samt mellan EU och FN-systemet. Inom ramen för EDREX övades även EU:s arrangemang för integrerad politisk krishantering, IPCR. IPCR som stödjer beslutsfattande vid kris är fortsatt aktiverat (sedan den 30 oktober 2015) med anledning av flyktingsituationen i världen och Sverige bidrar veckovis till den gemensamma lägesbilden (ISAA-rapport).

Vad avser det svenska deltagandet i Natos civila beredskapsarbete syftar det till att stärka utvecklingen av det civila försvaret som en del av totalförsvaret. Vid toppmötet i Warszawa i juli 2016 enades Nato om att den civila beredskapen ska stärkas inom sju områden. Sverige har bidragit till arbetet med dessa områden, vilka även utgör viktiga ingångsvärden i arbetet med att stärka krisberedskapen och det civila försvaret på nationell nivå.

Fortsatt uppbyggnad av ett civilt försvar

I den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109) angav regeringen att en av de viktigaste prioriteringarna är att stärka förmågan i totalförsvaret, vilket innebar att planeringen för det civila försvaret återupptogs.

Under 2016 har arbetet med försvarsplaneringen fortsatt vid de bevakningsansvariga myndigheterna. MSB och Försvarsmakten inkom den 10 juni 2016 med ett förslag till grundsyn i enlighet med regeringens uppdrag. Grundsynen omfattar en beskrivning av gällande förutsättningar och politisk inriktning, behov och handlingsplan för vägen framåt samt en gemensam syn på hotbilder.

MSB har i samverkan med berörda myndigheter påbörjat arbetet med att utveckla förmågan i samhället att stödja Försvarsmakten. Länsstyrelserna, som har en central roll i det civila försvaret, har påbörjat arbetet med bl.a. personalplanering, säkerhetsskydd och signal-skydd samt med analyser av förnödenhetsförsörjning.

Under året har ett flertal kunskapshöjande åtgärder genomförts riktade till civila aktörer som bl.a. utbildningar inom totalförsvaret och höjd beredskap. MSB har gemensamt med Försvarsmakten även påbörjat planeringen för en omfattande totalförsvärsövning under 2020 samt

förberedande övningar och utbildningsinsatser, bl.a. SAMÖ F som ska genomföras under 2018. Arbetet har bidragit till att stödja civila aktörers planering för höjd beredskap.

MSB har utarbetat nya föreskrifter för statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser, så att de numera inkluderar perspektivet höjd beredskap i analysarbetet.

Rapporteringar utifrån regeringens planeringsanvisningar har hittills skett i juni 2016 och februari 2017. Utifrån myndigheternas underlag har följande övergripande resultat uppnåtts under 2016:

- Ökad medvetenhet och kompetens kring totalförsvärsfrågor hos bevakningsansvariga myndigheter.
- Förbättrad samverkan mellan bevakningsansvariga myndigheter och Försvarsmakten.
- Ökad kunskap om Försvarsmaktens behov av stöd och de följdverkningar detta innebär för myndighetens ansvarsområde.
- Integrering av perspektivet höjd beredskap i befintliga processer för krisberedskap och inom myndigheternas egen verksamhet.

Utifrån målet för civilt försvar har regeringen gett MSB i uppdrag att göra en samlad bedömning av befolkningsskyddets förmåga att möta de krav som höjd beredskap och krig kan medföra samt lämna förslag på hur befolkningsskyddet kan moderniseras. Uppdraget ska redovisas senast 15 september 2017.

Verksamheter som bidrar till det psykologiska försvaret bedrivs idag vid ett flertal myndigheter. I syfte att få en överblick av vilken verksamhet som pågår gav regeringen Statskontoret i uppdrag att redogöra för de verksamheter som myndigheter bedriver som är relevanta för ett psykologiskt försvar anpassat efter dagens förhållanden. Det kan t.ex. handla om olika informationskampanjer, kommunikation med allmänhet och media, utbildningsåtgärder och omvärldsbevakning. Uppdraget redovisades i mars 2017 och omhändertogs i regeringens vidare arbete med det civila försvaret.

Vad gäller den delen av det psykologiska försvaret som avser informationspåverkan har regeringen uppdragit åt MSB att ha en god förmåga att identifiera och möta informationspåverkan inom det egna ansvarsområdet samt bidra till övriga bevakningsansvariga myndig-

heters och aktörers beredskap inom området informationspåverkan.

Under året har MSB bedrivit ett flertal olika kunskapshöjande aktiviteter som bidragit till en ökad förmåga hos myndigheten och andra aktörer att identifiera och möta påverkanskampanjer.

Analys och slutsatser av förebyggande förmågor

För att uppfylla målen för skydd mot olyckor, krisberedskapen och det civila försvaret har en omfattande förebyggande verksamhet bedrivits under 2016. Regeringens bedömning är att målen delvis har uppnåtts, men det finns fortfarande områden som kan utvecklas och förbättras.

Kommunernas förmåga att förebygga bränder och andra olyckor har utvecklats positivt, men arbetet bör enligt regeringen i större utsträckning samordnas och utgå från enskildas förutsättningar och behov. Regeringen anser att MSB:s brandförebyggande arbete väsentligt har stärkt kommunernas och övriga samhällets förmåga inom området. Ytterst har arbetet bidragit till att minska antalet omkomna i bränder. Myndighetens arbete bör fortsätta att utvecklas.

Att vidta förebyggande åtgärder är generellt sett mer samhällsekonomiskt lönsamt i ett längre perspektiv än att finansiera konsekvenser av naturolyckor. Regeringen anser att MSB:s stöd inom naturolycksområdet har bidragit positivt till det förebyggande arbetet och att de ekonomiska bidrag som myndigheten fördelat till kommuner för förebyggande åtgärder har bidragit till att minska konsekvenserna av klimatförändringar och naturolyckor.

Regeringen bedömer att arbetet med kontinuitet av samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur har bidragit till målet för civilt försvar att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.

När det gäller säkrare hantering av farliga ämnen och kärnenergiberedskap är det nationella samarbetet som bedrivs på myndighetsnivå grundläggande för att behålla en fortsatt god nivå. Regeringens bedömning är att det arbete som gjorts inom kärnenergiberedskapen har bidragit till en bättre beredskap för radiologiska och nukleära händelser.

Arbetet med informations- och cybersäkerheten i samhället har förbättrats, bl.a. genom skyldigheten för statliga myndigheter att rapportera allvarliga it-incidenter till MSB. Regeringen bedömer dock att finns ett stort behov av att utveckla samhällets informations- och cybersäkerhet och har därför presenterat en nationell strategi som ger uttryck för regeringens övergripande prioriteringar inom området. Även genomförandet av NIS-direktivet och arbetet med en ny säkerhetsskyddslag kan få en god effekt på informationssäkerheten i samhället.

Vad beträffar samarbetet inom EU bedömer regeringen att det svenska bidraget till den europeiska insatskapaciteten vid nödsituationer har medverkat till att stärka EU:s samlade förmåga att kunna bidra till insatser och stöd genom civilskyddsmekanismen. Det svenska civila beredskapsarbetet med Nato har bidragit till att stärka det svenska arbetet med att återuppta planeringen för det civila försvaret.

Utifrån regeringens uppdrag att återuppta planeringen för det civila försvaret är regeringens bedömning att de aktiviteter som genomförts vid de bevakningsansvariga myndigheterna utgör en god grund för det fortsatta arbetet. Det är positivt att de nya föreskrifterna för statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser inkluderar perspektivet höjd beredskap på ett tydligt sätt. Regeringen bedömer att analyserna kommer att utgöra viktiga underlag för de civila myndigheternas arbete inom ramen för en sammanhängande planering för totalförsvaret. Den generella kunskapen inom området har höjts, bland annat genom myndigheternas arbete och de studier som MSB tagit fram eller beställt från Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI). Sammantaget har förutsättningarna under 2016 förbättrats för att framgångsrikt fortsätta arbetet med totalförsvarsplanering. För det fortsatta arbetet finns det dock behov av ökade resurser.

Förmåga att hantera olyckor och kriser

En trygg och säker alarmeringstjänst

Enligt statens alarmeringsavtal med SOS Alarm Sverige AB (SOS Alarm) ska bolaget säkerställa en effektiv 112-tjänst som möjliggör att polis, räddningstjänst och ambulans snabbt kan nå och tillkallas.

Under 2016 fick SOS Alarm ca 3 miljoner samtal till nödnumret 112, varav nästan 75

procent var skarpa nödsamtal. Andelen nödsamtal fortsätter att öka till följd av bl.a. befolkningsökningen och den stigande medelåldern. Antalet samtal med behov av tolkning har ökat med nästan det dubbla på ett år till närmare 500 tolkade samtal per månad.

Enligt alarmeringsavtalet ska medelsvarstiden för nödnumret 112 vara högst 8 sekunder. Under 2016 var den närmare 14,7, vilket är en fortsatt försämring på grund av underbemanning och hög personalomsättning bland SOS-operatörerna. SOS Alarms satsningar på att minska svarstiderna med bl.a. införande av nationell gemensam mottagning av 112-samtal har inte fått önskat genomslag, vilket till stor del förklaras av den ansträngda personalsituationen. Sedan en tid tillbaka har ekonomiska förutsättningar saknats för bolaget att på längre sikt kunna rekrytera personal, i första hand SOS-operatörer, i den omfattning som är nödvändig för att nå upp till de verksamhetsmål, främst avseende svarstider för 112-samtal, som anges i alarmeringsavtalet.

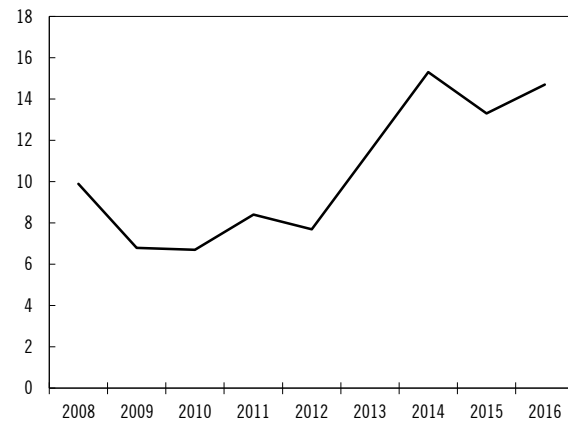
SOS Alarms krisberedskapsorganisation fortsätter att utvecklas med bl.a. övning av hela organisationen under ledning av MSB och Forsvarsmakten. SOS Alarm lyfter fram samverkansinitiativ på lokal, regional och nationell nivå som viktiga faktorer för att förstärka förmågan att hantera större händelser. SOS Alarm har deltagit i arbetet med att koppla ihop Rakel-systemet med norska Nödnett. Genom bl.a. 112-rådet har samverkan skett i viktiga aktuella frågor som t.ex. Polismyndighetens nya organisation, krisinformationsnumret 113 13, VMA-meddelanden, journumret 116 000 försvunna barn och eCall för fordonsnödanrop.

För att minska antalet felringningar till nödnumret 112 har informationsinsatser gjorts avseende andra viktiga samhällsnummer vid icke akuta situationer t.ex. till sjukvårdsrådgivning och polis.

Av MSB:s tillsynsrapport avseende SOS Alarms fullgörande av alarmeringsavtalet framgår att myndigheten bedömer att det är mycket allvarligt att bolaget inte klarar av att leva upp till kraven på svarstider för 112-tjänsten. MSB anser att bolaget behöver fortsätta utvecklingen av sin robusthet och förmåga att fungera vid störningar. Vidare konstaterar MSB att kraven på att erforderlig personal ska kunna disponeras under höjd beredskap inte är uppfyllda.

Diagram 4.2 SOS Alarms medelsvarstider på 112-samtal 2008-2016

Antal sekunder

Källa: MSB:s tillsynsrapporter 2015-2017.

Stärkt räddningstjänst genom ökad samverkan

Den kommunala verksamheten för räddningstjänst har grundläggande betydelse för människors säkerhet och trygghet. Många kommuner har dock inte kunnat upprätthålla sin beslutade beredskap för räddningstjänst. En viktig orsak till detta är att kommunerna har svårt att rekrytera deltidsanställda brandmän.

MSB har vidtagit ett antal åtgärder för att stödja kommunernas verksamhet för räddningstjänst. Myndigheten stödjer exempelvis i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) kommunerna i arbetet med rekrytering av deltidsanställda brandmän. MSB har bl.a. skapat en webportal som ger information om yrket. Detta tillsammans med de utbildningar som ges bidrar till att förbättra förutsättningarna att rekrytera deltidspersonal till kommunal räddningstjänst.

För att samhällets räddningstjänst ska vara effektiv är samverkan och samordning nödvändig. MSB stödjer därför även samhällets räddningstjänst i detta arbete bl.a. genom olika forum för räddningstjänstansvariga myndigheter. Myndigheten har vidare tillsammans med berörda aktörer implementerat gemensamma grunder för samverkan och ledning, som syftar till att öka förmågan att effektivt och samordnat kunna genomföra olika slags insatser vid olyckor och kriser. Utöver detta har MSB utarbetat en ny förstärkningsresurs inom området samverkan och ledning som bl.a. ska stödja samhällets räddningstjänst vid omfattande räddningsinsatser. Myndigheten har också utvecklat befintliga förstärkningsresurser, bl.a. har skogsbrandsdepåerna moderniserats.

Mot bakgrund av ökat hot och våld mot personal inom polis, räddningstjänst och ambulanssjukvård har MSB tillsammans med berörda aktörer initierat ett arbete för att skapa en säkrare arbetsmiljö i samband med räddningsinsatser, vilket ska resultera i en nationell vägledning för en aktörs gemensam säker insatsplanering. Arbetet har inkluderat en gemensam planering för agerande vid pågående våld i publik miljö, t.ex. vid skolskjutningar eller en terrorhändelse.

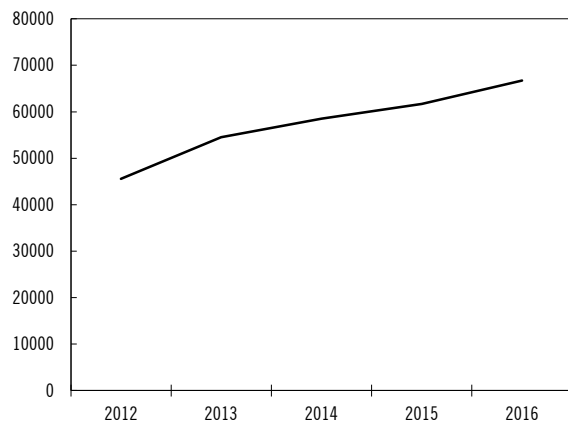
Ökad användning av säker kommunikation

Rakel är ett system för trygg och säker kommunikation inom samhällsviktiga verksamheter. Systemet har en hög driftsäkerhet och täckning i hela Sverige. Närmare 500 myndigheter, kommuner och företag m.fl. är anslutna till Rakel. Känslig information kan delas snabbt och enkelt eftersom all kommunikation är skyddad.

Anslutningen till Rakel fortsätter att öka. Vid utgången av 2016 uppgick antalet abonnemang till ca 66 700. Under året har ca 5 000 abonnemang tillkommit, främst i myndigheter.

Diagram 4.3 Antal Rakelabonnemang 2012–2016

Antal abonnemang

Källa: MSB:s årsredovisningar 2012-2016.

Kostnaderna för Rakel 2016 uppgick till 486 miljoner kronor och intäkterna till 539 miljoner kronor. Rakel har därmed en ekonomisk stabilitet. Under 2015 övergick driften av Rakel till en ny driftoperatör, Teracom, vilket medförde tillfälligt högre kostnader.

Tabell 4.1 Rakel, kostnader och intäkter 2014-2016

mnkr	2014	2015	2016
Kostnader	491	505	486
Intäkter	503	539	539

Källa: MSB:s årsredovisning för 2016.

MSB fortsätter att säkerställa funktionaliteten i Rakel, exempelvis har 120 gamla basstationer bytts ut under 2016. Under året kopplades även Rakel ihop med det norska internationella radiokommunikationssystemet Nödnet.

Rakelsystemet är i första hand anpassat för kommunikation via tal, kapaciteten för att kunna leverera data är begränsad. Rakel behöver därför kompletteras alternativt ersättas med ett modernare system. I juni 2016 beslutade Regeringskansliet (Justitiedepartementet) om en utredning som gavs i uppdrag att föreslå en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. Utredningen lämnade en delredovisning i november 2016 samt slutredovisade sitt uppdrag i mars 2017 (Ds 2017:7). Utredningen har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Därefter har Regeringskansliet beslutat om ett tilläggsuppdrag till samma utredare. Uppdraget redovisades den 23 maj 2017 och innefattar frågor om vilken aktör som ska ansvara för att bygga och förvalta en utvecklad säker kommunikationslösning samt hur befintlig statlig infrastruktur kan utgöra en del av lösningen. Ärendet bereds nu vidare inom Regeringskansliet.

Övningar och utbildningar stärker krisberedskapen

Samhällets förmåga att hantera olyckor och kriser stärks avsevärt genom planering och genomförande av olika övningar.

Sedan 2015 ska de närmare 50 stycken bevakningsansvariga myndigheterna i samband med rapporteringen av sina risk- och sårbarhetsanalyser vartannat år, ange om de har en utbildnings- och övningsplan som efterföljs samt om ledningen och krishanteringsorganisationen har övats under det gångna året.

Utav de inrapporteringar som redovisades i oktober 2016 och som sammanstälts framkom följande resultat, med 2015 års siffra i parentes (observera att alla myndigheter inte svarade på samtliga indikatorer).

- 30 (27) myndigheter har en utbildnings- och övningsplan
- 17 (18) myndigheter har övat sin ledning under det gångna året
- 26 (30) myndigheter har övat sin kris- hanteringsorganisation under året.

I de risk- och sårbarhetsanalyser som landsting och regioner redovisade i oktober 2016 rapporterades följande siffror.

- 13 av 21 landsting/regioner har en utbildnings- och övningsplan
- 9 av 21 landsting/regioner har övat sin ledning under det gångna året
- 18 av 21 landsting/regioner har övat sin krishanteringsorganisation under året.

Inom området skydd mot olyckor bedriver MSB grund- och vidareutbildning. Utbildningarna ska säkerställa att det finns en likvärdig och grundläggande kompetens hos kommunal räddningstjänstpersonal i hela landet. Myndigheten har genomfört en översyn av dess utbildningsverksamhet i syfte att generellt sett effektivisera och höja kvaliteten inom verksamheten. MSB har huvudsakligen arbetat med att ta fram en ny grundutbildning för deltidsanställda brandmän som är bättre anpassad till samhällets behov av kompetens inom området. MSB prövar även möjligheten att upphandla kommuner som utförare för den utbildningen.

Ökad insatsverksamhet

Under 2016 har MSB genomfört 173 insatser, bl.a. 126 internationella inom ramen för svensk biståndspolitik och 43 nationella insatser.

Utmaningarna med att hantera det stora antalet asylsökande i Grekland medförde aktivering av EU:s civilskyddsmekanism. MSB bidrog med tält och prefabricerade hus, samt med expertis inom dels vatten, sanitet och hygien, dels ledning och administration.

Avseende nationella insatser var de dominerande händelserna bl.a. arbete med anledning av flyktingsituationen, stöd vid skogsbränder samt insatser mot olyckor med farliga ämnen. Myndigheten bistod även räddningstjänsten med stärkt beredskap vid påvebesöket 31 oktober till 1 november.

De internationella insatserna minskade jämfört med 2015 (172), vilket främst beror på nationella behov för att hantera flykting-

situationen. 2016 har präglats av bl.a. Syrien- krisen, inbördeskriget i Sydsudan, samt striderna mot Daesh i Irak. MSB:s internationella insatser har bidragit till att förbättra den humanitära situationen för de som drabbats och underlättat för aktörer såsom FN att kunna genomföra sitt stöd mer effektivt.

MSB initierade ett av sina största insatsprojekt till stöd för bl.a. Internationella migrations- organisationen (IOM) i Nigeria, med boende- och kontorslösningar i en region hårt drabbad av Boko Haram. Denna typ av stöd har MSB även bidragit med i bl.a. Centralafrikanska republiken, Kamerun, Sydsudan och Haiti.

Majoriteten av biståndsinsatserna rör sig dock främst om sekonderingar av enskilda experter till bl.a. FN. Ett exempel är stöd till FN i Syriens närområde med experter inom områden som t.ex. vatten, jämställdhet och miljö.

MSB sekonderade ca 30 årsarbetskrafter till insatser inom internationell civil krishantering. Stödet avser huvudsakligen insatser inom EU:s gemensamma säkerhets- och försvarspolitik (GSFP). Resultaten för Sveriges deltagande i freds- och säkerhetsfrämjande insatser redovisas samlat under utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

MSB har även genomfört ett antal insatser inom områdena katastrofriskreducering, min- hantering och tidig återuppbyggnad. Folkhälso- myndigheten, MSB och Socialstyrelsen har till- sammans och på regeringens uppdrag undersökt förutsättningarna för att skapa en permanent svensk förmåga att delta i internationella hälso- och sjukvårdsinsatser kopplad till hanteringen av hälsohot. Det fortsatta arbetet med anledning av detta uppdrag bereds inom Regeringskansliet.

Arbete för en mer jämställd krisberedskap

Andelen kvinnor inom den kommunala rädd- ningstjänsten är ca fyra procent och andelen män ca 96 procent. Andelen kvinnor och män med annan bakgrund än nordisk är ännu lägre, vilket är stabilt över tid. MSB stödjer löpande rädd- ningstjänsternas arbete för jämnare könsför- delning och mångfald, bl.a. genom att myndig- heten i samverkan med SKL arbetar för att hos kommunerna öka kunskapen och ambitions- nivån på området.

Arbetet som MSB bedriver för att integrera jämställdhetsperspektivet i insatsverksamheten har fortgått. En målsättning är att minst 40 procent av myndighetens utsända personal ska

vara kvinnor. Under 2015 och 2016 var andelen utsända kvinnor 26 procent. En utmaning för att nå målet om jämnare könsfördelning är att efterfrågan rör experter inom främst traditionellt mansdominerade yrkesgrupper. Vidare har MSB infört ett graderingssystem som tydliggör en insats påverkan på bl.a. jämställdhet. Syftet är att tydliggöra insatsspecifika resultat och bidra till förbättrad resultatuppföljning kopplat till bl.a. jämställdhet.

Under 2016 har MSB analyserat varje funktionsområde utifrån ett jämställdhetsperspektiv, vilket bl.a. ska leda till effektivare nyrekrytering för att uppnå en jämnare könsfördelning. Fokus är att öka andelen kvinnor i myndighetens resursbas. Efter en förstärkning med 86 personer uppgick andelen kvinnor till 44 procent, vilket är högsta siffran sedan 2006.

I enlighet med myndighetens regleringsbrev har Kustbevakningen utarbetat en strategi och åtgärdsplan för att uppnå en jämnare könsfördelning bland anställda. Bland alla anställda 2016 var fördelningen 26 procent kvinnor och 74 procent män. Inom kärnverksamheten var fördelningen 18 procent kvinnor och 82 procent män. Könsbalansen i myndigheten är oförändrad jämfört med 2015.

Frivilligas uppdrag har kommit till nytta

Tretton frivilliga försvarsorganisationer (FFO) har genom uppdragsmedel från MSB genomfört 114 uppdrag under 2016. Regeringen bedömer att resultatet från dessa uppdrag har kommit till nytta vid faktiska händelser och övningar, bl.a. under den ansträngda perioden 2015-2016 med ett stort antal asylsökande som kom till Sverige. Även ideella organisationer har fått ersättning från MSB för att genomföra uppdrag med syfte att öka den enskildes förmåga att förebygga och hantera olyckor, allvarliga händelser och kriser.

Räddningstjänst till sjöss och sjöövervakning

Under 2016 har Kustbevakningen inom området för miljöräddningstjänst till sjöss genomfört 34 operationer, varav samtliga var av mindre omfattning. Detta var en antalsminskning jämfört med föregående år. Regeringen konstaterar att det i stort har skett en minskning av antalet insatser och händelser på detta område under senare tid.

Antalet kontroll- och tillsynsåtgärder har mer än fyrdubblats jämfört med föregående år, vilket främst förklaras av den särskilda gränskontrollverksamhet som Kustbevakningen genomfört

för att stödja Polismyndigheten. Inom flertalet övriga verksamhetsområden har antalet åtgärder ökat något. Antalet av Kustbevakningen anmälda brott och utfärdade ordningsböter har ökat jämfört med föregående år, vilket förklaras av en utökning av antalet verksamhetstimmar under 2016. När det gäller andelen åtgärder som lett till brottsanmälan, kan man för flertalet områden konstatera lägre siffror än föregående år.

Tabell 4.2 Miljöräddningsoperationer samt kontroll- och tillsynsåtgärder 2012–2016

Antal	2012	2013	2014	2015	2016
Miljöräddningsoperationer	52	45	55	40	34
Kontroll- och tillsynsåtgärder	61 217	58 048	55 911	61 480	263 878

Källa: Kustbevakningens årsredovisning för 2016.

Kustbevakningens genomsnittliga handläggningstider har ökat när det gäller brottsutredning. Det beror framför allt på den rådande personalbristen och att myndigheten haft ett ökat inflöde av ärenden. Personalbristen har också försvårat utvecklingen av brottsutredningsverksamheten. Mot bakgrund av regeringens pågående arbete med att ge kustbevakningspersonalen utökade rättsliga befogenheter inom brottsbekämpningen, har ett arbete inletts inom myndigheten.

Kustbevakningen, Polismyndigheten och Tullverket har på uppdrag av regeringen gjort en kartläggning av områden där deras inbördes samverkan bör förstärkas ytterligare (Ju2017/01718/SSK). Myndigheterna konstaterar att det finns flera områden där en stärkt samverkan är möjlig, inom såväl operativt som administrativt arbete.

Kustbevakningens deltagande med två båtar i Frontex operation Poseidon i Medelhavet har under 2016 resulterat i att drygt 2 200 personer kunnat undsättas och att tio personer gripits. Genom deltagande med flygplan i operation Triton har myndigheten kunnat bidra med information till fartyg och båtar samt även medverkat i sjöräddningsinsatser.

När det gäller sjöräddningsverksamhet nationellt har Kustbevakningen deltagit i 280 insatser, vilket är en knapp ökning jämfört med föregående år.

I maj 2016 redovisade Kustbevakningen regeringsuppdraget att ta fram en nationell strategi för sjöövervakning för civila behov (Ju2016/04206/SSK). I redovisningen, som

utarbetats i samverkan med övriga myndigheter i Sjöövervakningsrådet, konstateras att det finns en stor utvecklingspotential inom sjöövervakningsområdet. En förbättrad samordning skulle enligt myndigheterna kunna leda till att statens samlade resurser för sjöövervakning kan användas på ett mer effektivt sätt.

Kustbevakningens ekonomi är alltjämt i obalans. I syfte att skapa förutsättningar för en mer ändamålsenlig och långsiktigt hållbar finansiering har regeringen uppdragit åt Ekonomistyrningsverket att föreslå en finansieringsmodell för Kustbevakningens verksamhet. Uppdraget ska redovisas senast den 27 oktober 2017 (Ju2017/02352/SSK).

Analys och slutsatser av hanterande förmågor

Vid en olycka eller kris är målen för krisberedskapen att trygga människors hälsa och säkerhet samt att hindra eller begränsa skador på egendom eller miljö. Regeringen bedömer att målen delvis har uppnåtts.

Många insatser har genomförts både i Sverige och internationellt under året för att ta hand om konsekvenserna av en olycka eller en kris. Samtidigt finns det en stor utvecklingspotential inom ett par områden.

Kommunernas verksamhet för räddningstjänst har grundläggande betydelse för människors säkerhet och trygghet. Att alltför många kommuner inte kan upprätthålla sin beslutade beredskap för räddningstjänst är därför allvarligt. Statens stöd till kommunernas räddningstjänstverksamhet behöver utvecklas och regeringen följer noga utvecklingen på området. MSB:s arbete inom området samverkan och ledning liksom arbetet inom olika räddningstjänstforum har bidragit till en effektivare räddningstjänst genom att samverkan och samordning har stärkts. Regeringen anser att samverkan mellan de berörda aktörerna liksom MSB:s stöd till samhällets räddningstjänst måste stärkas och utvecklas ytterligare.

Kustbevakningens strategi och åtgärdsplan för att öka andelen kvinnor vid myndigheten är av grundläggande betydelse för det fortsatta arbetet. Regeringen ser positivt på att Kustbevakningen planerar att arbeta både långsiktigt och målinriktat inom detta område.

Alarmeringstjänsten är en samhällsviktig verksamhet som har stor betydelse för såväl

nödställda personer som samhällets skydd mot olyckor och krisberedskap. Antalet inkommande samtal på nödnumret 112 liksom antalet samtal som behöver tolkas på ett annat språk ligger på en fortsatt hög nivå. Regeringen ser allvarligt på att svarstiderna för nödnumret 112 inte uppfylls och följer noggrant utvecklingen inom området.

Utbildningarna inom området skydd mot olyckor ska säkerställa att det finns en likvärdig och grundläggande kompetens hos kommunal räddningstjänstpersonal i hela landet. Det är därför av stor vikt att staten även i fortsättningen kan säkerställa och bestämma kvalitetskraven för dessa utbildningar.

Regeringens bedömning är att arbetet med robust och säker kommunikation för samhällsviktiga aktörer har fortsatt att utvecklas under 2016. Antalet abonnemang inom Rakel fortsätter att öka. Detta innebär att antalet användare har blivit fler, vilket är en indikation på att aktörernas förmåga att kommunicera skyddat och driftsäkert har stärkts. Sammankopplingen av Rakel och norska Nödnett har också höjt förmågan till gränsöverskridande samarbete längs den norsk-svenska gränsen.

En god övningsverksamhet bidrar till arbetet att uppfylla målen för samhällets krisberedskap. Regeringen konstaterar att såväl myndigheter som landsting och regioner övar sin krishanteringsorganisation i en mer omfattande nivå än sina ledningsgrupper. I många fall saknas det fortfarande en utbildnings- och övningsplan att hålla sig till.

När det gäller insatser och hantering av kriser på andra ställen i världen har MSB:s och Kustbevakningens internationella åtaganden medverkat till en god hantering av inträffade händelser. Verksamheten har bidragit till att minska lidande och skadeverkningar vid allvarliga olyckor och katastrofer. Regeringen ser positivt på myndigheternas internationella engagemang men andelen kvinnor inom insatsverksamheten bör öka.

Vidare gör regeringen bedömningen att de miljöräddningsinsatser som varit aktuella för Kustbevakningens del har kunnat genomföras med gott resultat och att myndighetens kontroll- och tillsynsverksamhet generellt sett bidrar till en högre regelefterlevnad.

Personalbristen vid myndigheten har bidragit till att Kustbevakningen i dagsläget inte har tillräckliga resurser för att hantera ett eventuellt

oljeutsläpp som kräver en mer utdragen insats. Kapaciteten i detta avseende bör återställas.

Personalsituationen har även bidragit till att handläggningstider för brottsutredningsärenden ökat och har också haft en hämmande verkan på utvecklingen av brottsutredningsverksamheten.

När det gäller deltagandet i Frontex insatser i Medelhavet är det regeringens uppfattning att Kustbevakningen genomfört detta på ett ändamålsenligt sätt och att deltagandet varit av stort värde.

Regeringen bedömer att en förbättrad samordning inom sjöövervakningsområdet kan leda till att statens samlade resurser för sjöövervakning används på ett mer effektivt sätt.

Generell utveckling av förmågor

Genom lärande från bl.a. omvärldsanalyser och inträffade händelser där erfarenheter och kunskaper från bl.a. tillsyn, uppföljning och utvärdering tillvaratas kan förmågan i samhället att förebygga, motstå och hantera kriser utvecklas.

Den nationella risk- och förmågebedömningen visar på utmaningar

Statliga myndigheter analyserar i enlighet med förordningen (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap, de risker och sårbarheter som finns inom det egna ansvarsområdet. Utifrån regeringens återrapporteringskrav har MSB redovisat myndighetens övergripande bedömningar av förmågor och sårbarheter i samhället, med utgångspunkt i bl.a. dessa risk- och sårbarhetsanalyser.

Av den nationella risk- och förmågebedömningen framgår att arbetet med samhällets krisberedskap har intensifierats och att förmågan har förbättrats inom många områden. Ett flertal utvecklingsområden kvarstår dock, bl.a. (1) arbetet med planering inför höjd beredskap behöver intensifieras, (2) det förmågehöjande arbetet bör fokuseras inom sju prioriterade områden (energiförsörjning, livsmedel, transporter, hälso- och sjukvård samt omsorg, finansiella tjänster, information och kommunikation samt skydd och säkerhet), (3) ett heltäckande och sammanhållet planeringsansvar behövs för krisberedskap och höjd beredskap, (4) den samhällsviktiga verksamheten och kritisk infrastruktur behöver stärkas och (5)

informationssäkerhetsarbetet hos aktörerna behöver utvecklas.

Regeringen bedömer att denna omvärldsanalys är viktig att följa och att åtgärder kontinuerligt vidtas för att reducera de brister och sårbarheter som identifierats.

Vissa brister i samhällets förmåga att förebygga bränder och genomföra räddningsinsatser

Utifrån regeringens återrapporteringskrav har MSB redovisat en bedömning av samhällets samlade förmåga att förebygga bränder och andra olyckor samt samhällets samlade förmåga att genomföra effektiva räddningsinsatser. Bedömningen är att förmågan att förebygga bränder och andra olyckor har utvecklats positivt, men att det finns ett par områden som behöver utvecklas.

Samhällets olycksförebyggande verksamhet liksom brandskyddet behöver i större utsträckning samordnas och utgå från enskildas förutsättningar och behov genom riktade insatser.

MSB bedömer vidare att förmågan att genomföra effektiva räddningsinsatser i grunden är god, men att aktörerna har svårare att hantera omfattande och komplexa händelser samt att det finns brister som behöver åtgärdas på lokal och regional nivå, t.ex. utveckling av metoder och teknik.

Utvärderingar av skogsbranden och flyktingsituationen visar på utvecklingsbehov

Mot bakgrund av den stora skogsbranden i Västmanland 2014 samt det stora antalet asylsökande som kom till Sverige under 2015, har ett antal utvärderingar och rapporter lämnats av bl.a. MSB, Riksrevisionen och särskilda utredare. I rapporterna anges bl.a. åtgärdsbehov för att stärka samhällets krisberedskap. Länsstyrelsernas geografiska områdesansvar och förutsättningar att överta räddningstjänsten är två exempel på områden som behöver utvecklas. Det finns också ett behov att inkludera större skogsbränder och perioder med ett stort antal asylsökande under en begränsad period i de scenarier som används vid utarbetande av risk- och sårbarhetsanalyser. Därutöver är övningsverksamheter av särskild vikt för myndigheter, kommuner och landsting att utveckla och prioritera, så att samhället står väl rustat vid en kris. Rapporterna utgör viktiga underlag för att kunna dra lärdomar inför framtiden.

Regeringen har tillsatt en utredning så att kommunernas räddningstjänst ska kunna bedri-

vas på ett mer likvärdigt, effektivt och säkert sätt. Uppdraget ska redovisas senast 30 juni 2018.

Tillsynen behöver utvecklas

MSB stödjer löpande länsstyrelserna i deras tillsyn över kommunernas förebyggande verksamhet och räddningstjänst. En fungerande statlig tillsyn över kommunernas verksamhet inom området är viktigt för att uppnå ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor i hela landet. MSB konstaterar att länsstyrelsernas tillsyn över kommunerna verksamhet inom området skydd mot olyckor behöver utvecklas avseende bl.a. systematik och omfattning.

MSB har utfört tillsynsbesök hos verksamheter som hanterar farliga ämnen, såsom explosiva varor, för att förebygga olyckor och andra allvarliga händelser. Antalet tillsynsbesök har dock minskat under året. För att tillsynen av Sevesoanläggningar ska bli mer likvärdig och effektiv har regeringen gett länsstyrelserna och MSB i uppdrag att stärka sin samverkan. MSB ska redovisa uppdraget senast i april 2018 tillsammans med myndighetens samlade bedömning av de åtgärder som vidtagits.

Utredningar av olyckor minskar risker

Verksamheten vid Statens haverikommission utgör en viktig del i det systematiska säkerhetsarbetet. En haveriutredning ska bl.a. besvara vad som kan göras för att dels undvika framtida olyckor av samma karaktär, dels minska konsekvenserna om en olycka inträffar.

Haverikommissionens samarbete med säkerhetsmyndigheter och internationella organ fungerar väl och har fortlöpande utvecklats.

Utifrån målet att alla utredningar ska slutföras snarast (om möjligt inom 12 månader), avslutades två av tre utredningar inom ett år 2016. Detta är en försämring i förhållande till föregående år, men fortfarande en avsevärd förbättring jämfört med 2014. Den långsiktiga trenden går mot kortare utredningstider. Samtidigt har antalet lämnade säkerhetsrekommendationer av myndigheten ökat jämfört med föregående två år, vilket bidrar till ett säkrare samhälle med färre olyckor.

Tabell 4.3 Genomsnittlig utredningstid 2012-2016

månader

	2012	2013	2014	2015	2016
Utredningstid	14,5	13,5	16	11	13

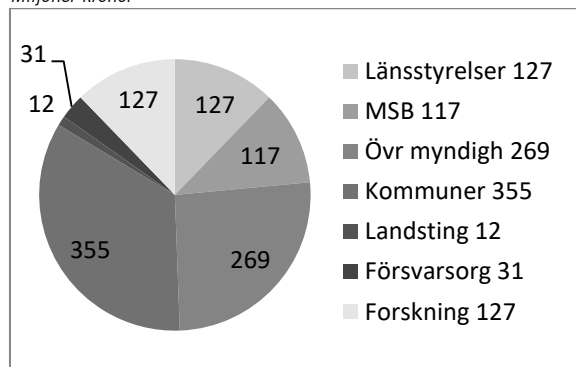
Källa: Statens haverikommissionens årsredovisning för 2012-2016.

Viktiga insatser inom krisberedskapen genom särskilda medel

För att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga i samhällsviktig verksamhet har regeringen möjliggjort finansiering av bidragsmedel genom anslag 2:4 *Krisberedskap*. Under 2016 har anslaget använts för tvärssektoriella projekt samt åtgärder inom krisberedskapen och det civila försvaret. Under 2016 fördelade MSB sammanlagt 1 038 miljoner kronor till dels myndigheter för projekt, dels kommuner och landsting för åtgärder utifrån lagen om extraordinära händelser (LEH). Därutöver har medel tilldelats frivilliga försvarsorganisationer för uppdrag samt till forskning och studier.

Diagram 4.4 Fördelning av medel från anslag 2:4 2016

Miljoner kronor

Källa: MSB:s årsredovisning för 2016.

Den från anslag 2:4 *Krisberedskap* finansierade verksamheten har stärkt samhällets samlade krisberedskapsförmåga när det gäller bl.a. gemensamma analyser av risker och sårbarheter, kontinuitet i samhällsviktig verksamhet och infrastruktur, stärkt inriktning och samordning av information samt kriskommunikation. Resultaten från projekten har bl.a. använts vid händelser som t.ex. störningar rörande livsmedel och dricksvatten samt avbrott i transporter.

Stärkt information till allmänheten och enskildas ansvar

En enkätundersökning genomförd av MSB visar att fyra av tio svenskar saknar beredskap för att hantera grundläggande behov vid händelse av kris. Generellt är personer som bor i glesbygd

bättre förberedda än stadsbor och fler kvinnor än män har vidtagit konkreta åtgärder.

Regeringen vill öka människors kunskap om förberedelser inför kriser och höjd beredskap och har därför gett ett uppdrag till MSB. I uppdraget ingår att utarbeta ett nationellt informationsmaterial och att stärka stödet till kommunerna i arbetet med att öka invånarnas kunskap om kriser och höjd beredskap. Uppdraget ska redovisas senast 1 mars 2018.

Kommuner bör vidta identifierade åtgärdsbehov

Utifrån ett återrapporteringskrav har Länsstyrelserna redovisat sina bedömningar av kommunernas arbete med krisberedskap med fokus på planering och överenskommelsen om kommunernas krisberedskap, vilken tecknats mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting. Ett förbättringsområde som lyfts fram är den relativt svaga kopplingen mellan de åtgärdsbehov som identifierats i kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser och de planerade åtgärder som finns i kommunernas styrdokument för själva arbetet. När det gäller överenskommelsen om kommunernas krisberedskap är länsstyrelsernas bedömning att kommunerna i huvudsak uppfyller de åtaganden och mål som överenskommelsen vilar på, men det finns ofta ett eller flera förbättringsområden. Länsstyrelserna har slutligen bedömt att kommunernas statliga ersättning används i enlighet med kommunöverenskommelsen. Regeringen anser att kommunerna behöver vidta de åtgärder som de själva identifierat.

Analys och slutsats av generella förmågor

Regeringen bedömer att MSB:s analys av samhällets samlade förmåga att förebygga bränder samt genomföra effektiva räddningsinsatser ger en övergripande bild området. Analysen kan utgöra ett viktigt underlag för att kunna inrikta dessa verksamheter.

Regeringen har även tagit del av MSB:s bedömning av nationella risker och förmågor och avser att följa utvecklingen noga för att kunna vidta nödvändiga åtgärder som stärker samhällets beredskap. Regeringen bedömer att krisberedskapen kan stärkas påtagligt om aktörerna kan kraftsamla kring åtgärder för att omhänderta utpekade sårbarheter och brister.

Den statliga tillsynen över kommunernas förebyggande verksamhet och räddningstjänst har vissa brister främst på den regionala nivån. Regeringen anser att det begränsar statens möjligheter att effektivt stödja den kommunala räddningstjänsten.

Att MSB:s tillsyn inom området farliga ämnen har minskat ser regeringen som allvarligt eftersom det är en betydelsefull verksamhet för att förebygga och hantera olyckor och andra allvarliga händelser. Det är också viktigt att länsstyrelserna fortsätter att vidareutveckla sin Sevesotillsyn och att MSB bistår länsstyrelserna i arbetet med att höja säkerheten vid landets Sevesoanläggningar.

Regeringen anser att verksamheten som bedrivs vid Statens haverikommission har bidragit till att nå målen för såväl krisberedskapen som för skydd mot olyckor. Det är angeläget att myndigheten fortsätter att effektivisera sin undersökningsverksamhet.

När det gäller anslag 2:4 *Krisberedskap* är bedömningen att krisberedskapsförmågan hos berörda aktörer har höjts och att myndigheterna har blivit bättre på att samverka.

4.3 Den årliga revisionens iakttagelser

Med anledning av den årliga revisionens iakttagelser vad gäller Kustbevakningens årsredovisning, har regeringen förtydligat vad som gäller avseende finansieringen av Kustbevakningens deltagande i Frontex insatser.

4.4 Politikens inriktning

Ökad förmåga att förebygga och förbereda samhället för olyckor, kriser och krig

Sveriges krisberedskap och civila försvar måste ständigt utvecklas för att kunna möta olika svåra utmaningar, vilka sträcker sig från allvarliga olyckor och kriser – t.ex. naturolyckor, oljeutsläpp, störningar i el- och vattenförsörjning – till i värsta fall krig. Regeringens nationella säkerhetsstrategi som presenterades i januari 2017 anger ramverk och inriktning för det arbete som

krävs för att värna Sveriges säkerhet, såväl inom som mellan olika politikområden. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har i sin årliga nationella risk- och förmågebedömning angett att det finns ett antal allvarliga brister och sårbarheter som samhällets aktörer behöver kraftsamla kring, bl.a. stärkandet av samhällsviktiga verksamheter och kritisk infrastruktur. Fokus bör enligt MSB riktas mot följande områden: energiförsörjning, livsmedelsförsörjning, transporter och transportinfrastruktur, hälso- och sjukvård samt omsorg, finansiella tjänster, information och kommunikation samt skydd och säkerhet.

I ett samhälle som hela tiden förändras finns det ett ständigt behov av att skapa förutsättningar för att kunna förhindra och hantera händelser som kan få allvarliga konsekvenser. Det betyder att berörda aktörer på såväl central, regional som lokal nivå behöver utveckla sina verksamheter kontinuerligt för att kunna möta de nya utmaningar som en förändrad omvärld medför. Detta är särskilt påtagligt för MSB:s verksamhet utifrån den roll som myndigheten har inom krisberedskapen och det civila försvaret.

Information till allmänheten inför kriser och krig

Människors kunskap om hur man förbereder sig för olika kriser och inför höjd beredskap behöver öka. Att ha en god förståelse om hur man förbereder sig blir allt viktigare när bl.a. det förändrade klimatet leder till att risken för extrema väderförhållanden och naturolyckor som t.ex. översvämning tilltar. Olyckor och kriser kan numera uppstå på nya platser som tidigare varit förskonade. Därför behöver samhället förbereda sig på dels större utmaningar på grund av klimatförändringar i olika former, dels vid platser där man hittills inte behövt vidta förebyggande åtgärder. Detta kräver ett mer utvecklat förhållningssätt till bl.a. samhällsplanering.

Det försämrade säkerhetspolitiska omvärldsläget gör också att allmänheten behöver bli medveten om vad höjd beredskap innebär. Regeringen har därför gett MSB i uppdrag att utarbeta ett nationellt informationsmaterial och stärka stödet till kommunerna i arbetet med att öka invånarnas kunskap om förberedelser inför kriser och höjd beredskap. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2018.

Ett stärkt civilt försvar i en osäker omvärld

Att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret är en förutsättning för att genomföra den försvarspolitiska inriktningen för perioden 2016-2020. Planeringen för civilt försvar har återupptagits och ska genomföras utifrån de anvisningar regeringen har beslutat.

Det är av stor vikt att planeringen samordnas mellan det civila och det militära försvaret, att kunskapshöjande åtgärder och övningar genomförs och att beredskapsåtgärder vidtas i samverkan med berörda aktörer.

För att stärka förmågan hos bevakningsansvariga myndigheter och andra aktörer inom civilt försvar tillför regeringen permanenta medel, vilket för återstoden av innevarande försvarsinriktningsperiod (2018-2020) motsvarar totalt 1,3 miljarder kronor. Medlen ska tillföras kommuner, landsting, länsstyrelser, övriga bevakningsansvariga myndigheter och frivilliga försvarsorganisationer. Förstärkningarna skapar förutsättningar att fullfölja den inriktning som anges i den försvarspolitiska inriktningspropositionen (prop. 2014/15:109).

I det fortsatta arbetet är det nödvändigt att bl.a. se över och tydliggöra ansvarsområden för berörda myndigheter för att säkerställa en sammanhängande planering. Det finns även anledning att se över tillämpbarhet och behov av ändringar i relevanta författningar för totalförsvaret. Regeringen vill särskilt betona vikten av att beredskapsplanering påbörjas inom kommuner och landsting samt att länsstyrelserna fortsätter sitt arbete med planeringen av totalförsvaret. Samarbete med privata aktörer behöver utvecklas, säkerhetsskydd är centralt och beredskapsplanering behöver fördjupas inom områdena livsmedelsförsörjning, sjukvård, transporter, skydd och säkerhet, energi samt elektroniska kommunikationer. Vidare är det viktigt att aktörerna bl.a. har bättre tillgång till säkra kommunikationer och anpassade lokaler, fungerande arbetsformer för samverkan och ledning samt säkerställd personalförsörjning och uthållighet.

I nuläget är det av särskild betydelse att planeringen av det civila försvarets stöd till Försvarsmaktens operativa förmåga vid höjd beredskap och ytterst krig återupptas. Det är vidare av vikt att myndigheterna utvecklar förmågan att prioritera och fördela resurser inom landet samt att ge och ta emot stöd i samarbete med andra stater.

En skyddad och robust kommunikation är en förutsättning för att kunna genomföra den pågående totalförsvarsplaneringen. Flera av de bevakningsansvariga myndigheterna bedömer att nuvarande förmåga är otillräcklig och behöver utvecklas. Regeringen instämmer i bedömningen och anser att det är viktigt att ansvariga myndigheter arbetar vidare med att stärka sin förmåga.

Inom ramen för det civila försvaret ska Sverige utveckla ett psykologiskt försvar anpassat efter dagens förhållanden, för att bl.a. kunna identifiera och möta påverkanskampanjer. Verksamhet som bidrar till det psykologiska försvaret bedrivs redan i dag vid ett flertal myndigheter. Berörda aktörers samverkan på området behöver utvecklas. Regeringen ser därför att det är av vikt att ansvar och inriktning för berörda myndigheters arbete med det psykologiska försvaret tydliggörs.

Frivilligperspektivet behöver omhändertas i det fortsatta arbetet, då frivilligorganisationerna utgör en god resurs för förankring och bidrar med sin kompetens till en stärkt förmåga i samhället.

En viktig aspekt när det gäller frågan om samverkan och ledning är länsstyrelsernas geografiska områdesansvar. Utredningar visar att det finns utmaningar med att länsstyrelsernas utövande av det geografiska områdesansvaret skiljer sig åt, varför regeringen avser att vidta åtgärder för att uppnå ett mer enhetligt utövande.

Förebyggande arbete mot naturolyckor

En av många utmaningar som samhället står inför är konsekvenserna av ett förändrat klimat. Regeringen har därför gjort en satsning på anslaget för förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor under perioden 2017-2020. Satsningen möjliggör för kommuner att kunna vidta fler förebyggande åtgärder.

Kärnenergiberedskapen stärks med nya medel

För att stärka samhällets kärnenergiberedskap, avser regeringen att tillföra ytterligare medel. Medlen ska bl.a. möjliggöra genomförandet av åtgärder i den av MSB, Strålsäkerhetsmyndigheten och länsstyrelserna i Hallands, Uppsala, Kalmar, Skåne och Västerbottens län gemensamt framtagna handlingsplanen för att stärka beredskapen för radiologiska och nukleära olyckor.

En ny strategi för informations- och cybersäkerhet

Informations- och cybersäkerheten i Sverige behöver utvecklas. Den ökade digitaliseringen i samhället medför stora möjligheter, men för att kunna utnyttja dessa fullt ut behöver säkerhetsarbetet hålla jämna steg. Hur vi hanterar riskerna som följer av digitaliseringen har stor betydelse för vår förmåga att upprätthålla och stärka såväl vårt välbefinnande som vår säkerhet. Regeringen har därför presenterat en nationell strategi för samhällets informations- och cybersäkerhet (skr. 2016/17:213). Strategin omfattar hela samhället, det vill säga såväl privata som offentliga aktörer och privatpersoner. Den innehåller regeringens övergripande prioriteringar på området och syftar till att utgöra en plattform för Sveriges fortsatta utvecklingsarbete inom området. Regeringen har även fattat beslut om ett antal uppdrag till berörda myndigheter i syfte att bidra till att nå de målsättningar som anges i strategin och avser att återkomma med fler uppdrag och andra styrande åtgärder.

En utvecklad informations- och cybersäkerhet stärker även samhällets möjligheter att motstå och bemöta påverkanskampanjer.

Genomförandet av EU:s direktiv om åtgärder för en hög gemensam nivå av säkerhet i nätverk och informationssystem (NIS-direktivet) kommer att bidra till en ökad informationssäkerhet hos ett antal leverantörer av samhällsviktiga och digitala tjänster.

Deltagande i Natos civila beredskapsarbete

Samarbetet mellan Sverige och Nato inom området civil beredskap syftar till att stärka Sveriges totalförsvarsförmåga och bidra till utvecklingen av samhällets krisberedskap och civilt försvar. Genom att planera och delta i gemensamma övningar stärks förmågan att motstå olika typer av kriser och hot.

Ökad förmåga att hantera olyckor och kriser

Utöver ett grundläggande arbete för att förebygga olyckor och kriser behövs en god beredskap för att hantera oväntade händelser, vilka ofta kräver skyndsamma insatser från samhället både nationellt och internationellt. Regeringen tillför medel till SOS Alarm och vidtar nedanstående åtgärder för att bl.a. underlätta för s.k. blåljusaktörer att kunna

fortsätta bedriva en effektiv verksamhet för ökad trygghet och säkerhet.

Ökade medel för en stärkt alarmeringstjänst

Samhällets alarmeringstjänst är ett offentligt åtagande som i alla lägen måste fungera på ett säkert och effektivt sätt. Det är därför av stor vikt att SOS Alarm AB kan uppfylla fastställda effektivitets- och kvalitetskrav i sin verksamhet. För att ge bolaget goda förutsättningar att kunna bedriva sin verksamhet i enlighet med dessa krav tillförs anslaget ytterligare medel för perioden 2018–2020.

Regeringen anser även att samhällets alarmeringstjänst behöver bli bättre samordnad för att möjliggöra effektiva hjälpinsatser vid nödsituationer. Dagens system har en del brister, bl.a. är samordningen på området frivillig. Mot denna bakgrund tillsatte regeringen 2015 utredningen En samordnad alarmeringstjänst (dir. 2015:113). Utredningen ska bl.a. analysera och föreslå hur samhällets alarmeringstjänst ska kunna samordnas och organiseras på ett bättre sätt. Uppdraget ska redovisas senast den 31 mars 2018.

En effektivare kommunal räddningstjänst

Utbildningarna inom området skydd mot olyckor ska säkerställa att det finns en likvärdig och grundläggande kompetens hos kommunal räddningstjänstpersonal i hela landet vid olyckor, kriser och höjd beredskap. Det är därför av stor vikt att staten även i fortsättningen kan säkerställa och bestämma kvalitetskraven för utbildningarna inom området. Regeringen anser att utbildningarna inom området skydd mot olyckor på ett bättre sätt bör anpassas till samhällets behov av kompetens, avseende såväl omfattning som innehåll vid olyckor, kriser och höjd beredskap.

Regeringen anser vidare att kommunernas brandförebyggande verksamhet och räddningstjänstverksamhet har grundläggande betydelse för samhällets skydd mot olyckor och krisberedskap och därför måste kunna bedrivas på ett effektivt och säkert sätt. Dessa verksamheter fungerar väl i flera avseenden, men det finns alltför stora variationer i kommunernas förutsättningar att bedriva verksamheterna utifrån lokala riskbilder och andra lokala förhållanden. Mot denna bakgrund beslutade regeringen i februari 2017 om kommittédirektiven En effektivare kommunal räddningstjänst (dir. 2017:15). Utredaren ska analysera och föreslå hur kommunernas brandförebyggande verksamhet

och räddningstjänst ska kunna bedrivas mer likvärdigt och effektivt. Utredaren ska även analysera och föreslå hur statens stöd till och tillsyn över kommunernas brandförebyggande verksamhet och räddningstjänst kan förbättras. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2018.

En säker kommunikation i en osäker omvärld

Den säkerhetspolitiska utvecklingen gör det allt mer angeläget att aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar kan kommunicera och utbyta information effektivt och säkert med varandra. Rakelsystemet som används idag har en begränsad kapacitet att leverera data och räcker inte till för att möta användarnas ökande behov. Behovet av en utvecklad och säker mobil ip-baserad kommunikationslösning är därför omfattande och behöver tillgodoses i närtid.

I juni 2016 gav Regeringskansliet (Justitiedepartementet) en utredare i uppdrag att föreslå en utvecklad och säker kommunikationslösning för aktörer inom allmän ordning, säkerhet, hälsa och försvar. Uppdraget redovisades i mars 2017. Samma månad gavs ett tilläggsuppdrag att analysera och föreslå vilken aktör som ska ansvara för att bygga och förvalta kommunikationslösningen. Det uppdraget redovisades den 23 maj 2017. Ärendet bereds för närvarande inom Regeringskansliet och regeringen avser att återkomma i frågan.

Effektiv informationsdelning för säkra hjälpinsatser

Regeringen vill säkerställa att polis, räddningstjänst, ambulansverksamhet och alarmeringstjänst på ett effektivt sätt kan dela information med varandra av betydelse för personalens säkerhet och trygghet vid hjälpinsatser samt för ett effektivt genomförande av insatser. Vidare är en säker positionering av nödställda personer av central betydelse för snabba hjälpinsatser. Således behöver polis, räddningstjänst, ambulansverksamhet och alarmeringstjänst tillgång till geodata av hög kvalitet och alla aktörer bör använda samma referenssystem för att beskriva det geografiska läget. Mot denna bakgrund har regeringen gett utredningen om en samordnad alarmeringstjänst i tilläggsuppdrag att analysera och föreslå hur informationsdelningen mellan aktörerna kan bli mer effektiv i ovanstående avseenden (dir. 2017:84).

Internationella insatser behövs för att hantera kriser och katastrofer

Regeringen betonar vikten av ett aktivt internationellt samarbete inom civil krishantering och krisberedskapsområdet. Detta gäller såväl inom Norden och EU som internationellt. Internationell civil krishantering utgör ett viktigt område i Sveriges ansträngningar för att främja den regelbaserade multilaterala världsordningen inom ramen för den nationella säkerhetsstrategin. Sverige bör även fortsatt delta i det förebyggande arbetet såsom katastrofriskreducering samt vid hantering av kriser och katastrofer, t.ex. inom ramen för EU:s civilskyddssamarbete och till stöd för FN.

Det svenska engagemanget i frågor som rör gränskontroll och räddningsinsatser är enligt regeringen fortsatt angeläget. Regeringen anser att Kustbevakningen ska fortsätta sin samverkan med Polismyndigheten och den Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex). Regeringen har beslutat att förlänga Kustbevakningens bemyndigande att delta i Frontex insatser på Medelhavet t.o.m. den 31 december 2018.

Kustbevakningen – en central resurs till sjöss

Kustbevakningen är en central myndighetsresurs till sjöss. Således är det angeläget att myndigheten fortsätter sitt arbete med att uppnå full bemanning. Det behöver skapas förutsättningar för en långsiktigt hållbar finansiering av myndighetens verksamhet, vilket också gäller investeringar. Regeringen har därför uppdragit åt Ekonomistyrningsverket att föreslå en finansieringsmodell för Kustbevakningens verksamhet. Det är dock angeläget att Kustbevakningen redan under 2018, inom befintliga ekonomiska ramar, fortsätter att genomföra nödvändiga investeringsprojekt för att kunna upprätthålla sin materiella förmåga.

Vidare är det av stor vikt att Kustbevakningen utvecklar sin förmåga inom brottsbekämpningsområdet. I detta ingår förberedelser för utökade rättsliga befogenheter att bl.a. leda egna brottsutredningar, vilket regeringen planerar för. En annan viktig del är att Kustbevakningen tillsammans med Polismyndigheten och Tullverket fortsätter arbetet med att stärka samverkan myndigheterna emellan. Här utgör kartläggningen som myndigheterna tillsammans utarbetat en god grund för det fortsatta arbetet. Det finns också ett behov av förstärkt operativt

stöd från Kustbevakningen till Polismyndigheten när det gäller insatser mot terrorism och annan allvarlig brottslighet. Utifrån överenskommelsen mellan regeringen och de borgerliga partierna om åtgärder mot terrorism, har regeringen uppdragit åt Kustbevakningen och Polismyndigheten att närmare analysera formerna för ett sådant stöd.

4.5 Budgetförslag

4.5.1 2:1 Kustbevakningen

Tabell 4.4 Anslagsutveckling 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

År	Utfall	1 113 138	Anslags- sparande	231 982
2016	Utfall	1 113 138		231 982
2017	Anslag	1 117 441 ¹	Utgifts- prognos	1 203 194
2018	Förslag	1 142 760		
2019	Beräknat	1 160 582 ²		
2020	Beräknat	1 180 102 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 142 761 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 142 760 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Kustbevakningens verksamhet att utföra sjöövervakning och annan kontroll- och tillsynsverksamhet samt räddningstjänst till sjöss. Anslaget får även användas till Kustbevakningens kostnader för samordning av de civila behoven av sjöövervakning och sjöinformation.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.5 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	2 004	-	-	-
Prognos 2017	2 000	-	-	-
Budget 2018	2 000	-	-	-

Intäkterna avser oljeskadeersättning som påförs fartygsägare för uppkomna oljeskador. Intäkterna är svåra att prognostisera. För att få ut avgiften krävs ibland att den som vållat skada förs inför domstol, vilket gör att det kan dröja flera år innan statens fordran säkrats.

Tabell 4.6 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	4 775	4 761	14
(varav tjänsteexport)	-	-	-
Prognos 2017	5 000	5 000	0
(varav tjänsteexport)	-	-	-
Budget 2018	5 000	5 000	0
(varav tjänsteexport)	-	-	-

Kustbevakningen utför uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter samt andra uppdragsgivare. Myndigheten får disponera intäkterna.

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet och händelser som visat på samhällets sårbarhet, ser regeringen ett behov av att förstärka totalförsvaret under kommande år. För att stärka Kustbevakningens arbete med civilt försvar föreslår regeringen att anslag 2:1 *Kustbevakningen* ökas med 2 000 000 kronor från 2018.

Regeringen föreslår att 1 142 760 000 kronor anvisas under anslaget 2:1 *Kustbevakningen* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 160 582 000 kronor respektive 1 180 102 000 kronor.

Tabell 4.7 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:1 Kustbevakningen

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	1 117 441	1 117 441	1 117 441
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	18 343	36 056	55 457
Beslut	6 976	7 085	7 204
Varav BP18 ³	2 000	2 000	2 000
Varav ³			
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	2 000	2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 142 760	1 160 582	1 180 102

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

4.5.2 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tabell 4.8 Anslagsutveckling 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2016	24 850		
2017	74 850 ¹		74 077
2018	Förslag	74 850	
2019	Beräknat	74 850	
2020	Beräknat	74 850	

¹ Inklusiva beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 4.9 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021–2022
Ingående åtaganden	20 904	23 577	45 000			
Nya åtaganden	11 703	40 000	75 000			
Infriade åtaganden	-9 030	-18 577	-20 000	-55 000	-35 000	-10 000
Utestående åtaganden	23 577	45 000	100 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	80 000	45 000	100 000			

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera ersättning till kommuner för åtgärder som vidtas för att förebygga jordskred och andra naturolyckor.

Anslaget får även användas för finansiering av vissa åtgärder för att stärka samhällets förmåga att bedöma och hantera översvänningsrisker.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2019–2022.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser fleråriga beslut om bidrag till kommunernas verksamhet att förebygga jordskred och andra naturolyckor som förväntas öka i ett förändrat klimat och för att stimulera sådana förebyggande åtgärder.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 100 000 000 kronor 2019–2022.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 74 850 000 kronor anvisas under anslaget 2:2 *Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 74 850 000 kronor respektive 74 850 000 kronor.

Tabell 4.10 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	74 850	74 850	74 850
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	74 850	74 850	74 850

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.5.3 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tabell 4.11 Anslagsutveckling 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags-sparande	
2016	Utfall	11 372		9 708
2017	Anslag	21 080 ¹	Utgifts-prognos	20 862
2018	Förslag	21 080		
2019	Beräknat	21 080		
2020	Beräknat	21 080		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att, i enlighet med lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, finansiera vissa ersättningar till följd av uppkomna kostnader vid genomförda räddningsinsatser och finansiera insatser för att bekämpa olja m.m. till sjöss. Anslaget får även användas för kostnader i ett initialt skede för räddningstjänstinsatser som lämnats efter förfrågan genom den s.k. civilskyddsmekanismen inom EU. Den

aktör som begärt hjälpen betalar motsvarande belopp till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Regeringens överväganden

Utfallet på anslaget varierar mellan åren eftersom det varken går att förutsäga antalet eller omfattningen av olyckor som kräver räddningsinsatser samt konsekvenserna av dessa.

Regeringen föreslår att 21 080 000 kronor anvisas under anslaget 2:3 *Ersättning för räddningstjänst m.m.* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 21 080 000 kronor respektive 21 080 000 kronor.

Tabell 4.12 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	21 080	21 080	21 080
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Varav BP18			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	21 080	21 080	21 080

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.5.4 2:4 Krisberedskap

Tabell 4.13 Anslagsutveckling 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2016	Utfall	1 042 820	65 957	
2017	Anslag	1 181 857 ¹		1 171 880
2018	Förslag	1 286 310		
2019	Beräknat	1 313 103 ²		
2020	Beräknat	1 340 106 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 286 336 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 286 336 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera åtgärder som stärker samhällets samlade beredskap och förmåga att hantera allvarliga kriser och deras konsekvenser. Anslaget får också i viss utsträckning finansiera åtgärder för att kunna ge stöd till och ta emot stöd från andra länder vid en allvarlig kris eller inför en möjlig allvarlig kris. Anslaget får även i viss utsträckning finansiera åtgärder som syftar till att skapa eller vidmakthålla förmågan till höjd beredskap för det civila försvaret. Anslaget får även i viss utsträckning användas för att finansiera offentliga aktörers kostnader i samband med extraordinära händelser.

Tabell 4.14 Beställningsbemyndigande för anslaget 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
Ingående åtaganden	634 056	683 427	900 000			
Nya åtaganden	339 250	587 000	805 000			
Infriade åtaganden	-289 878	-370 427	-505 000	-565 000	-450 000	-185 000
Utestående åtaganden	683 428	900 000	1 200 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	712 000	900 000	1 200 000			

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet samt händelser som visat på samhällets sårbarhet, ser regeringen ett behov att förstärka totalförsvaret. Regeringen föreslår därför att anslaget 2:4 *Krisberedskap* från 2018 ökar med 100 000 000 kronor till kommunerna och 30 000 000 kronor till landstingen för planering av civilt försvar. Anslaget föreslås även öka från

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera allvarliga extraordinära händelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 200 000 000 kronor 2019-2021.

Skälen för regeringens förslag: Bemyndigandet avser verksamhet som bedrivs inom samverkansområdena vilka framgår av förordningen (2006:942) om krisberedskap och höjd beredskap. Bemyndigandet avser också de forskningsmedel som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fördelar.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 2:4 *Krisberedskap* besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera allvarliga extraordinära händelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 200 000 000 kronor 2019-2021.

2018 med 24 000 000 kronor till frivilliga försvarsorganisationers uppdragsverksamhet inom civilt försvar. Vidare tillförs medel för att genomföra ett pilotprojekt om samverkan och organisation inom totalförsvaret i Gotlands län. Pilotprojektet tilldelas totalt 10 000 000 kronor per år perioden 2018-2020. Av dessa medel tilldelas 8 000 000 kronor per år anslag 2:4 *Krisberedskap*. Försvarsmaktens anslag 1:1

Förbandsverksamhet och beredskap tilldelas 2 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 1 286 310 000 kronor anvisas under anslaget 2:4 *Krisberedskap* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 313 103 000 kronor respektive 1 340 106 000 kronor.

Tabell 4.15 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:4 Krisberedskap

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	1 121 857	1 121 857	1 121 857
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	2 445	25 841	49 442
Beslut	162 008	165 405	168 807
Varav BP18 ³	162 000	162 000	162 000
Varav ³			
Totalförsvarsöverenskommelse från 2018	162 000	162 000	162 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 286 310	1 313 103	1 340 106

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

4.5.5 2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tabell 4.16 Anslagsutveckling 2:5 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

År	Utfall	Utgifts- prognos	Anslags- sparande
2016	224 171		
2017	239 171 ¹		
2018	Förslag	305 171	
2019	Beräknat	305 171	
2020	Beräknat	305 171	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera ersättning från staten till SOS Alarm Sverige AB enligt avtal.

Regeringens överväganden

För att skapa förutsättningar för förbättrade svarstider och fortsatt utveckling av verksamheten vid SOS Alarm Sverige AB, föreslår regeringen att anslaget ökas med 111 000 000 kronor per år under 2018–2020.

Regeringen föreslår att 305 171 000 kronor anvisas under anslaget 2:5 *Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 305 171 000 kronor respektive 305 171 000 kronor.

Tabell 4.17 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:5 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	239 171	239 171	239 171
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	66 000	66 000	66 000
Varav BP18	111 000	111 000	111 000
Varav			
SOS Alarm	111 000	111 000	111 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	305 171	305 171	305 171

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

4.5.6 2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tabell 4.18 Anslagsutveckling 2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tusental kronor

År	Utfall	1 052 998	Anslags-sparande	14 556
2016	Utfall	1 052 998	Anslags-sparande	14 556
2017	Anslag	1 072 445 ¹	Utgifts-prognos	1 075 775
2018	Förslag	1 169 221		
2019	Beräknat	1 187 920 ²		
2020	Beräknat	1 208 188 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 1 169 222 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 1 169 220 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förvaltningsutgifter.

Anslaget får finansiera verksamhet avseende skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar samt beredskap och indirekta kostnader för internationella räddnings- och katastrofinsatser samt andra internationella insatser inom ramen för EU-samarbetet och Nato/PFF.

Vidare får anslaget finansiera verksamhet för att upprätthålla beredskap samt indirekta kostnader beträffande Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps förmåga att stödja utlandsmyndigheter och nödställda i en situation då många svenska medborgare eller personer med hemvist i Sverige drabbas till följd av allvarlig olycka eller katastrof i utlandet.

Anslaget får även användas för bidrag till främjande av den enskilda människans förmåga. Anslaget får även finansiera utbildningsverksamhet inom området. Anslaget får även finansiera verksamhet med anledning av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Anslaget får även finansiera den verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap genomför inom områdena massmediernas beredskap, kunskapsspridning och information om säkerhetspolitik, information om försvar, samhällets krisberedskap och totalförsvar samt opinionsundersökningar. Anslaget får även finansiera drift och vidmakthållande av vissa reservfunktioner inom etermedia.

Anslaget får även användas för stöd till frivilliga försvarsorganisationer.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 4.19 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	-	3 277	3 923	-646
Prognos 2017	-	4 400	4 400	0
Budget 2018	-	5 000	5 500	-500

Inkomster från oljeskadeersättning enligt sjölagen (1994:1009) redovisas mot inkomsttitel 2713 Vattenföreningensavgifter m.m.

Enligt lag om transport av farligt gods (2006:263) får avgifter tas ut för prov och intyg. Intäkter som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får disponera avser intyg för förare och säkerhetsrådgivare vad gäller transport av farligt gods på väg.

Tabell 4.20 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	671 706	617 047	54 659
(varav tjänsteexport)	8 550	10 366	-1 816
Prognos 2017	705 900	661 900	44 000
(varav tjänsteexport)	8 300	9 600	-1 300
Budget 2018	718 000	695 800	22 200
(varav tjänsteexport)	8 500	10 300	-1 800

Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang den avgiftsbelagda verksamhet som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska bedriva.

Myndigheten får ta ut avgifter för finansiering av drift och förvaltning av Rakelsystemet. Intäkterna disponeras av myndigheten.

Myndigheten får åta sig att mot avgift utveckla och förvalta tekniskt stöd åt andra myndigheter samt åt kommuner och landsting.

Vidare ska myndigheten utföra uppdrags- och serviceverksamhet åt samverkande myndigheter och andra uppdragsgivare. Med uppdragsverksamhet avses i detta sammanhang bl.a. tjänsteexport. Myndigheten får disponera intäkterna.

Myndigheten får delta i internationella räddnings- och katastrofinsatser förutsatt att det finns en extern finansiering. Vidare får Myndigheten, om verksamheten har anknytning till dess uppgifter, mot avgift tillhandahålla fortbildning, uppdragsutbildning samt tjänster kopplade till konferenser och internat.

Beredskapsinvesteringar

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att för 2018 besluta att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får ta upp lån i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare gjord upplåning uppgår till högst 1 550 000 000 kronor för beredskapsinvesteringar.

Skälen för regeringens förslag: Låneramen för beredskapsinvesteringar behövs för att stärka krisberedskapen.

Investeringsplan

Regeringens förslag: Investeringsplanen för krisberedskap för 2018–2020 godkänns som riktlinje för Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps investeringar.

Skälen för regeringens förslag: Under perioden 2018-2020 kommer omfattande investeringar att genomföras i Rakelverksamheten. Investeringarna behövs bland annat med anledning av ökat antal användare och behov av ny teknik för att kunna tillhandahålla nya tjänster.

Tabell 4.21 Investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Miljoner kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
Anskaffning och utveckling av nya investeringar					
Rakelverksamheten	229	300	210	200	160
Beredskapstillgångar			50	50	
Summa utgifter för anskaffning och utveckling	229	300	260	250	160
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>					
Maskiner, inventarier och installationer	229	300	210	200	160
Beredskapstillgångar			50	50	
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>229</i>	<i>300</i>	<i>260</i>	<i>250</i>	<i>160</i>
Finansiering					
Anslag 2:4 Krisberedskap			50	50	
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	229	300	210	200	160
Summa finansiering av anskaffning och utveckling	229	300	260	250	160
Vidmakthållande av befintliga investeringar					
Beredskapstillgångar	33	24	23	23	25
Summa utgifter för vidmakthållande	33	24	23	23	25
<i>Varav investeringar i anläggningstillgångar</i>					
Beredskapstillgångar	33	24	23	23	25
<i>Summa varav investeringar i anläggningstillgångar</i>	<i>33</i>	<i>24</i>	<i>23</i>	<i>23</i>	<i>25</i>
Finansiering					
Anslag 2:4 Krisberedskap	25	14	13	13	15
Övrig kreditram (lån i Riksgäldskontoret)	8	10	10	10	10
Summa finansiering av vidmakthållande	33	24	23	23	25
Totala utgifter för nyanskaffning, utveckling och vidmakthållande av investeringar					
	262	324	283	273	185
<i>Totalt varav investeringar i anläggningstillgångar</i>					
	<i>262</i>	<i>324</i>	<i>283</i>	<i>273</i>	<i>185</i>

Regeringens överväganden

Mot bakgrund av den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet och händelser som visat på samhällets sårbarhet, ser regeringen ett behov att förstärka totalförsvaret under kommande år. För att stärka Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps arbete med civilt försvar föreslår regeringen att anslag 2:6 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* från 2018 ökas med 40 000 000 kronor till informations säkerhet och psykologiskt försvar, 34 000 000 kronor till räddningstjänst och befolkningsskydd samt 7 500 000 kronor till MSB:s verksamhet med samordning och stöd till berörda aktörer på området.

För att skapa förutsättningar för en starkt kärnenergi beredskap, ökas anslaget med 11 000 000 kronor från 2018.

Regeringen föreslår att 1 169 221 000 kronor anvisas under anslaget 2:6 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 1 187 920 000 kronor respektive 1 208 188 000 kronor.

Tabell 4.22 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:6 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	1 062 445	1 062 445	1 062 445
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	28 180	45 622	64 528
Beslut	92 596	94 077	95 682
Varav BP18 ³	92 500	92 500	92 500
Varav ³			
Kärnenergi beredskap	11 000	11 000	11 000
Totalförsvärsöverenskommelse från 2018	81 500	81 500	81 500
Överföring till/från andra anslag	-14 000	-14 224	-14 467
Varav BP18 ³	-14 000	-14 000	-14 000
Varav ³			
Sevesotillsyn	-14 000	-14 000	-14 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 169 221	1 187 920	1 208 188

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

4.5.7 2:7 Statens haverikommission

Tabell 4.23 Anslagsutveckling 2:7 Statens haverikommission

Tusental kronor

2016	Utfall	45 611	Anslags-sparande	-40
2017	Anslag	45 390 ¹	Utgifts-prognos	44 882
2018	Förslag	46 150		
2019	Beräknat	46 884 ²		
2020	Beräknat	47 688 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 46 150 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 46 150 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för att finansiera Statens haverikommissionens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för myndighetens verksamhet med undersökningar enligt lagen (1990:712) om undersökning av olyckor och samverkan med berörda myndigheter i deras olycksförebyggande verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 46 150 000 kronor anvisas under anslaget 2:7 *Statens haverikommission* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 46 884 000 kronor respektive 47 688 000 kronor.

Tabell 4.24 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 2:7 Statens haverikommission

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017 ¹	45 390	45 390	45 390
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	758	1 492	2 296
Beslut	2	2	2
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	46 150	46 884	47 688

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

5 Strålsäkerhet

5.1 Omfattning

Området omfattar frågor om strålskydd och kärnsäkerhet. Verksamheten vid Strålsäkerhetsmyndigheten ingår i området.

5.2 Utgiftsutveckling

Tabell 5.1 Utgiftsutveckling inom området Strålsäkerhet

Miljoner kronor	Utfall 2016	Budget 2017 ¹	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
<i>Strålsäkerhet</i>						
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	380	384	379	393	399	406
Summa Strålsäkerhet	380	384	379	393	399	406

¹Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

5.3 Resultatredovisning

Resultatredovisning av miljö kvalitetsmålet Säker strålmiljö finns även under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård avsnitt 3.5.7.

5.3.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

De indikatorer och bedömningsgrunder som används för att redovisa resultaten inom området utgörs av preciseringarna av miljö kvalitetsmålet och är följande:

- individens exponering för skadlig strålning,
- utsläppen av radioaktiva ämnen.

5.3.2 Resultat

Inga allvarliga tillbud eller haverier har inträffat vid kärntekniska anläggningar i Sverige under 2016. Inga dosgränser har överskridits vid de svenska kärnkraftverken under de senaste tio åren.

Tidigare års budgetförstärkningar

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) har under perioden 2009–2017 tillförts ca 75 miljoner kronor för att stärka tillsynen inom kärnkraftsområdet, för tillsyn inom radiologisk diagnostik inom hälso- och sjukvård, för att upprätthålla och säkerställa kompetens inom vissa områden, för att möta det ökade behovet av internationellt arbete till följd av händelserna i det japanska kärnkraftverket i Fukushima samt för att upprätthålla beredskapsorganisationens

ledningsförmåga, förmåga till prognostisering och tidig varning.

Under 2011 ändrades principerna för finansiering av myndighetens prövning och tillsyn över kärnkraftsindustrins arbete med slutförvar av använt kärnbränsle till att ske genom bidrag till SSM från Kärnavfallsfonden. Detta har tryggt finansieringen av denna del av SSM:s verksamhet.

Förstärkningarna av myndighetens anslag och medel har inneburit att myndigheten kunnat öka mängden resurser som används för tillsyn och normering av kärnteknisk verksamhet, och för motsvarande uppgifter inom hälso- och sjukvård samt kunnat upprätthålla och utveckla myndighetens förmåga vid nukleära eller radiologiska olyckor. För tillsyn av kärnkraftverk har SSM ökat insatsen från cirka 7 600 timmar år 2010 till cirka 11 250 timmar år 2016.

Förstärkningarna inom kärnkraftsområdet har också gjort det möjligt för myndigheten att hantera stora tillkommande uppgifter under perioden utan att det påverkat mängden tillsyn negativt. Bland dessa kan särskilt noteras EU:s stresstester, en genomgripande översyn av myndighetens föreskrifter, genomförandet av de delar av EU:s nya strålskyddsdirektiv (2013/59/Euratom) och det ändrade kärnsäkerhetsdirektivet (2014/87/Euratom) som inte omhändertas på lag- eller förordningsnivå samt genomförandet av en så kallad Integrated Regulatory Review Service (IRRS) från internationella atomenergiorganet (IAEA).

För närvarande pågår arbete med att ta fram 12 av de 16 planerade föreskrifter som gäller strålsäkerhet vid kärnkraftsreaktorer och andra kärntekniska anläggningar.

Internationellt samarbete

Den internationella IRRS-granskningen genomfördes 2012 på begäran av Sverige. SSM:s kostnader för den inledande granskningen år 2012 var cirka 13 miljoner kronor. I den uppföljande granskningen 2016 konstaterade IAEA att ett omfattande utvecklingsarbete har genomförts på ett systematiskt sätt samt att 20 av de 22 rekommendationerna och alla de 17 förslag på förbättringsområden som lämnades 2012 hade hanterats på ett tillfredsställande sätt och att de kunde betraktas som omhändertagna.

Under 2017 genomfördes det sjunde granskningsmötet enligt kärnsäkerhetskonventionen. Den svenska nationalrapporten sammanställdes

av Strålsäkerhetsmyndigheten. Vid granskningsmötet ägnades en session särskilt åt åtgärder som genomförts av konventionens parter efter olyckan i Fukushima. Den svenska nationalrapporten granskades i sedvanlig ordning och bland de styrkor som lyftes fram var bland annat de nya kraven på oberoende härdkylning.

Under 2016 genomfördes en uppföljande internationell expertgranskning av det svenska systemet för fysiskt skydd av kärntekniska anläggningar och radioaktiva ämnen, en så kallad IPPAS-granskning (International Physical Protection Advisory Services). Granskningen visade att det svenska systemet för fysiskt skydd och informationssäkerhet vid kärnkraftverken och andra kärntekniska anläggningar samt under transporter fortsätter att utvecklas på ett bra sätt.

Nationellt

Regeringen har i proposition (prop. 2016/17:157) om ökad kärnsäkerhet föreslagit ändringar i lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen).

Ändringarna innebär att tillståndshavarens ansvar förtydligas och att säkerhetsarbetet fortlöpande ska utvärderas och verifieras. Ändringarna görs bl.a. för att genomföra EU:s ändrade kärnsäkerhetsdirektiv.

Den 10 juni 2016 träffades en ramöverenskommelse (nedan kallad energiöverenskommelsen) mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet samt Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna om den långsiktiga energipolitiken.

I energiöverenskommelsen är de deltagande partierna eniga om att kärnkraften ska bära sina egna kostnader och principen om att kärnkraft inte ska subventioneras består. De deltagande partierna kom även överens om att Kärnavfallsfondens placeringsreglemente ska utökas från och med 2018 och att driftstiden för beräkning av kärnavfallsavgiften skulle ses över. Regeringen har utifrån överenskommelsen i proposition (prop. 2016/17:199) föreslagit ändringar i lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringslagen).

I lagen förtydligas det bl.a. hur kärnavfallsavgift, finansieringsbelopp och kompletteringsbelopp ska beräknas. Kompletteringsbeloppet breddas så att det omfattar även en oförutsedd utveckling på tillgångssidan, dvs. osäkerheter som rör

framtida avgiftsintäkter och fondmedlens avkastning, och inte enbart oförutsedda händelser på kostnadssidan.

Säkerhet för kompletteringsbelopp ska även ställas för permanent avställda reaktorer. Vidare förtydligas när de ställda säkerheterna får tas i anspråk.

Kärnavfallsfondens placeringsreglemente breddas så att fonden även kan placera i aktier.

Driftstiden för beräkning av kärnavfallsavgiften ska utökas från 40 år till 50 år. Driftstiden kommer att fastställas i förordning till lagen. De fem partierna är också överens om att kärnavfallsavgiften fastslås av regeringen efter förslag från ansvarig myndighet.

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) föreslog i juni 2017 att avgiften till Kärnavfallsfonden höjs från i genomsnitt 4,0 öre till 6,4 öre per producerad kilowattimme (kWh).

Tillståndshavarna har fortsatt det fulla ansvaret att ta hand om kärnkraftens restprodukter på ett säkert sätt.

Regeringen anser att förändringarna i finansieringslagstiftningen bör leda till stabilare förutsättningar för fonden och kraftbolagen.

5.3.3 Analys och slutsatser

Regeringen bedömer att strålsäkerheten i Sverige är god. Inga tillbud eller haverier har inträffat under 2016 och regelverket är under ständig utveckling i enlighet med såväl regeringens intentioner som internationella åtaganden.

5.4 Politikens inriktning

Strålsäkerhet

Ägarna till de svenska kärnkraftverken har tidigare meddelat att fyra reaktorer kommer att stängas före 2020. Driften av två av dessa reaktorer har redan stoppats. Detta innebär att Sverige nu går in i en omfattande avveckling av reaktorer vilket ger nya förutsättningar för tillsynen.

Den av ägarna beslutade avvecklingen av flera reaktorer kan på sikt påverka finansieringen av Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhet. Stora delar av verksamheten finansieras i dag av av-

gifter från kärnkraftsindustrin. Avvecklingen kommer sannolikt även att påverka kärnavfallsavgifterna. Framtida kostnader behöver då täckas upp av de reaktorer som fortsatt kommer att vara i drift.

Strålsäkerhetsmyndighetens oberoende från industrin är central för att upprätthålla förtroende för branschen. Det är av stor vikt att myndighetens oberoende från industrin förblir intakt under avvecklingsperioder.

Enligt energiöverenskommelsen kvarstår principerna för kärnkraft från proposition 2008/09:163 En sammanhållen klimat- och energipolitik – Energi.

I enlighet med energiöverenskommelsen avvecklas skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer i två steg under 2017–2018. Kärnavfallsfondens placeringsmöjligheter utökas till att även omfatta aktier och kärnavfallsavgiften beräknas för en driftstid på 50 år. Kompletteringsbeloppet breddas för att ta hänsyn även till osäkerheter som rör framtida avgiftsintäkter och fondmedlens avkastning. Även avställda reaktorer ska ställa säkerhet för kompletteringsbelopp. Vidare ska ansvaret vid radiologiska olyckor utökas till 1 200 miljoner euro.

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) har ansökt om tillstånd att få uppföra, inneha och driva ett slutförvar för använt kärnbränsle. SKB har föreslagit att slutförvaret ska byggas i Östhammars kommun, nära kärnkraftverket i Forsmark. Där är det tänkt att det använda kärnbränslet ska förvaras 500 meter ner i berggrunden. Ansökan behandlas i två separata processer. En process som bereds av Mark- och miljödomstolen om tillstånd enligt miljöbalken (1998:808) och en process om tillstånd enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, (kärntekniklagen), som bereds av Strålsäkerhetsmyndigheten.

Strålsäkerhetsmyndigheten har lämnat in sina yttranden till Mark- och miljödomstolen och planerar att yttra sig till regeringen hösten 2017. Därefter ska kommunerna Östhammar och Oskarshamn yttra sig till regeringen. I Östhammar planeras en folkomröstning innan yttrandet lämnas till regeringen. Det är sedan regeringen som slutligen fattar beslut om tillåtlighet enligt miljöbalken och tillstånd enligt kärntekniklagen.

5.5 Budgetförslag

5.5.1 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tabell 5.2 Anslagsutveckling 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

År	Slags	Belopp	Slags	Belopp
2016	Utfall	379 506	Anslags-sparande	-5 992
2017	Anslag	384 457 ¹	Utgifts-prognos	378 507
2018	Förslag	393 078		
2019	Beräknat	399 224 ²		
2020	Beräknat	405 940 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 393 077 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 393 078 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Strålsäkerhetsmyndighetens förvaltningsutgifter. Anslaget får användas för utgifter för grundläggande och tillämpad forskning för att utveckla nationell kompetens inom myndighetens verksamhetsområde och för att stödja och utveckla myndighetens tillsyn. Anslaget får även användas för statsbidrag till Internationella strålskyddskommissionen (ICRP) och ideella miljöorganisationer.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.3 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	1 161		
(varav tjänsteexport)			
Prognos 2017	1 700		
(varav tjänsteexport)			
Budget 2018	1 700		
(varav tjänsteexport)			

Strålsäkerhetsmyndigheten bedriver uppdragsverksamhet för t.ex. utbildningsverksamhet och mätningar, vilket inte kräver full kostnads-täckning.

Tabell 5.4 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras)	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	314 091	20 611	324 811	9 891
Prognos 2017	310 054	22 000	339 157	-7 103
Budget 2018	294 086	22 000	339 601	-23 515

Strålsäkerhetsmyndighetens verksamhet finansieras delvis via avgifter enligt förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten. Ansökningsavgifter som berör kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ disponeras av myndigheten. Avgifter som berör icke kärnteknisk verksamhet enligt 3 och 4 §§ disponeras dock inte av myndigheten. Av de avgifter som tas ut med stöd av förordningen används en del för beredskapsverksamhet vid länsstyrelser och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Regeringen och myndigheten arbetar för att på sikt komma i en bättre balans vad gäller avgifterna i den offentligrättsliga verksamheten.

Tabell 5.5 Beställningsbemyndigande för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	Utfall 2016	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021–2023
Ingående åtaganden	46 495	53 643	63 000			
Nya åtaganden	30 000	50 000	60 000			
Infriade åtaganden	-22 565	-40 643	-53 000	-39 000	-23 000	-8 000
Utestående åtaganden	53 643	63 000	70 000			
Erhållet/föreslaget bemyndigande	60 000	65 000	70 000			

Bemyndigande om ekonomiska åtagande

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2018 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor 2019–2023.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen bedömer att det behövs ett ökat bemyndigande i förhållande till 2017 för att skapa bättre förutsättningar för forskningsverksamhet samt för att kunna hantera de utmaningar som strålsäkerhetsbranschen står inför vad gäller den långsiktiga kompetensförsörjningen. Bemyndigandet för 2018 bör därför ökas med 5 miljoner kronor jämfört med 2017.

Regeringen bör därför bemyndigas att under 2018 för anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 70 000 000 kronor 2019–2023.

Regeringens överväganden

För att möjliggöra ett långsiktigt stöd till ideella miljöorganisationer att följa den fortsatta processen avseende slutförvar för använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall föreslår regeringen att anslaget ökas med 3 miljoner kronor 2018. För 2019–2020 beräknas anslaget ökas med 3 miljoner kronor per år för samma ändamål. Ett statligt stöd skulle underlätta för föreningar att även i fortsättningen följa slutförvarsprocessen.

Föreslagen anslagsnivå 2018 och beräkningar för 2019–2020 anges i det följande:

Tabell 5.6 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	384 457	384 457	384 457
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 604	11 703	18 367
Beslut	3 017	3 064	3 116
Varav BP18 ³	3 000	3 000	3 000
Varav ³			
Stöd till ideella miljöorganisationer	3 000	3 000	3 000
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	393 078	399 224	405 940

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 393 078 000 kronor anvisas under anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* för år 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 399 224 000 kronor respektive 405 940 000 kronor.

6 Elsäkerhet

6.1 Omfattning

Området omfattar frågor om elsäkerhet och inkluderar verksamheten vid Elsäkerhetsverket.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom område Elsäkerhet

<i>Miljoner kronor</i>						
	Utfall 2016	Budget 2017 ¹	Prognos 2017	Förslag 2018	Beräknat 2019	Beräknat 2020
<i>Elsäkerhet</i>						
4:1 Elsäkerhetsverket	58	59	60	59	59	60
Summa Elsäkerhet	58	59	60	59	59	60

¹Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

6.3 Resultatredovisning

6.3.1 Resultat

Elsäkerhet innebär att förebygga skador på person och egendom orsakade av elektricitet, störningar inom området för elektromagnetisk komparabilitet (EMC) samt att bygga upp och upprätthålla en god säkerhetsnivå för elektriska anläggningar och elektriska material. Elsäkerhetsverket är tillsynsmyndighet för elektriska anläggningar, personer med behörighet att utföra elinstallationsarbete enligt ellagen samt för utrustning och anordningar enligt lagen om elektromagnetisk komparabilitet.

Den 8 juni 2016 beslutade riksdagen (prop. 2015/16:163, bet. 2015/16:FöU12, rskr. 2015/16:265) om en ny elsäkerhetslag. Under våren 2017 har regeringen utfärdat en förordning

och Elsäkerhetsverket har utfärdat myndighetsföreskrifter som fullt ut genomför elbehörighetsreformen, som trädde ikraft den 1 juli 2017. I propositionen förtydligas ansvarsförhållandena mellan aktörer samtidigt som konsumenternas ställning stärks. Elsäkerhetsverket ges också bättre möjligheter att utöva tillsyn. Den nya elsäkerhetslagen ger också en tydligare och mer överskådlig lagstiftning genom att bestämmelser som är spridda i olika regelverk förs samman i en ny lag.

Elsäkerhetsverkets arbete speglas av nya regler och EU-direktiv på området och tillsyn av elektriska anläggningar utgör en stor del av verksamheten. Under 2016 avslutades 417 tillsynsärenden vilket är en minskning jämfört med 2015 då 665 ärenden avslutades. Minskningen av antalet tillsynsärenden är planerad och beror till stor del på att myndigheten har prioriterat arbetet med elbehörighetsreformen.

Den indikationsstyrda tillsynen har dock ökat jämfört med tidigare år. Denna tillsyn genomförs då myndigheten fått indikation, t.ex. genom elolycka eller tillbud.

Under 2016 avslutades också 421 marknadskontrollärenden av elektrisk materiel, vilket är i nivå med antalet ärenden under de senaste tre åren. Under våren 2017 har en särskild tillsynskampanj riktats mot USB-laddare, vilken resulterat i att 14 av totalt 60 laddare på marknaden belagts med säljstopp av myndigheten och måste återkallas från konsumenterna.

Elsäkerhetsverket har i standardiseringsarbetet fortsatt att delta och driva frågor inom den nationella och internationella standardiseringen. De har medverkat i tekniska kommittéer och ställt upp med funktionärer i de tekniska kommittéer som har störst betydelse för myndighetens uppdrag. Arbetet har bland annat omfattat elbilar, laddinfrastruktur för elbilar och solcellanläggningar.

Elsäkerhetsverket fick i regleringsbrevet för 2016 i uppdrag att utreda informationsbehovet om och innebörden av kraven på elsäkerhet vid installation och drift av anläggningar för små- och storskalig energilagring av el, samt vilka standarder som gäller för dessa. Elsäkerhetsverkets rapport visade bl.a. att det saknas krav på varselmärkning vilket kan påverka elsäkerheten vid batterilageranläggningar. Elsäkerhetsverket fick i regleringsbrevet för 2017 i uppdrag att utreda behovet av informationskrav vid försäljning av elektriska installationsprodukter som kräver behörighet och föreslå hur sådana eventuella krav ska utformas. Elsäkerhetsverkets rapport *Informationskrav vid försäljning av elektriska installationsprodukter* (M2017/01659/Ee) visar att det finns ett stort behov av information och stöd och utgör en värdefull utgångspunkt för kommande arbete och informationsinsatser.

6.3.2 Analys och slutsatser

Regeringen menar att den tillsyn av elektriska anläggningar som Elsäkerhetsverket bedriver ger myndigheten en god inblick i den elsäkerhetsmässiga statusen i samhället. Myndighetens dialog med anläggningsinnehavare och installatörer har resulterat i en ökad medvetenhet och kunskap om elsäkerhet och elektromagnetisk kompatibilitet (EMC).

Tillsynen på elmaterialområdet genom marknadskontroll av produkter har resulterat i att produkter med allvarliga elsäkerhetsbrister eller brister i EMC har fått försäljningsförbud. Cirka 60 procent av tillsynsärendena resulterade i någon form av anmärkning eller åtgärd. Några produktområden sticker ut i marknadskontrollen och behöver förbättras: elsäkerhet hos armaturer för gatubelysning och ljuskällor med LED-belysning. Regeringen menar att behovet av information och marknadskontroll även fortsättningsvis kommer att vara stort. De nya föreskrifterna som införlivar direktiven kommer att innebära en skärpning i tillsynen när det gäller brister i de administrativa kraven för elektriska produkter och förbättrad spårbarhet vid utredning.

6.4 Politikens inriktning

Elsäkerhet

Elsäkerheten i Sverige är i grunden god, men det har funnits utrymme för förbättringar. Riksdagens beslutade den 8 juni 2016 (prop. 2015/16: 163, bet. FöU12, rskr. 2015/16:265) om en ny elsäkerhetslag. Lagstiftningen trädde i kraft den 1 juli 2017 och innebär ett modernare elbehörighetssystem, en stärkning av konsumenternas ställning och att tillsynsmyndighetens får bättre möjligheter att utöva tillsyn. Målet med översynen av lagstiftningen var också att göra den tydligare och mer överskådlig genom att bestämmelser som i dag är spridda i olika regelverk förs samman i en ny lag. Den nya lagen kommer att underlätta för berörda aktörer att förstå och tillämpa bestämmelserna. Elsäkerhetsverket har haft i uppdrag av regeringen att säkerställa tillräckliga informationsinsatser i samband med att de nya reglerna för behörighetssystemet införs. Regeringen bedömer därmed att förutsättningarna är goda för en effektiv och lyckad reformering av systemet.

Omställningen till ett 100 procent förnybart elsystem, med smarta elnät, batterilagring av el, en ökande andel elfordon, elvägar m.m. medför nya utmaningar ur ett elsäkerhetsperspektiv. Regeringen bedömer att Elsäkerhetsverket har bidragit med flera värdefulla analyser för det

fortsatta utvecklingsarbetet och att myndigheten har en fortsatt viktig roll i omställningsarbetet. För närvarande pågår ett arbete inom Regeringskansliet med att effektivisera hanteringen av avgifterna på elområdet. Regeringen ser över Elsäkerhetsavgiften, Nätöverföringsavgiften och Elberedskapsavgiften vars syfte är att finansiera tillsyn och annan verksamhet hos ansvariga myndigheter. Översynen omfattar både avgifternas nivå och hur de ska administreras i framtiden. Regeringen avser att återkomma om dessa frågor.

6.5 Budgetförslag

6.5.1 4:1 Elsäkerhetsverket

Tabell 6.2 Anslagsutveckling 4:1 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

År	Slagslag	Utfall	Anslags-sparande	Utgifts-prognos
2016	Utfall	58 176	2 807	
2017	Anslag	59 397 ¹		60 370
2018	Förslag	58 578		
2019	Beräknat	58 558 ²		
2020	Beräknat	59 560 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2017 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 57 642 tkr i 2018 års prisnivå.

³ Motsvarar 57 642 tkr i 2018 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Elsäkerhetsverkets förvaltningsutgifter.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.3 Offentlighetsrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentlighetsrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel (som inte får disponeras) ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2016	344 000		255 000	-
Prognos 2017	346 000		255 000	-
Budget 2018	349 000		255 000	-

¹ Varav elsäkerhetsavgift motsvarande 57 485 tkr 2016, 58 000 tkr 2017 och 58 500 tkr 2018.

Elsäkerhetsverkets verksamhet finansieras i huvudsak med elsäkerhetsavgiften.

Förordningen (1995:1296) om vissa avgifter på elområdet innehåller bestämmelser om avgifter för att finansiera statlig elsäkerhetsverksamhet (elsäkerhetsavgift), verksamhet vid nätmyndigheten (nätövervakningsavgift) samt åtgärder och verksamhet enligt elberedskapslagen (1997:288) (elberedskapsavgift). Av förordningen om elberedskap (1997:294) respektive elföreningen (2013:208) framgår att Affärsverket svenska kraftnät är elberedskapsmyndighet och Energimarknadsinspektionen nätmyndighet (utg. område 21). Dessa tre avgifter redovisas i tabellen ovan som intäkter till inkomsttitel, eftersom det är Elsäkerhetsverket som administrerar dessa avgifter. Elsäkerhetsverket tar även ut en avgift för auktorisation som elinstallatör samt ersättning för vissa kostnader i samband med Elsäkerhetsverkets marknadskontroll.

Regeringens överväganden

Beräkningar i tidigare propositioner påverkar beräknade anslagsramar 2018–2020. Föreslagen anslagsnivå 2018 och beräkningar för 2019–2020 anges i det följande:

Tabell 6.4 Härledning av anslagsnivån 2018–2020 för 4:1 Elsäkerhetsverket

Tusental kronor

	2018	2019	2020
Anvisat 2017¹	59 397	59 397	59 397
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	1 069	2 030	3 081
Beslut	-1 888	-2 869	-2 918
Varav BP18 ³			
Överföring till/från andra anslag			
Varav BP18 ³			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	58 578	58 558	59 560

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2016 (bet. 2016/17:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2017. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2019–2020 är preliminär.

³ Exklusivt pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 58 578 000 kronor anvisas under anslaget 4:1 *Elsäkerhetsverket* för 2018. För 2019 och 2020 beräknas anslaget till 58 558 000 kronor respektive 59 560 000 kronor.